

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

GMINY PRÓSZKÓW

**ZAŁĄCZNIK NR1
DO UCHWAŁY NR III/13/2014
RADY MIEJSKIEJ W PRÓSZKOWIE
Z DNIA 18.12.2014 r.**

TREŚĆ OPRACOWANIA	
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	str. 6
CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA	
1. 1. Informacje ogólne	str. 8
1. 2. Podstawowe dane statystyczne	str. 8
1. 3. Demografia	str. 11
1. 4. Potencjał gospodarczy gminy	str. 12
1. 5. Podział administracyjny obszaru gminy	str. 13
2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	str. 13
3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	str. 14
4. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	
4. 1. Położenie geograficzne	str. 19
4. 2. Geologia i geomorfologia	str. 19
4. 3. Gleby	str. 20
4. 4. Wody powierzchniowe	str. 21
4. 5. Fauna obszaru gminy	str. 22
4. 6. Flora obszaru gminy	str. 25
4. 7. Warunki klimatyczne	str. 33
4. 8. Klimat akustyczny i zanieczyszczenia powietrza	str. 33
4. 9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	str. 35
4. 10. Leśna przestrzeń produkcyjna	str. 37
4. 11. Inne tereny zieleni	str. 38
4. 12. Krajobraz kulturowy gminy	str. 39
5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	
5. 1. Zarys historii rozwoju osadnictwa w obszarze gminy	
5. 1. 1. Boguszyce	str. 41
5. 1. 2. Chrzążczyce	str. 41
5. 1. 3. Chrzowice	str. 41
5. 1. 4. Folwark	str. 41
5. 1. 5. Górki	str. 41
5. 1. 6. Jaśkowice	str. 41
5. 1. 7. Ligota Prószkowska	str. 41
5. 1. 8. Nowa Kuźnia	str. 42
5. 1. 9. Prószków	str. 42
5. 1. 10. Przysiecz	str. 42
5. 1. 11. Winów	str. 42
5. 1. 12. Zimnice Małe	str. 42
5. 1. 13. Zimnice Wielkie	str. 42
5. 1. 14. Złotniki	str. 42
5. 1. 15. Żlinice	str. 43
5. 2. Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze miasta	str. 43
5. 3. Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze gminy	str. 44
5. 4. Charakterystyka zasobów dziedzictwa archeologicznego	str. 49

6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA	
6. 1. Oświata	str. 51
6. 2. Kultura	str. 51
6. 3. Sport i rekreacja	str. 51
6. 4. Ochrona zdrowia	str. 51
6. 5. Opieka społeczna	str. 52
6. 6. Obiekty usług publicznych i administracji	str. 52
6. 7. Rynek pracy	str. 52
6. 8. Jakość życia mieszkańców	str. 53
7. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	str. 54
8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	str. 55
9. STAN PRAWNY GRUNTÓW	str. 56
10. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	
10. 1. Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”	str. 59
10. 2. Pomniki przyrody	str. 59
10. 3. Rezerваты przyrody	
10. 3. 1. Rezerwat częściowy „Jaśkowice”	str. 61
10. 3. 2. Rezerwat częściowy „Przysiecz”	str. 61
10. 3. 3. Rezerwat częściowy „Staw Nowokuźnicki”	str. 61
11. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	str. 62
12. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	
12. 1. Kopaliny, tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych	str. 62
12. 2. Zasoby wód podziemnych	str. 62
13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
13. 1. Komunikacja drogowa	str. 63
13. 2. Komunikacja zbiorowa	str. 64
13. 3. Komunikacja rowerowa	str. 65
13. 4. Żegluga śródlądowa	str. 65
13. 5. Zaopatrzenie w wodę	str. 65
13. 6. Odprowadzanie i unieszkodliwienie ścieków	str. 66
13. 7. Kanalizacja deszczowa	str. 66
13. 8. Zaopatrzenie w ciepło i gaz	str. 66
13. 9. Elektroenergetyka	str. 67
13. 10. Telekomunikacja	str. 68
13. 11. Gospodarka odpadami	str. 68
14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	str. 68
15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	str. 69

CZĘŚĆ II- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. WPROWADZENIE	str. 70
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	str. 71
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	
3. 1. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszeniem usług- MN	str. 72
3. 2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług- MNU	str. 73
3. 3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej- MW	str. 74
3. 4. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług- MWU	str. 74
3. 5. Tereny usług kultury- UK	str. 75
3. 6. Tereny usług nauki i szkolnictwa wyższego- UN	str. 75
3. 7. Tereny usług- U	str. 76
3. 8. Tereny usług sportu i rekreacji- US	str. 77
3. 9. Tereny rolnicze- R	str. 78
3. 10. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych- RU	str. 78
3. 11. Tereny zieleni urządzonej, sadów, ogrodów - RO	str. 79
3. 12. Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych- RM	str. 79
3. 13. Tereny zabudowy techniczno- produkcyjnej- P	str. 80
3. 14. Tereny eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych- PG	str. 81
3. 15. Tereny lasów- ZL	str. 81
3. 16. Tereny cmentarzy- ZC	str. 81
3. 17. Tereny ogrodów działkowych- ZD	str. 81
3. 18. Tereny zieleni parkowej- ZP	str. 81
3. 19. Tereny wód powierzchniowych- WS	str. 82
3. 20. Tereny obsługi komunikacji- KS	str. 82
3. 21. Tereny komunikacji wodnej- KW	str. 83
3. 22. Tereny komunikacji górniczej- KG	str. 83
3. 23. Tereny infrastruktury technicznej- E, K, T, W	str. 83
4. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	str. 83
5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	
5. 1. Obszar Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"	str. 83
5. 2. Użytki ekologiczne	str. 83
5. 3. Pomniki przyrody	str. 84
5. 4. Rezerваты przyrody	str. 84
5. 5. Cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin i zwierząt	str. 84
5. 6. Wody powierzchniowe i podziemne	str. 85
5. 7. Ochrona powietrza atmosferycznego	str. 85
5. 8. Ochrona gleb	str. 86
5. 9. Ochrona zasobów leśnych	str. 87
5. 10. Ochrona Arboretum Prószkowie- Pomologii	str. 87
5. 11. Ochrona krajobrazu kulturowego	str. 87
6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	
6. 1. Zasady ochrony obiektów i obszarów w systemie stref ochrony konserwatorskiej	str. 88
6. 2. Zasady ochrony obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków	str. 88
6. 3. Zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków	str. 89
6. 4. Zasady ochrony obiektów i obszarów w systemie stref ochrony stanowisk archeologicznych	str. 89

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
7. 1. Kierunki rozbudowy systemu komunikacji drogowej	str. 89
7. 2. Kierunki rozwoju komunikacji rowerowej i pieszej	str. 90
7. 3. Kierunki rozwoju żeglugi śródlądowej	str. 91
7. 4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę	str. 91
7. 5. Kierunki ochrony przeciwpowodziowej	str. 91
7. 6. Kierunki rozwoju systemu odprowadzenia i unieszkodliwienia ścieków	str. 91
7. 7. Kierunki zarządzania gospodarką odpadami	str. 91
7. 8. Kierunki rozwoju energetyki	str. 91
7. 9. Kierunki wykorzystania odnawialnych źródeł energii	str. 92
7. 10. Kierunki rozwoju sieci gazowej	str. 93
7. 11. Kierunki rozwoju zaopatrzenia w ciepło	str. 93
7. 12. Kierunki rozwoju sieci telekomunikacyjnej	str. 94
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	str. 94
9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	str. 94
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	
10. 1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	str. 95
10. 2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	str. 95
10. 3. Obszary przestrzeni publicznej	str. 95
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	
11. 1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	str. 96
11. 2. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	str. 96
12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	str. 96
13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	str. 97
14. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	str. 97
15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY	str. 98

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	str. 98
17. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	str. 98
18. INNE OBSZARY PROBLEMOWE	str. 98
19. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	str. 100

UKŁAD CZĘŚCI GRAFICZNEJ

- Rysunek 1.** Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy- skala 1:10 000
Rysunek 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy- skala 1:10 000

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Decyzja o przystąpieniu do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego została podjęta w związku z potrzebą posiadania przez Gminę Prószków skutecznego narzędzia służącego kształtowaniu polityki przestrzennej, a w szczególności koordynacji prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zmianie, będącej przedmiotem niniejszego opracowania podlega studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Prószków przyjęte uchwałą Nr IV/19/98 Rady Gminy Prószków z dnia 29 grudnia 1998r. , zmienione następnie uchwałą XXVII/193/2004 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 30 listopada 2004 r.

Zakres przestrzenny projektu studium obejmuje cały obszar Gminy Prószków w jej granicach administracyjnych, podstawą do jej sporządzenia jest uchwała nr XLII/365/2010 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prószków.

Zgodnie z obowiązującym prawem podstawą formułowania lokalnej polityki przestrzennej jest studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego. Podstawą prawną do sporządzenia studium jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 poz. 647 ze zmianami).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak aktem kierownictwa wewnętrznego władz samorządowych. Oznacza to, że Rada Miejska uchwalając studium lub jego zmianę zobowiązuje burmistrza do działania w sposób w nim określony. W tym sensie nie stwarza ono bezpośrednich skutków prawnych dla mieszkańców, właścicieli nieruchomości, inwestorów, wywiera jednak istotne skutki w sposób pośredni. Burmistrz, jako autor prawny studium wykonuje szereg działań w sferze gospodarki przestrzennej, sporządzając miejscowe plany zagospodarowania oraz podejmując bezpośrednie działania inwestycyjne w imieniu gminy w sposób określony zapisami studium.

W syntetycznym ujęciu, zapisy studium uwzględniają ustalenia obowiązującego wcześniej dokumentu oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uzupełnieniem ustaleń dokumentu są dane wynikające ze składanych w ostatnich latach wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów oraz wydane przez Burmistrza decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w obszarach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a także wyniki analizy aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Opisane w prezentowanej poniżej części pierwszej niniejszego opracowania uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy definiują w znaczącym stopniu zakres rozwiązań przyjętych jako kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Dotyczą one w szczególności:

- 1) ochrony walorów środowiska przyrodniczego oraz zasobów dziedzictwa elementów krajobrazu kulturowego;
- 2) ochrony obszarów leśnych;
- 3) utrzymania produkcji rolniczej jako jednej z podstawowych funkcji obszaru gminy;
- 4) rozwoju eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych;
- 5) rozwoju terenów zabudowy w dominującym udziale zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, realizowanej jako rozwinięcie obszarów zainwestowanych poszczególnych miejscowości gminy.

CZĘŚĆ I- UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA

1. 1. Informacje ogólne

Gmina Prószków leży w środkowej części Województwa Opolskiego, w powiecie Opolskim. Obszar gminy graniczy z:

- 1) od północy- miastem Opole
- 2) od południa- z gminami:
 - a) Biała,
 - b) Korfantów,
 - c) Krapkowice,
 - d) Strzeleczy,
- 3) od zachodu- gminami:
 - a) Komprachcice,
 - b) Tułowice
- 4) od wschodu- z gminą Tarnów Opolski.

Podstawowymi wyznacznikami położenia geograficznego jest:

- 1) sąsiedztwo doliny Odry, zamykającej obszar gminy od strony wschodniej,
- 2) położenie w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu europejskim- autostrady A4, stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E40,
- 3) w ciągu drogi krajowej Nr 45, łączącej Opole z granicą państwa,
- 4) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 414 relacji Opole - Lubrza,
- 5) w strefie zasięgu mieszkańców aglomeracji Opola w zakresie:
 - a) zamieszkiwania i codziennych podróży do pracy
 - b) zainteresowania terenami wypoczynkowymi i rekreacyjnymi, w tym turystyki weekendowej.

Charakterystyczne dla gminy Prószków jest zróżnicowanie struktury użytkowania gruntów. W części północnej i wschodniej gminy dominują grunty orne, gdzie występowanie dobrych gleb było przyczyną wylesiania terenów dla prowadzenia na nich gospodarki rolnej. Natomiast w części południowej duże powierzchnie zajmują lasy - znajduje się tu część kompleksu leśnego Borów Niemodlińskich. Tereny zainwestowane to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i usługowa oraz zakłady produkcyjne. W ostatnich latach dającym się obserwować zjawiskiem jest rozwój zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach północnej części gminy, związany z ciążeniem tej części jej obszaru w kierunku większego ośrodka miejskiego jakim jest Opole.

Pierwotna, głównie rolnicza oraz w drugiej kolejności mieszkaniowa funkcja obszaru gminy zmienia się w ostatnich latach na rzecz innych działalności, związanych przede wszystkim z:

- 1) rozwojem mieszkalnictwa, w szczególności w jej północnej części, związanej funkcjonalnie z aglomeracją Opola,

- 2) rozwojem produkcji i usług, rozwijanych w związku z korzystnym położeniem względem większych ośrodków osadniczych w jej otoczeniu oraz dobrą dostępnością komunikacyjną terenów powiązanych z korytarzami komunikacyjnymi autostrady A4, drogi krajowej Nr 45 i dróg wojewódzkich.

1. 2. Podstawowe dane statystyczne

Podstawowe dane statystyczne dotyczące Gminy Prószków, udostępnione przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012 roku przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne

Lp	Cecha	Wartość liczbowa
1.	Powierzchnia gminy ogółem w ha	12 105
2.	Ilość sołectw	14
3.	Ilość miejscowości	16
4.	Ilość miejscowości wiejskich	15
5.	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem	9790
6.	Przyrost naturalny ogółem	-14
7.	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	1259
8.	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	6834
9.	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	1697
10.	Pracujący w głównym miejscu pracy	1231
11.	Liczba mężczyzn pracujących	586
12.	Liczba kobiet pracujących	645
13.	Ilość budynków	2455
14.	Ilość przedszkoli (oddziały)	6
15.	Ilość szkół podstawowych	5
16.	Ilość gimnazjów	3
17.	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (w km)	105,0
18.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	122,3

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2012

Obszar gminy Prószków zajmuje 7,6% powierzchni powiatu opolskiego (158 663ha) oraz około 1,3% powierzchni województwa opolskiego (941 187ha). Sieć osadniczą gminy tworzy 14 sołectw, są to w porządku alfabetycznym: Boguszyce, Chrząszczyce, Chrzowice, Folwark, Górki, Jaśkowice, Ligota Prószkowska, Nowa Kuźnia, Przysiecz, Winów, Zimnice Małe, Zimnice Wielkie, Złotniki, Żlinice oraz miasto Prószków będące siedzibą gminy miejsko-wiejskiej.

1. 3. Demografia

W końcu 2012 r. Gminę Prószków zamieszkiwało 9790 osób, z czego 2639 osoby w mieście, 7151 na wsi. Gęstość zaludnienia o wartości 82 osoby na 1km², kwalifikuje gminę do gmin miejsko-wiejskich o średnim stopniu zaludnienia. W strukturze wiekowej dominuje ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi prawie 66% ogółu ludności. Kolejną pozycję zajmuje grupa w wieku poprodukcyjnym- nieco ponad 17,3 % ogółu. Zbliżoną grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym- niecałe 16,7 %. Pozytywnym uwarunkowaniem rozwoju przestrzennego gminy jest dość stabilna liczba ludności, wykazująca jednak tendencję spadkową.

Tabela 2. Ludność według miejsca zamieszkania i płci

	Jedn. miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem								
ogółem	osoba	9938	9892	9847	9907	9815	9801	9790
mężczyźni	osoba	4749	4785	4766	4804	4694	4682	4669
kobiety	osoba	5189	5107	5081	5103	5121	5119	5121
W mieście								
ogółem	osoba	2719	2701	2643	2668	2616	2600	2639
mężczyźni	osoba	1277	1284	1253	1278	1224	1211	1216
kobiety	osoba	1442	1417	1390	1390	1392	1389	1423
Na wsi								
ogółem	osoba	7219	7191	7204	7239	7199	7201	7151
mężczyźni	osoba	3472	3501	3513	3526	3470	3471	3453
kobiety	osoba	3747	3690	3691	3713	3729	3730	3698

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2006- 2012

W gminie Prószków od lat rejestruje się ujemny przyrost naturalny. Według ostatnich dostępnych danych w roku 2012 przyrost naturalny wykazał wartość ujemną: -14. Postępują procesy starzenia się ludności, które będą wpływały z kolei na wzrost współczynnika zgonów. Mimo obecnie niskiego udziału grupy poprodukcyjnej, przewiduje się jej wzrost w przeciągu nadchodzących lat, ponieważ ok. 34 % tej grupy stanowią osoby w przedziale wiekowym 50- 64. Proces starzenia się ludności, na obszarze gminy zachodzi w sposób analogiczny jak w wielu innych ośrodkach regionu. Zjawisko to pociąga za sobą nowe potrzeby związane z opieką zdrowotną i społeczną nad osobami starszymi, jak również zmiany w odniesieniu do funkcjonowania systemu oświaty w gminie spowodowane malejącą liczbą uczniów.

Tabela 3. Ruch naturalny według płci

	Jedn. miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Urodzenia żywe								
ogółem	osoba	74	64	83	75	89	85	85
mężczyźni	osoba	36	40	40	35	48	36	35
kobiety	osoba	38	24	43	40	41	49	50
Zgony ogółem								
ogółem	osoba	88	90	93	91	82	95	99
mężczyźni	osoba	31	37	44	47	43	42	42
kobiety	osoba	57	53	49	44	39	53	57
Przyrost naturalny								
ogółem	osoba	-14	-26	-10	-16	7	-10	-14
mężczyźni	osoba	5	3	-4	-12	5	-6	-7
kobiety	osoba	-19	-29	-6	-4	2	-4	-7

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2006- 2012

Na ogólne uwarunkowania demograficzne mają wpływ uwarunkowania społeczne i ekonomiczne, takie jak sytuacja materialna rodzin, lęk o utratę pracy oraz podniesienie się wieku osób podejmujących decyzję o urodzeniu dziecka. Względy ekonomiczne decydują o zaniku tradycji rodziny wielodzietnej na wsi i spadku współczynnika dzietności.

Tabela 4. Wskaźniki według modułu gminnego

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ludność/ k m ²	82	82	81	82	81	81	81
kobiety na 100 mężczyzn	109	107	107	106	109	109	110
małżeństwa na 1000 ludności	4,2	4,8	4,2	4,9	4,1	4,6	5,9
urodzenia na 1000 ludności	7,5	6,6	8,5	7,7	9,1	8,6	8,7
zgony na 1000 ludności	9,0	9,2	9,5	9,3	8,4	9,7	10,1
przyrost nat. na 1000 ludności	-1,4	-2,7	-1,0	-1,6	0,7	-1,0	-1,4

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2006- 2012

Struktura ludności wg płci i wieku ma duże znaczenie dla całej sfery życia społecznego i gospodarczego gminy. Określa ona natężenie urodzeń i zgonów, a co za tym idzie, tempo rozwoju ludnościowego. Z kolei liczba ludności w wieku produkcyjnym jest czynnikiem warunkującym rozwój lokalnego rynku pracy.

Tabela 5. Ruch naturalny według płci

	Jedn. miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zameldowania w ruchu wewnętrznym								
ogółem	osoba	133	137	83	113	108	99	128
mężczyźni	osoba	62	76	43	56	53	44	60
kobiety	osoba	71	61	40	57	55	55	68
Zameldowania z zagranicy								
ogółem	osoba	16	29	15	19	7	11	7
mężczyźni	osoba	13	24	11	17	6	8	7
kobiety	osoba	3	5	4	2	1	3	0
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym								
ogółem	osoba	87	106	63	59	61	91	74
mężczyźni	osoba	45	36	32	26	31	46	38
kobiety	osoba	42	70	31	33	30	45	36
Wymeldowania za granicę								
ogółem	osoba	78	56	45	25	6	23	88
mężczyźni	osoba	41	29	21	8	1	12	32
kobiety	osoba	37	27	24	17	5	11	56
Saldo migracji wewnętrznych								
ogółem	osoba	46	31	20	54	47	8	54
mężczyźni	osoba	17	40	11	30	22	-2	22
kobiety	osoba	29	-9	9	24	25	10	32
Saldo migracji zagranicznych								
ogółem	osoba	-62	-27	-30	-6	1	-12	-81
mężczyźni	osoba	-28	-5	-10	9	5	-4	-25
kobiety	osoba	-34	-22	-20	-15	-4	-8	-56

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2006- 2012

Ważnym czynnikiem kształtującym strukturę oraz liczbę ludności gminy pozostaje saldo migracji. Analiza danych zamieszczony w powyższej tabeli pozwala na wysnucie dwóch podstawowych wniosków opisujących sytuację demograficzną obszaru opracowania:

- 1) w ruchu wewnętrznym odnotowuje się dodatnie saldo migracji, co należy wiązać z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i zameldowań nowych mieszkańców z poza gminy, w szczególności w miejscowościach położonych w zasięgu oddziaływania ośrodka miejskiego Opola;
- 2) w ruchu zagranicznym notuje się saldo ujemne, co należy wiązać z wyjazdami za granicę w celach zarobkowych ludności gminy, często związanych z decyzją o pozostaniu w kraju przeznaczenia.

Opisane wyżej tendencje zmian w strukturze ludności nie pozostają bez wpływu na strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru gminy. Dominująca wcześniej rolnicza funkcja obszaru zaczyna ustępować funkcji

mieszkańców. Odływ ludności gminy w wieku produkcyjnym, związany z wyjazdami za granicę powoduje odchodzenie od tradycji prowadzenia małych, rodzinnych gospodarstw rolnych. Rolnicze funkcje produkcyjne są zdominowane obecnie przez wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne, co jest po części pochodną zmian w strukturze ludności i jej sposobu zatrudnienia, po części zaś wynika to ze zmian na rynku pracy w rolnictwie w związku prowadzoną przez Unię Europejską polityką rolną. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej zasilają mieszkańcy z obszaru gminy jak i z poza jej obszaru, wykorzystujący położenie w zasięgu oddziaływania aglomeracji opolskiej. Dającym się zauważyć zjawiskiem jest intensywny rozwój tego typu zabudowy w północnej części gminy. W ujęciu długofalowym skutkować to będzie koniecznością obsługi tych terenów w niezbędne usługi oraz elementy uzbrojenia terenu, co będzie miało przełożenie na strukturę wydatków gminy, umożliwi jednak także pozyskanie dodatkowych wpływów z tytułu podatków.

1. 4. Potencjał gospodarczy gminy

Potencjał gospodarczy gminy w oparciu o dane statystyczne z końca w 2012 r. opiera się na funkcjonowaniu 831 podmiotów gospodarczych, wśród których wyraźnie dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Sektor prywatny dominuje nad sektorem publicznym i stanowi prawie 96% wszystkich podmiotów. Strukturę jednostek zarejestrowanych w systemie REGON w 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych

Sektor publiczny	
sektor publiczny - ogółem	34
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	27
sektor publiczny - spółki handlowe	1
Sektor prywatny	
sektor prywatny - ogółem	797
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	672
sektor prywatny - spółki handlowe	48
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13
sektor prywatny - spółdzielnie	3
sektor prywatny - fundacje	1
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	831

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2012

Działalność produkcyjną i usługową na terenie gminy prowadzą między innymi:

- 1) Kopalnia margli kredowych w miejscowości Folwark wydobywająca surowiec na potrzeby cementowni „Górażdże”, do której dostarczany jest taśmociągiem;
- 2) Spółdzielnia Usług Rolniczych w Prószkowie, działająca na rzecz rolnictwa w gminie jak również wykonująca usługi budowlane;
- 3) Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Prószkowie prowadząca oprócz działalności handlowo – gastronomicznej również produkcję pieczywa, mięsa i wędlin;
- 4) Zakłady gastronomiczne;
- 5) Pameł- ślusarstwo;
- 6) Opelt – mechanika pojazdowa,
- 7) EHL – producent kostki brukowej;
- 8) FADOME -produkcja mebli;
- 9) TADEJ - Materiały Budowlane i Przemysłowe;
- 10) Hotel „Arkas”;
- 11) VITRA sp. j. -produkcja okien, drzwi;
- 12) BEWI -produkcja okien, drzwi.

Zestawienie podmiotów gospodarczych według branż przedstawia się następująco:

- 1) Rolnictwo, leśnictwo - 63 podmioty,
- 2) Górnictwo i wydobywanie – 1,
- 3) Przetwórstwo przemysłowe – 83,
- 4) Budownictwo – 149,

- 5) handel i naprawy – 163,
- 6) transport i gospodarka magazynowa – 37,
- 7) działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 73
- 8) działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 12,
- 9) edukacja – 28,
- 10) administracja publiczna – 9,
- 11) rynek nieruchomości – 26,
- 12) finanse i ubezpieczenia – 26,
- 13) informacja i komunikacja – 15,
- 14) pozostała działalność usługowa – 42.

Bazę noclegową obszaru gminy tworzą głównie gospodarstwa agroturystyczne, pokoje gościnne, takie jak:

- 1) Gospodarstwo Agroturystyczne w Ligocie Prószkowskiej,
- 2) Gospodarstwo Agroturystyczne w Boguszycach,
- 3) Gospodarstwo „Gościenna Zagroda”,
- 4) Ośrodek turystyczno – rehabilitacyjny „Pod Borem”
- 5) Ligocki Młyn w Ligocie Prószkowskiej.

W Prószkowie prowadzi obecnie działalność hotel „Arkas”, atrakcją gminy jest również gospodarstwo agroturystyczne „Gościenna Zagroda” w Przysieczy.

Prowadzone w obszarze gminy działalności zaspokajają dostęp mieszkańców do podstawowych usług, nie wyczerpują jednak pełnego ich zakresu. Dostęp do szerszego zakresu usług jest możliwy poprzez sąsiedztwo z Opolem, gdzie znajdują się władze powiatowe i wojewódzkie. Opole pozostaje również celem codziennych podróży związanych z zatrudnieniem.

Interesującym zjawiskiem jest wzrost ilość podmiotów gospodarki, głównie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w roku 2012 w porównaniu do lat ubiegłych. Wzrost ten, mimo że niewielki ilościowo następuje przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców. Wytłumaczeniem tego stanu rzeczy może być większa aktywność gospodarcza ludzi wkraczających w wiek produkcyjny i przy zachowaniu tej tendencji stanowi pozytywny czynnik rozwoju gminy jako miejsca prowadzenia działalności zarobkowej i zamieszkiwania.

Gmina posiada dobre warunki do rozwoju produkcji i usług, ważną rolę odgrywają tu walory położenia w zasięgu korytarzy komunikacyjnych autostrady A4 oraz drogi krajowej Nr 45. Pozytywnym zjawiskiem związanym z rozwojem działalności gospodarczej jest znaczny odsetek przedsiębiorstw rozwiniętych przez mieszkańców gminy, funkcjonujących jako przedsiębiorstwa rodzinne. Tego typu podmioty przeważają nad przedsiębiorstwami, których właściciele zainwestowali w obszarze gminy, bezpośrednio się stąd nie wywodząc.

1. 4. Podział administracyjny obszaru gminy

Obszar gminy, obok miasta Prószków będącego siedzibą władz Gminy tworzy 14 jednostek osadniczych:

- 1) Boguszyce,
- 2) Chrzążczyce,
- 3) Chrzowice,
- 4) Folwark,
- 5) Górki,
- 6) Jaśkowice,
- 7) Ligota Prószkowska,
- 8) Nowa Kuźnia,
- 9) Przysiecz,
- 10) Winów,
- 11) Zimnice Małe,
- 12) Zimnice Wielkie,
- 13) Żlinice,
- 14) Złotniki.

2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu w obszarze gminy opracowania jest pochodną jej kształtowanego historycznie procesu rozwoju przestrzennego. Część obszaru utrzymała pierwotne funkcje terenu, dotyczy to przede wszystkim terenów otwartych (lasów, gruntów wykorzystywanych rolniczo, terenów w dolinie Odry, terenów zieleni urządzonej czy części terenów zabudowy (ukształtowanych historycznie centralnych części obszarów zainwestowanych).

Położone centralnie w obszarze gminy miasto Prószków zajmuje powierzchnię 1 622ha. Jest to najbardziej zainwestowana urbanistycznie miejscowość gminy. Budownictwo mieszkaniowe, usługowe, drobnego przemysłu, rozwijało się wokół rynku, otoczonego zabudową dwu- i trzykondygnacyjną z usługami w parterach. Centralną część miasta Prószków wypełnia zabudowa wielorodzinna o niskiej intensywności, w części budynków o tej funkcji, szczególnie w otoczeniu rynku uzupełniają ją usługi wbudowane oraz realizowane w wydzielonych budynkach. Niemniej dominującym typem zabudowy zarówno pod względem ilości obiektów, jak i zajmowanej powierzchni pozostaje zabudowa jednorodzinna.

Pozostałe jednostki osadnicze rozwijały się wzdłuż istniejących dróg i cechuje je skupienie zabudowy wzdłuż głównych, ustalonych historycznie ciągów komunikacyjnych. Przeważa zabudowa niska, zagrodowa i jednorodzinna. Na północ od Prószkowa, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 414, znajdują się cztery gminne miejscowości: Złotniki, Chrząszczyce, Górki oraz Winów. Wschodnią część gminy obejmują tereny miejscowości położonych na skarpie Odry, są to: Chrzowice, Folwark, połączone w jeden system osadniczy Boguszyce i Żlinice oraz Zimnice Małe i Zimnice Wielkie. Tuż przy obszarach leśnych zamykających od południa obszar gminy leżą: Jaśkowice, Ligota Prószkowska i Przysiecz. Inną miejscowością, o dużych walorach turystycznych i rekreacyjnych, jest Nowa Kuźnia. W jej bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się Rezerwat „Staw Nowokuźnicki” i rozległe „Oborskie łąki” -jedne z cenniejszych ekologicznie obszarów gminy.

W północnej części terenów miasta Prószków, na terenach dzielnicy funkcjonującej pod nazwą Pomologii, znajdują się tereny arboretum wraz z otaczającymi je terenami dawnego Zespołu Szkół im. J. Warszawicza, będącego spadkobiercą istniejącej tu wcześniej Królewskiej Akademii Rolniczej a następnie Królewskiego Instytutu Pomologicznego. Od 1871 roku powstawały kolejno: internat, mieszkania dla pracowników, przetwórnia owoców, system wodociągów nawadniających sad, cieplarnie oraz chłodnie. Następnie w 1878 założono park w celach dydaktycznych i ochronnych dla słabo odpornych odmian drzew owocowych. Po drugiej stronie drogi wojewódzkiej znajduje się zabytkowa biblioteka – Księgozbiór Królewskiej Akademii Rolniczej. W latach sześćdziesiątych XX w. zespół rozbudowano nowy budynek główny oraz internat i tak rozpoczął działalność Zespół Szkół Ogrodniczych im. Józefa Warszawicza. Były PGR, który znajdował się w bezpośrednim sąsiedztwie Pomologii przyłączono do szkoły i powstało Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ogrodniczych im. J. Warszawicza w Prószkowie, które funkcjonowało do lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Obecnie szkoła nosi nazwę Zespołu Szkół im. J. Warszawicza. Obecnie Przy Zespole Szkół działa Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Młodzieży w Piłce Nożnej. Szkoła stanowi jeden z elementów zasobów kulturowych o dużym znaczeniu dla Pomologii oraz dla regionu. W ostatnich latach obiekty Pomologii znalazły się w przeważającym udziale we władaniu Starostwa Powiatowego w Opolu, prowadzona jest dyskusja na temat wykorzystania w przyszłości potencjału tych obiektów. Wśród najważniejszych kierunków rozwoju tego obszaru wskazuje się na utworzenie tu ogrodu botanicznego lub centrum szkoleniowo- badawczego dla potrzeb rolnictwa i przemysłu rolno- spożywczego.

Miasto Prószków pozostaje największym ośrodkiem osadniczym obszaru gminy, posiada znaczne rezerwy terenu pod rozwój zabudowy. Najlepszy w obszarze gminy dostęp do podstawowych usług w porównaniu z innymi miejscowościami w znacznym stopniu przesądza o jego atrakcyjności dla lokalizacji zabudowy i podejmowania decyzji o zamieszkiwaniu.

Odczuwalną tendencją wydaje się koncentracja nowej zabudowy, głównie mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowościach położonych na północy gminy (Chrząszczyce, Górki, Winów) w związku z położeniem w sąsiedztwie obszaru miasta Opole. Zamieszkiwanie w tym rejonie wydaje się interesującą alternatywą dla osób zwianych zawodowo z Opolem, którzy poszukują alternatywy dla zamieszkiwania w obszarze miasta. Do

ośrodków osadniczych posiadających wysoki potencjał rozwoju należą również miejscowości położone w ciągu głównych dróg przebiegających przez obszar gminy, należą do nich:

- 1) Boguszyce i Żlinice, stanowiące właściwie jedną jednostkę osadniczą utworzoną poprzez połączenie dwóch odrębnych wcześniej wsi, położone w ciągu drogi krajowej Nr 45,
- 2) Zimnice Wielkie, z pośród miejscowości gminy położone są najbliżej węzła autostradowego Dąbrówka, w ciągu drogi krajowej Nr 45,
- 3) Złotniki, położone w ciągu drogi wojewódzkiej nr 414.

Analiza wydawanych w ostatnich latach pozwoleń na budowę oraz decyzji o warunkach zabudowy pozwala na potwierdzenie opisanych wyżej tendencji rozwoju przestrzennego obszaru gminy. Na jej tle pozostałe miejscowości odgrywają mniejszą rolę jako miejsce zamieszkiwania. Miejscowości te w większym stopniu zachowują swój wiejski charakter, ze znacznym udziałem zabudowy zagrodowej czy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych.

Do uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego ograniczających w znacznym stopniu rozwój zabudowy należą:

- 1) usytuowanie w granicach gminy kopalni margli kredowych w miejscowości Folwark w północnej części gminy, znaczny obszar o powierzchni 380 ha ogranicza możliwości lokalizacji zabudowy w północnej części gminy, będącej potencjalnie obszarem atrakcyjnym dla rozwoju zabudowy ze względu na sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego jakim jest Opole; oddziaływanie kopalni, poza niezbędną rezerwą terenu dla zapewnienia jego funkcjonowania w granicach terenu górniczego, oddziałuje również na tereny przyległe w inny sposób: poprzez emisję dźwięku związaną z procesem wydobywczym oraz poprzez efekt lej depresyjnego którego obecność powoduje obniżenie wód gruntowych na terenach przyległych, ta druga uciążliwość jest w znacznym stopniu ograniczona dzięki wyposażeniu terenów zabudowy w sieć wodociągową;
- 2) znaczną część obszaru gminy przecina przebiegający z terenów kopalni w kierunku południowo- wschodnim taśmociąg służący transportowi urobku kopalni do położonej w sąsiedztwie Cementowni Górażdże; w przeważającej części swojego przebiega przez tereny wykorzystywane rolniczo, jego oddziaływanie polegające na emisji dźwięku przybiera na znaczeniu w rejonie obszarów zainwestowanych miejscowości Zimnice Małe i Zimnice Wielkie oraz na terenach bezpośrednio przyległych do tych miejscowości;
- 3) w skali gminy największym obszarem ograniczeń w rozwoju zabudowy są tereny zalewowe Doliny Odry; znacząco wpływają na możliwości rozwoju miejscowości: Boguszyce, Chrzowice, Folwark, Winów, Zimnice Małe, Zimnice Wielkie, Żlinice.

3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Gmina dysponuje obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dla 70% całkowitej jej obszaru. Dokumenty te są wiążące dla inwestorów, na podstawie wypisów i wyrysów z planu mogą oni uzyskać pozwolenia na budowę.

Tabela 7. Zestawienie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego

Lp	Data uchwalenia	Numer Uchwały	Opis obszaru
Boguszyce i Żłinice			
1.	2012-05-24	XVIII/134/2012	MPZP wsi Boguszyce i Żłinice
Chrzążczyce			
2.	2011-06-30	VIII/64/2011	Obręb Chrzążczyce
Chrzowice			
3.	2004-02-17	XVII/119/2004	Obręb Chrzowice
Teren górniczy „Opole-Folwark I”			
4.	2005-12-07	XXXVIII/322/2005	Opole Folwark I: w zakresie zmiany przebiegu obwodnicy drogowej wsi Chrzowice
5.	2002-06-24	XLI/361/2002	Obręb Opole-Folwark I
Folwark			
6.	2002-06-24	XLI/362/2002	Obręb Folwark
Górki			
7.	2007-05-31	VIII/67/2007	Obręb Górki: obszar działki o numerze ewidencyjnym 1016/215 oraz część działki o numerze ewidencyjnym 744/214
8.	2001-09-24	XXXI/291/2001	Obręb Górki: tereny istniejącego zainwestowania tej miejscowości, tereny przeznaczone pod rozwój zainwestowania oraz tereny użytków rolnych położonych w bezpośrednim otoczeniu
Jaśkowice			
9.	2002-04-29	XL/349/2002	Obręb Jaśkowice: tereny istniejącego zainwestowania tej miejscowości, tereny przeznaczone pod rozwój zainwestowania oraz tereny użytków rolnych położonych w bezpośrednim otoczeniu.
Ligota Prószkowska			
10.	2002-10-07	XLIII/381/2002	Obręb Ligota Prószkowska
Nowa Kuźnia			
11.	2003-09-01	X/69/2003	Obręb Nowa Kuźnia

Lp	Data uchwalenia	Numer Uchwały	Opis obszaru
Prószków			
12.	2008-02-08	XVIII/136/2008	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków - rejon ulicy Daszyńskiego
13.	2007-04-26	VII/63/2007	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków - działka Nr 1443/5, przy ulicy Partyzanckiej
14.	2007-04-26	VII/62/2007	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków- rejon ulicy Rudnickiej i Zielonej
15.	2006-04-27	XLII/360/2006	zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków
16.	2000-12-27	XXIII/220/2000	Obręb Prószków
Przysiecz			
17.	2000-10-16	XX/199/2000	Obręb Przysiecz
Winów			
18.	2007-04-26	VII/61/2007	Obręb Winów: obszar zawarty pomiędzy: granicą administracyjną wsi - zachodnią granicą działek nr 1758/35, 1757/35, 1746/35, 1747/35, 1748/35 - ulicą Polną i wschodnią granicą działki nr 1116/35
19.	2006-06-08	XLIII/369/2006	Obręb Winów: obszar działek o numerach ewidencyjnych 1499/1 i 1514/1
20.	2001-09-24	XXXI/290/2001	Obręb Winów: tereny istniejącego zainwestowania tych miejscowości, tereny przeznaczone pod rozwój zainwestowania oraz tereny użytków rolnych położonych w bezpośrednim otoczeniu
Zimnice Małe			
21.	2011-06-30	VIII/63/2011	Obręb Zimnice Małe
Zimnice Wielkie			
22.	2001-08-30	XXX/276/2001	Obręb Zimnice Wielkie
Zimnice Małe i Zimnice Wielkie			
23.	2007-05-31	VIII/68/2007	MPZP dla terenów rozwojowych dla działalności produkcyjno - usługowych w obrębie wsi Zimnice Wielkie i Zimnice Małe, gmina Prószków
Złotniki			
24.	2011-09-29	X/71/2011	Obręb Złotniki
Linia elektroenergetyczna Groszowice - Hermanowice			
25.	2012-10-11	XXI/163/2012	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru, przez który przebiega trasa napowietrznej, dwutorowej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Groszowice - Hermanowice wraz z wcięciem GPZ Gracze na terenie gminy Prószków

Źródło: Urząd Miejski w Prószkowie

Obszary objęte zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy obejmują wszystkie miejscowości w granicach ich istniejącego i planowanego zainwestowania. Żadna z miejscowości nie dysponuje natomiast planem miejscowym opracowanym dla całego obrębu geodezyjnego. Wiek opisywanych opracowań jest zróżnicowany. Na 25 obecnie obowiązujących planów:

- 1) 2 uchwalono w 2012r. ,
- 2) 3 uchwalono w 2011 r. ,
- 3) 1 uchwalono w 2008 r. ,
- 4) 5 uchwalono w 2007 r. ,
- 5) 2 uchwalono w 2006 r. ,
- 6) 1 uchwalono w 2005 r. ,
- 7) 1 uchwalono w 2004 r. ,

- 8) 1 uchwalono w 2003 r. ,
- 9) 4 uchwalono w 2002 r. ,
- 10) 3 uchwalono w 2001 r. ,
- 11) 2 uchwalono w 2000 r. .

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w znacznym stopniu zachowały swoją aktualność. Dla części miejscowości plany opracowane dla całego ich obszaru zachowały swoje zapisy do dnia dzisiejszego, w niektórych z nich zapisy pierwotnych dokumentów podlegały punktowym zmianom. Taka sytuacja miała miejsce w:

- 1) teren górniczy "Opole- Folwark"- 1 zmiana,
- 2) Górkach- 1 zmiana,
- 3) Prószków- 4 zmiany,
- 4) Winów - 2 zmiany.

Na podstawie analizy wniosków do studium można stwierdzić, że w przeważającej większości miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miejscowości zachowały swoją aktualność. Zmiany wymagają na pewno najstarsze opracowania, których zapisy odbiegają obecnie od obowiązujących przepisów jak i oczekiwań właścicieli gruntów. Do takich opracowań należy z pewnością miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków przyjęty uchwałą nr XXIII/220/2000 Rady Gminy Prószków z dnia 27 grudnia 2000 r. W jego przypadku wnioskowane w toku sporządzania studiu przeznaczenie terenu najbardziej odbiega od przyjętych w nim zapisów.

Struktura funkcjonalno przestrzenna obszaru gminy składa się z następujących, głównych komponentów:

- 1) terenów otwartych, w tym:
 - a) obszarów lasów, skoncentrowanych w południowej części gminy, stanowiących część Borów Niemodlińskich,
 - b) obszarów rolniczych,
 - c) obszarów zieleni urządzonej,
- 2) obszarów zabudowy,
- 3) obszarów eksploatacji surowców mineralnych kopalni Folwark, położonych w północnej części gminy.

Obszary otwarte, stanowią trzy odrębne grupy, od lasów na południu gminy, poprzez obszary z przewagą gruntów rolnych na wysoczyźnie, obejmującej przeważającą część powierzchni gminy, skończywszy na terenach doliny Odry we wschodniej części obszaru.

Układ przestrzenny zabudowy miasta Prószków opiera się na historycznie rozplanowanym założeniu rynku w powiązaniu z zamkiem i parkiem zamkowym. Współczesna zabudowa wypełnia tereny, których granice określają historyczne ciągi komunikacyjne. W mieście poza ścisłym centrum dominuje zabudowa o niskiej intensywności, w większości jednorodzinna. Uzupełniają ją pojedyncze obiekty usług, oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Obiekty usług (handlu, oświaty, zdrowia, innych usług publicznych skoncentrowane są w centralnej części miejscowości, wyjątkiem jest położenie siedzib Urzędu Miejskiego i Nadleśnictwa w pewnym oddaleniu od historycznego centrum miasta.

Zabudowa obszaru gminy tworzy zwarte układy przestrzenne, rozwinięte wokół historycznych centrów wsi typu ulicowego i owalnicowego. W północnej części gminy tworzą one ciągi zabudowy wzdłuż osi drogi wojewódzkiej Nr 414 oraz drogi krajowej Nr 45.

Grupa miejscowości Złotniki, Chrzęszczyce, Górki i Winów tworzy pasmo zabudowy w północno- zachodniej części gminy. Miejscowości te, osadzone na osi dzisiejszej drogi wojewódzkiej Nr 414, prowadzącej z Prószkowa w kierunku Opola, zachowały historyczne części swojego historycznego rozplanowania. Obecnie rozwinęły się w zespoły zabudowy o przeważającej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Rozwój nowych terenów zabudowy spowodował zrastanie się odrębnych wcześniej układów przestrzennych w opisywane pasmo zainwestowania, którego powstanie jest związane z bliskością ośrodka miejskiego Opola.

Podobną sytuację można obserwować w przypadku miejscowości Boguszyce i Żlinice, położonych w korytarzu komunikacyjnym drogi krajowej Nr 45. Każda z nich posiada historyczne centrum, usytuowane w otoczeniu głównego skrzyżowania w rejonie ważniejszych obiektów publicznych (kościół, szkoła) w tych częściach zabudowy zachowane zostały cechy ulicowego, historycznego rozplanowania zabudowy. Tereny wokół zajmują współczesne osiedla jednorodzinne.

Odrębny typ zainwestowania utrzymują miejscowości położone peryferyjnie względem miasta Prószków jak i wymienionych, głównych korytarzy komunikacyjnych. Wsie takie jak Jaśkowice, Nowa Kuźnia, w części także Przysiecz i Ligota Prószkowska, zachowały w znacznym stopniu zabudowę w swoim pierwotnym kształcie.

Odrębnym, znaczącym elementem w strukturze przestrzennej gminy pozostają tereny kopalni margli w miejscowości Folwark. Skala prac wydobywczych miała wpływ na zmianę relacji przestrzennych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w jej otoczeniu. Obszar wyrobiska przecinała pierwotnie część dróg rolniczych, służących do komunikacji między obszarami wschodniej i zachodniej części gminy, ten układ komunikacyjny uległ znaczącym przekształceniom. Niemniej dzięki poczynionym inwestycjom (drogi dojazdowe do kopalni, taśmociąg służący transportowi urobku) udało się uzyskać sytuację, w której obszar kopalni pozostaje w pewnym sensie wyłączony ze struktury przestrzennej gminy.

Podsumowując można stwierdzić że stan ładu przestrzennego obszaru gminy nie budzi większych zastrzeżeń. Taki stan rzeczy udało się osiągnąć dzięki opracowaniu przez gminę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących dla wszystkich miejscowości gminy w granicach ich terenów zabudowanych. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego porządkują układ drogowy obszaru a nowa zabudowa powstaje w nawiązaniu do elementów tego układu.

Do wymogów ochrony ładu przestrzennego obszaru gminy należy zachowanie i ochrona najcenniejszych elementów struktury funkcjonalno- przestrzennej obszaru gminy jakimi są:

- 1) historyczne części obszarów zabudowanych miejscowości, tworzące zwarte, zaplanowane układy zabudowy (rejon rynku w Prószkowie, centra miejscowości w otoczeniu historycznych układów drożnych – owalnic, szczególnie w miejscowościach: Ligota Prószkowska, Chrzążczyce, Żimnice Wielkie oraz układy wiejskiej zabudowy ulicowej w innych miejscowościach)
- 2) zespół zamku Prószkowskiego w otoczeniu parku zamkowego,
- 3) zespoły zieleni cmentarnej w powiązaniu z towarzyszącymi im elementami zabudowy,
- 4) park Arboretum w Prószkowie- Pomologii, wraz z terenami przyległymi, stanowiącymi składowe dawnego Zespołu Szkół Ogrodniczych im. Józefa Warszawicza, takimi jak sady owocowe, grunty rolne, korytarze ekologiczne, mającymi duże znaczenie dla postulowanego utworzenia na tym obszarze ogrodu botanicznego lub centrum szkoleniowo- badawczego dla potrzeb rolnictwa i przemysłu rolno- spożywczego.

4. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4. 1. Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym [Kondracki, 2000], obszar gminy Prószków leży w makroregionie Niziny Śląskiej, w obrębie dwóch mezoregionów:

- 1) Równiny Niemodlińskiej, która zajmuje południowo- zachodnią część gminy i stanowi płaską lub falistą równinę wodnolodowcową, pokrytą warstwą fluwioglacjalnych utworów piaszczysto-żwirowych lub gliniastych moren zwałowych. Większa część terenu, który zajmuje ten mezoregion, pokryta jest zwartym kompleksem leśnym Borów Niemodlińskich.
- 2) Pradoliny Wrocławskiej obejmującej północno-wschodnią część gminy, stanowiącą płaskodenną, rozległą formę dolinną z systemem teras zalewowych z pokrywami madowymi i nadzalewowych piaszczysto-żwirowych.

4. 2. Geologia i geomorfologia

Na budowę geologiczną obszaru gminy Prószków miały wpływ procesy osadzania się skał wapiennych i trzeciorzędowych, kilkakrotne wkraczanie na teren Polski lądolodu, sedimentacja rzeczna, intensywna erozja w okresach interglacjalnych, jak również cały zespół procesów występujących po ostatnim zlodowaceniu.

Spośród utworów geologicznych swoje wychodnie na terenie gminy mają zarówno formacje mezozoiczne i kenozoiczne trzeciorzędu oraz czwartorzędu. Bogactwo powierzchniowych form tworzą formacje kenozoiczne w zdecydowanej większości najmłodsze - czwartorzędowe. Podłoże starsze od trzeciorzędu tworzą w większości utwory kredy.

W trzeciorzędzie utwory miocenijskie pokryły całą południową i zachodnią część gminy. Pod względem litologicznym utwory te stanowią ropy, mułki i piaski, niekiedy żwirowate lokalnie z węglem brunatnym. Utwory te zostały w większości zerodowane i przykryte czwartorzędowymi osadami lodowcowymi i rzecznyymi. Z trzeciorzędem związane jest występowanie skał bazaltowych. Najliczniej reprezentowanymi w gminie powierzchniowymi formacjami geologicznymi są utwory czwartorzędowe. Są to formacje o najmłodszej genezie, stąd ich dominujący udział powierzchniowy w budowie geologicznej obszaru.

Obszar opracowania leży w rejonie depresji śląsko-opolskiej. Jej podłoże stanowią starsze osady proterozoiku, dewonu i karbonu (gnejsy, łupki, piaskowce i szarogłazy) oraz zalegające nad nimi, na głębokości ok. 600 m utwory triasu (wapienie, margle, dolomity i ropy). Nad nimi stwierdzono występowanie utworów permu (czerwonego spagowca) wykształconych jako piaskowce arkozowe oraz zlepieńce o miąższości ok. 60 m. Występują one na głębokości ok. 500 – 600 m ppt.

Powyżej nich leży pokrywa platforma złożona z szeregu pięter strukturalnych – utworów triasu i kredy. Utwory triasu stanowią zachodni kraniec progów środkowotriasowego. Na terenie opracowania występują dwa piętra triasu:

- 1) trias dolny (pstry piaskowiec) zalega na głębokości powyżej 271 m ppt, reprezentują go piaskowce, ropy i dolomity oraz w górnej części dolomity margliste, margle i wapienie oraz dolomity jamiste z gipsami i anhydrytami,
- 2) trias środkowy (wapień muszlowy) budują skały węglanowe - głównie wapienie, wapienie dolomityczne i dolomity, strop utworów wapienia muszlowego występuje na głębokości ok. 220 m ppt.

Na utworach triasowych zalegają osady kredy górnej tworzące Depresję Opolską zwaną także Niecką Opolską lub Kredą Opolską. Depresja ta to basen sedimentacyjny wypełniony górnokredowymi osadami morskimi zajmujący centralną część Opolszczyzny. Obszar opracowania leży w zachodniej części basenu sedimentacyjnego górnej kredy. Strop osadów kredy znajduje się średnio na głębokości od ok. 50 do 200 m ppt.

W obszarze gminy występują 2 piętra stratygraficzne górnej kredy:

- 1) turon, zbudowany z margli piaszczystych i ilastych, wapieni marglistych i podrzędnie z piaskowców marglistych (skały te tworzą rozległe wychodnie w północnej części gminy, przykryte w niektórych miejscach cienką warstwą utworów czwartorzędu - od Winowa przez Górki, Chrząszczyce, Nowa Kuźnię, Prószków, Żlinice, Zimnice Wielkie do Odry),
- 2) cenoman, zbudowany z piaskowców, margli piaszczystych i wapieni piaszczystych (utwory te zajmują niewielką powierzchnię w dolinie Odry, między Folwarkiem, a Boguszcami).

Na pozostałej części obszaru gminy zalegają warstwowo osadowe pokrywy kenozoiczne:

- 1) trzeciorzędu, skały te występują pod osadami czwartorzędu, ale miejscami tworzą wychodnie (dolina Prószkówki I, okolice Prószkowa i Nowej Kuźni), wydzielono tu dwa piętra tego okresu:
 - a) górny miocen, utwory tego okresu występują jako kompleks brakiczno- lądowy określany mianem serii poznańskiej, są one wykształcone w dwóch poziomach – tzw. ilów zielonych i ilów płomienistych, jest to gruba seria niewarstwowanych, plastycznych lub zwięzłych ilów zielonych i niebieskich z wkładkami ilów węglistych, ilów i mułków piaszczystych oraz węgla brunatnych, w serii tej występują cienkie warstwy piasków drobnoziarnistych i pylastych rzadziej średnio- i gruboziarnistych, utwory serii poznańskiej mają zmienną miąższość – wynosi ona od kilku do około 40 metrów,
 - b) pliocen, pokrywa najmłodszych osadów trzeciorzędu zwana serią Gozdnicy to kompleks osadów gruboklastycznych głównie różnoziarnistych żwirów i piasków przeławiconych iłami i glinami kaolinowymi, osady te tworzą pokrywy na wysoczyznach, zbudowanych z utworów serii poznańskiej, ich miąższość nie przekracza kilku metrów;
- 2) czwartorzędu:
 - a) plejstoceńska, zbudowana z piasków i żwirów tarasów wysokich (północno-zachodnia część gminy) oraz z glin zwałowych moreny dennej i żwirów ablacyjnych (południowa część),
 - b) holocenińska, zbudowana z piasków, żwirów i mad dolinnych, tworząca się współcześnie (dolina Odry i Prószkówki I).

4. 3. Gleby

Według bonitacji gruntów ornych w gminie dominują gleby o dobrej i średniej jakości (56%), znaczną powierzchnię zajmują też gleby słabe (42%), a najmniejszą gleby bardzo dobre (2%). Wśród użytków rolnych gminy (grunty orne i użytki zielone) dominują gleby brunatne (40%) oraz mady (27%). Znaczną powierzchnię zajmują także gleby pseudobielicowe (17%) i rędziny (10%). Najrzadziej występują tu czarne ziemie (3%) oraz gleby hydrogeniczne (4%).

W zależności od odczynu gleby, użytki rolne mają następujący udział w powierzchni gminy:

- 1) kwaśny (28%),
- 2) lekko kwaśny (30%),
- 3) zasadowy (42%).

Do podstawowych typów gleb, występujących w obszarze gminy zaliczyć należą:

- 1) pseudobielicowe i bielicowe - gleby kwaśne i lekko kwaśne w całym profilu, wytworzone w większości z piasków (dominują pod użytkami leśnymi, wyspowo, na zachód od linii drogi Opole - Krapkowice);
- 2) brunatne: właściwe - odczyn zbliżony do obojętnego, wytworzone z gleb cięższych (wyspowo, najwięcej w północnej części gminy, okolice Winowa, Górek, Chrząszczyce i Prószkowa), wylugowane i kwaśne - z lżejszych utworów (dość duże powierzchnie w środkowej i południowej części gminy - od linii Złotniki - Boguszyce);
- 3) czarne ziemie - związane z obszarami niżej położonymi o wysokim poziomie wód gruntowych i roślinnością trawiastą - łąkową (wzdłuż zachodniej granicy gminy, na wysokości Winowa, Górek i Chrząszczyce oraz wyspowo w okolicy Złotnik, Prószkowa, Ligoty Prószkowskiej, Zimnic Wielkich i Chrzowic), Prószkowie-Pomologii;
- 4) mady - wytworzone z osadów aluwialnych, wyścielających współczesne doliny rzeczne, o wysokim poziomie wody gruntowej i znacznej zawartości substancji organicznych w całym profilu (wzdłuż rzeki Odry, do linii drogi Opole - Krapkowice i wzdłuż Prószkówki I na niektórych jego odcinkach);

- 5) hydrogeniczne: mułowo-torfowe - powstałe w wyniku procesu torfotwórczego i namulania osadami mineralnymi (wzdłuż cieków i w zagłębieniach terenu), murszowo-torfowe - powstałe w wyniku osuszania gleb torfowych (wzdłuż cieków i w zagłębieniach terenu);
- 6) rędziny - wytworzone ze zwietrzelin skał węglanowo - wapiennych, odczyn obojętny i zasadowy (w północnej części gminy, w trójkącie Winów - Złotniki - Chrzowice oraz pas wzdłuż wschodniej strony drogi z Chrzowic do Zimnic Wielkich).

Stan gleb obszaru gminy należy ocenić jako dobry, nie podlegający żadnym istotnym przekształceniom. Na obszarze opracowania nie występują aktywne procesy geodynamiczne. W wyniku kontynuacji działalności rolniczej nie należy prognozować uruchomienia procesów, zjawisk i oddziaływań innych niż obserwowane dotychczas. W dalszym ciągu podstawowym procesem będzie okresowe, powtarzalne naruszenie warstwy glebowej i zmiany jej struktury w trakcie prac przygotowawczych do sezonu wegetacyjnego i po jego zakończeniu, zaś prowadzone w okresie wzrostu standardowe zabiegi agrotechniczne nie odbiegają od dotychczas stosowanych. Zakres prowadzonych prac rolnych nie daje przesłanek do uruchomienia na tym obszarze procesów geodynamicznych, mogących skutkować ubytkiem lub degradacją powierzchni ziemi, zmianą struktury oraz ubytkiem potencjału glebowego.

Do gleb, które powinny podlegać ochronie przed wprowadzaniem na nie zabudowy należą gleby wysokich klas bonitacyjnych I-III oraz gleby organiczne zalegające głównie pod kompleksami łąk w dolinie Odry oraz na obszarach źródłiskowych. Przeznaczanie pod zabudowę tego typu gleb może nastąpić po uzyskaniu odpowiednich zgód w toku prac nad miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami szczególnymi.

4. 4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Prószków w całości należy do zlewni Odry, której koryto wyznacza jej wschodnią granicę. Wschodnia część gminy leży w obrębie bezpośredniej zlewni Odry, a z pozostałego obszaru wody odprowadzane są do zlewni jej lewego dopływu - Prószkówki I. Gęstość sieci rzecznej gminy Prószków jest największa w części wschodniej (w okolicach wsi Zimnice Małe) i w części północnej. Dochodzi tu do 1,00 – 1,25 km/km².

Odra jest największym ciekim wodnym regionu. Wywiera dominujący wpływ na kształtowanie się warunków wodnych i klimatycznych obszaru gminy. Jej wody są pozaklasowe pod względem zanieczyszczeń. Spadek koryta rzeki na odcinku przebiegającym przez obszar gminy jest nieznaczny, stąd rzeka ma nizinny przebieg. Koryto Odry jest całkowicie uregulowane, świadectwem wcześniejszego silnie meandrującego charakteru tej części doliny rzeki są fragmenty starorzeczy, stanowiących obecnie odcięte od głównego nurtu małe zbiorniki wodne. Na terenie gminy Prószków Odra zbiera wody z drobnych cieków odwadniających dolinę i wschodnie skłony wododziałowego wału rozciągającego się wzdłuż rzeki na zachodzie. Średni roczny odpływ z terenów gminy Prószków wynosi dla obszarów położonych wzdłuż Odry do 5 l/s km². Okres występowania wezbrań cieków na terenie gminy Prószków przypada na miesiące letnie i wiosenne. Latem wezbrania występują z większym prawdopodobieństwem w lipcu i sierpniu, wiosną zaś w marcu i w maju. Okres występowania niżówek dla tego terenu przypada na lato (czerwiec-lipiec).

Część cieków wodnych w obszarze gminy znajduje się we władaniu Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu, należą do nich następujące cieki naturalne melioracji podstawowych:

- 1) Prószkówka I,
- 2) Prószkówka II,
- 3) Olszynka,
- 4) Kanał Winów- Folwark,
- 5) Wiśniowa,
- 6) Boguszanka.

Prószkówka I, z dopływem Prószkówka II, drugi co do wielkości ciek wodny obszaru gminy bierze swój początek w gminie Tułowice. Płyń od zachodniej granicy gminy Prószków, a następnie przez obszar miejscowości Ligota Prószkowska, Przysiecz, Prószków i Nowa Kuźnia do granicy z gminą Komprachcice. W początkowym biegu

rzeka płynie przez użytki leśne. Przy braku przemysłowych źródeł zanieczyszczeń i ograniczonym oddziaływaniu wiejskich osad, jakość jej wód jest względnie wysoka.

W obszarze gminy znajdują się także następujące zbiorniki wodne:

- 1) stawy utworzone na Prószkówki I w miejscowościach:
 - a) Ligota Prószkowska,
 - b) Nowa Kuźnia,
 - c) Przysiecz,
 - d) Prószków;
- 2) naturalne zbiorniki wodne powstałe w starorzeczach rzeki Odry.

W obszarze gminy występują ponadto tereny o tendencjach zalewiskowych, umożliwiające rozwój torfowisk i turzycowisk. Można je znaleźć głównie we wschodniej części gminy w rejonie obniżenia terenu w dolinie Odry, ale także w mniejszym stopniu w innych częściach obszaru w naturalnych zagłębieniach gruntu, między innymi dolinie Prószkówki, także w rejonie Prószkowa- Pomologii.

Stan czystości wód powierzchniowych gminy jest zróżnicowany. Wody Odry charakteryzują się długotrwałym, nadmiernym zanieczyszczeniem. Lepszą sytuację w tym zakresie prezentują mniejsze cieki wodne obszaru. Przy braku przemysłowych źródeł zanieczyszczeń i ograniczonym oddziaływaniu wiejskich osad, jakość jej wód Prószkówki I i jego dopływów, w szczególności w górnych partiach ich biegu jest wysoka. Natomiast w wodach podziemnych z powodu znacznej przepuszczalności gruntów i intensywnej działalności rolniczej notuje się podwyższone stężenia azotanów oraz żelaza i okresowo zanieczyszczenia bakteriologiczne. Za najważniejszą cechę środowiska przyrodniczego należy uznać alimentacyjną funkcję obszaru w stosunku do stwierdzonych zbiorników wód podziemnych, głównie górnokredowego i triasowego. Obszar ten jest pozbawiony nieprzepuszczalnej pokrywy kajprowej, wobec czego wody opadowe infiltrujące do gruntu zasilają zasoby tych zbiorników i mogą powodować ich zanieczyszczenie

4. 5. Fauna obszaru gminy

Zróżnicowanie warunków siedliskowych obszaru gminy sprawia, że występuje tu dosyć dużo taksonów o różnorodnych wymaganiach względem środowiska przyrodniczego, pod względem różnorodności biologicznej fauna gminy Prószków należy do gmin umiarkowanie bogatych, do podstawowych gatunków fauny, których występowanie stwierdzono na etapie sporządzania opracowania ekofizjograficznego gminy należą zarówno bezkręgowce jak i kręgowce.

Wśród bezkręgowców wymienia się:

- 1) pijawkę lekarską *Hirudo medicinalis* - stanowisko tej ginącej w Polsce pijawki znajduje się w rezerwacie Staw Nowokuźnicki;
- 2) tygryzka paskowanego *Argiope bruennichi* - występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I;
- 3) ślimaka winniczka *Helix pomatia* - spotykany na całym obszarze gminy;
- 4) modraszka nausitous *Maculinea nausitho* - jedyne jego stanowisko znajduje się na łąkach na południowy-zachód od Prószkówki I.

Najbardziej liczną gromadą bezkręgowców są owady *Insekta*. W obszarze gminy, w tym w granicach zabytkowego parku w Prószkowie- Pomologii i oraz w sadach w jej otoczeniu stwierdzono owady z rodziny zawisakowatych *Sphingidae*, rzędu motyli *Lepidoptera*, które w Polsce podlegają ochronie gatunkowej. Biorąc pod uwagę liczebność nie tylko wewnątrz populacyjną ale i gatunkową, można stwierdzić wysoką różnorodność gatunkową fauny bezkręgowców na terenie tym obszarze.

Z uwagi na dobre warunki hydrologiczne obszar gminy stanowi atrakcyjne miejsce do rozrodu płazów. Prószkówka I sprzyja naturalnemu przemieszczaniu się gatunków, dla których miejsca rozrodu stanowią liczne stawy zlokalizowane w jego dolinie. W tych sztucznych zbiornikach wodnych oraz starorzeczach Odry we wschodniej części gminy najczęściej obserwuje się miejsca rozrodu żab z grupy zielonych, żab trawnych i ropuch szarych. Zdecydowanie rzadziej spotyka się ropuchy zielone, występujące głównie w pobliżu zabudowań, na

ziemiach lekkich. Najrzadziej obserwuje się rzekotkę drzewną, której występowanie na tym terenie ograniczone jest do kilku stanowisk. Można stwierdzić, że pośród zdominowanego przez rolniczy krajobraz terenu opracowania, zbiorniki wód stojących (Staw Nowokuźnicki, staw w Ligocie Prószkowskiej, Prószkowie, stawy między Przysieczą a Ligotą Prószkowską, starorzeczka Odry) stanowią ważne w skali lokalnej miejsca rozrodu dla tej grupy zwierząt. Na terenie gminy stwierdzono występowanie 8 gatunków płazów:

- 1) traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*,
- 2) ropucha szara *Bufo bufo*,
- 3) ropucha zielona *Bufo viridis*,
- 4) rzekotka drzewna *Hyla arborea*,
- 5) żaba wodna *Rana esculenta*,
- 6) żaba jeziorkowa *Rana lessonae*,
- 7) żaba trawna *Rana temporaria*,
- 8) żaba moczarowa *Rana arvalis*.

W zwierzęta z gromady płazów *Amphibia* zasobny jest obszar parku w Prószkowie- Pomologii i jego otoczenie, występuje tu wymieniona wcześniej ropucha szara *Bufo bufo*, kumak nizinny *Bombina bombina*, żaba wodna *Rana esculenta* i żaba trawna *Rana temporaria*.

W obszarze gminy stwierdzono występowanie pięciu gatunków gadów. W latach powojennych w rezerwacie Staw Nowokuźnicki występował żółw błotny *Emys orbicularis*, który jednak od kilkudziesięciu lat na tym terenie już go nie obserwowano. Do gadów obszaru gminy należy zaliczyć następujące gatunki:

- 1) jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*,
- 2) jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*,
- 3) padalec *Anguis fragilis*,
- 4) zaskroniec *Natrix natrix*,
- 5) żmija zygzakowata *Vipera berus*.

Na terenie Prószkowa- Pomologii, zwłaszcza w okolicach parku oraz korytarzy wschodnich stwierdzono występowanie zwierząt z gromady gadów *Reptilia*, do których należy jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* i żmija zygzakowata *Vipera berus*.

Przegląd gatunków ptaków chronionych, posiadających stanowiska lęgowe w obszarze gminy pozwala na potwierdzenie występowania w jej granicach następujących gatunków:

- 1) bąk *Botaurus stellaris* - jedynym miejscem gdzie spotyka się ten gatunek ptaka w sezonie lęgowym jest rezerwat „Staw Nowokuźnicki”;
- 2) błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - stwierdzono 2 stanowiska lęgowe: trzcinowiska rezerwatu Staw Nowokuźnicki, dawne odstojniki pod Prószkowem oraz prawdopodobnie także jedna para gniazduje w trzcinowiskach pod Starą Kuźnią;
- 3) pustułka *Falco tinnunculus* - stwierdzona na jedynym stanowisku: na skraju Borów Niemodlińskich, na zachód od Nowej Kuźni;
- 4) kobuz *Falco subbuteo* - prawdopodobnie gniazduje na ścianie lasu na zachód od Nowej Kuźni, gdzie kilkakrotnie w ciągu ostatnich 10 lat obserwowano polujące ptaki;
- 5) przepiórka *Coturnix coturnix* - pojedyncze stanowiska znajdują się w krajobrazie otwartym na całym obszarze gminy;
- 6) derkacz *Crex crex* - stwierdzony na wilgotnych łąkach między Nową Kuźnią a Oborą oraz wśród wilgotnych łąk na wschód od Ligoty Prószkowskiej;
- 7) krętogłów *Jynx torquilla* - pojedyncze pary znaleziono m. in. w parku w Prószkowie- Pomologii, na terenie dawnego poligonu w Winowie oraz w zadrzewieniu pod Oborą;
- 8) strumieniówka *Locustella fluviatilis* – stwierdzony na obrzeżach rezerwatu „Staw Nowokuźnicki”, wilgotnych łąkach między Przysieczą a Ligotą Prószkowską oraz przy stawie na południe od Przysieczy;
- 9) mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis* (DP-1) - na terenie gminy wykazana tylko w parku w Prószkowie- Pomologii.

Ponadto we wschodniej części gminy znajdują się stanowiska, na których zatrzymują się przelotowo gęsi gęgawe *Anser anser*, należące do rzędu blaszkodziobych *Anseriformes*, w liczbie ok. 400 osobników rocznie. Z ptaków

należących do rzędu brodzących *Ciconiformes* w połowie drogi w kierunku rzeki Odry w miejscu, gdzie kończą się główne zadrzewienia wschodnich korytarzy ekologicznych można spotkać okresowo żurawia *Grus grus*, czapłę siwą *Ardea cinerea*, a często przebywa tu bocian biały *Ciconia ciconia*. Z rzędu drapieżnych *Falconiformes* przelotowo pojawia się orzeł przedni *Aquila chrysaetos*, który migruje wzdłuż doliny Odry w okresie wiosennym i jesiennym, ale czasami zalatuje dalej od brzegów rzeki i pojawia się na terenie Prószkowa-Pomologii ze względu na bliskość Borów Niemodlińskich. Teren parku z ptaków z rzędu drapieżnych zamieszkuje sowa pójdzka *Actene noctua Scop* oraz puszczyk *Strix aluco*. Rząd kuraków *Galliformes* jest reprezentowany przez dwa gatunki: bażanta łownego *Phasianus colchicus* oraz kuropatwę *Perdix perdix*. Bażant występuje praktycznie na terenie całej Pomologii, zwłaszcza w starych sadach i korytarzach ekologicznych. Jest ptakiem dość pospolitym w Polsce. Natomiast kuropatwa, mniej liczna zasługuje na szczególną ochronę, jej stada liczące średnio 4 - 15 sztuk zamieszkują część wschodnią, znajdując schronienie w bogatym poszyciu korytarzy wschodnich, zwłaszcza tych wysuniętych najdalej na wschód.

Wśród chronionych gatunków ssaków, których obecność stwierdzono w obszarze gminy należy wymienić:

- 1) nietoperze: nocek rudy *Myotis daubentonii* - żerujące osobniki stwierdzono nad wodami rezerwatu Staw Nowokuźnicki, stawu koło Przysieczy, Winowa oraz starorzecza w Boguszycach; Gacek brunatny *Plecotus auritus* - żerujące osobniki stwierdzono w okolicach Prószkowa i w Nowej Kuźni, w rejonie Pomologii licznie występuje gacek wielkouch *Plecotus auritus* oraz często pojawia się borowiec *Nyctalus noctula*;
- 2) gryzonie: wiewiórka *Sciurus vulgaris* - stwierdzona w parku w Prószkowie- Pomologii, na terenie dawnego poligonu w Winowie oraz w lasach w południowo zachodniej części gminy; badylarka *Micromys minutus* - stwierdzona na łąkach pod Nową Kuźnią oraz pod Prószkowem.

Listę ssaków uzupełniają inne gatunki. Do największych należy jeleni szlachetny *Cervus elaphus* oraz dzik *Sus scrofa*. Te duże zwierzęta migrują sporadycznie na obszarze gminy od strony Borów Niemodlińskich, zachodzą do Pomologii, zapuszczają się w okolice parku i sadów oraz dalej w kierunku doliny Odry. Tą drogą do parku dociera również sama *Capreolus capreolus*. Ponadto występuje tu zając szarak *Lepus timidus*, należący do rodziny zającowatych *Leporidae*. Z rzędu drapieżnych *Carnivora* występuje tu pospolity lis *Vulpes vulpes* i jenot *Nyctereutes procyonoides* należące do rodziny psowatych *Comidae* oraz kuna leśna *Martes martes*, łasica *Mustella nivalis* z rodziny łasicowatych *Mustelidae*. Do mniejszych ssaków występujących regularnie w obszarze gminy należy jeż europejski *Erinaceus europeus* oraz kret *Talpa europea* z rzędu owadożernych *Insectivora*. Jednym z najmniejszych występujących tu ssaków, także reprezentujących rząd *Insectivora* jest ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, która jest gatunkiem objętym ochroną gatunkową. Poza tym gromada ssaków jest licznie reprezentowana przez gatunki z rzędu gryzoni *Rodentia*.

Tereny otwarte obszaru gminy stwarzają, jak wspomniano wcześniej, zróżnicowane warunki bytowania fauny, zarówno wymienionych wyżej gatunków chronionych jak i tych pospolitych. Odrębne warunki bytowania tworzą ekosystemy leśne na południu gminy, inne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jeszcze inne obniżenia terenu wypełnione starorzeczami w dolinie Odry. Do najważniejszych ostoi fauny można zaliczyć:

- 1) tereny lasów,
- 2) dolinę Prószkówni I wraz z rezerwatem Staw Nowokuźnicki,
- 3) park w Prószkowie- Pomologii z otoczeniem,
- 4) starorzecza Odry w Boguszycach.

Zagrożenia dla bytowania dzikiej fauny wiążą się bezpośrednio z presją na siedliska przyrodnicze, stanowiące ich ostoje. Odrębnym elementem wpływającym na liczebność populacji zarówno gatunków rzadko występujących jak i pospolitych pozostają bariery ekologiczne, wykształcone w toku rozwoju przestrzennego obszaru gminy, głównie przez nowe tereny zabudowy oraz budowle drogowe.

4. 6. Flora obszaru gminy

Roślinność rzeczywista gminy Prószków oraz rozmieszczenie jej zasobów pozostaje w związku lokalnymi warunkami, jakie wykształciły się w wyniku różnej żyzności gleb, warunków wodnych i mikroklimatycznych. Znaczące zróżnicowanie tych naturalnych uwarunkowań dało możliwość rozwoju zbiorowiskom roślinnym zarówno naturalnym (m. in. leśne, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m. in. łąkowe, polne-segetalne, ruderalne). Dominującymi zbiorowiskami na terenie gminy są zbiorowiska segetalne oraz leśne. Wczesne osiedlenie się człowieka na tym terenie zmniejszyło znacznie zasięg występowania lasów wskutek wycięcia drzew i wzięcia ziemi pod uprawę rolną.

Do podstawowych siedlisk roślinnych w obszarze gminy należą:

- 1) zbiorowiska leśne występujące w południowej i południowo-zachodniej części gminy,
- 2) zbiorowiska nieleśne, w tym:
 - a) wodne- Odra ze starorzeczami, Prószkówka I, jej dopływy, liczne stawy hodowlane oraz drobne zbiorniki wodne stanowiące siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych przez fitocenozy z klas *Lemnetea* i *Potametea*; zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji;
 - b) szuwarowe i wielkoturzycowe- zajmują miejscami stosunkowo duże powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m. in. w dolinie Prószkówki I brzegami stawów hodowlanych i starorzeczy Odry oraz w podmokłych miejscach w sąsiedztwie rowów i strumieni; ich wartość przyrodnicza jest duża, choć zwykle są one ubogie w gatunki roślin, największą różnorodnością zbiorowisk szuwarowych charakteryzują się kompleksy łąk koło Przysieczy, Ligoty Prószkowskiej i Nowej Kuźni, wtórnie zabagnione w wyniku zaniechania odwadniania i wykaszania;
 - c) seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio- Arrhenatheretea* występują na terenie gminy Prószków dosyć często; łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* występują rzadko na wyższych terasach doliny Odry i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno – pastwiskowe; łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* występują na niższych terasach oraz w dolinie Prószkówki I i jego dopływów, na siedliskach łągów i grądów niskich. Występują dosyć rzadko, zazwyczaj w dolinie Odry i Prószkówki I; grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych.
 - d) zespoły segetalne- grupa chwastów towarzyszących uprawom rolnym, zarówno zbożowym, jak i okopowym z klasy *Stellarietea mediae*, spotykana jest dosyć często, przede wszystkim w północnej i północno-wschodniej części gminy;
 - e) zbiorowiska roślinne o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris* - zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka, przede wszystkim terenami zabudowanymi, zakładami przemysłowymi, oraz śmietniskami, okrajkami i miejscami wydeptywanymi.

W obszarze gminy występują siedliska przyrodnicze podlegające w Polsce ochronie prawnej na mocy prawa. Są to przede wszystkim:

- 1) siedliska leśne:
 - a) kwaśny las dębowy *Calamagrostio- Quercetum petraeae* - spotykany w południowej i południowo-zachodniej części gminy, zazwyczaj na niewielkich powierzchniach;
 - b) grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici- Carpinetum betuli* (Kod Natura 2000: 9170. 1; Kod Physis: 41. 261) - występuje bardzo rzadko tworząc zazwyczaj drobno powierzchniowy kompleks mozaikowy, m. in. w parku w Prószkowie- Pomologii;
 - c) łąg jesionowo-olszowy *Fraxino- Alnetum (Circaeo- Alnetum)* (Kod Natura *91E0; Kod Physis: 44. 321, 44. 334) - występuje najczęściej w dolinie Prószkówki I, na terenie dawnego poligonu w Winowie oraz rzadziej w dolinie Odry w sąsiedztwie starorzeczy;
- 2) siedliska nieleśne:
 - a) starorzeczka z roślinnością ze związku *Potamion i Nymphaeion* (klasa *Potametea*) (Kod Natura 2000: 3150. 1, 3150. 2; Kod Physis: 22. 13 X (22. 41, 22. 42, 22. 43). Zespoły: *Potametum pectinati*, *Ranunculetum circinatis*, *Elodeetum canadensis*, *Ceratophylletum demersii*, *Myriophylletum spicati*, *Potametum lucentis*, *Hippuridetum submersae*, *Hydrocharitetum morsus-ranae*, *Potametum natantis*,

Myriophylletum verticillati, *Nuphar- Nymphaeetum albae*, *Polygonetum natantis* - występują we wschodniej części gminy w okolicach Boguszyc, Chrzowic, Folwarku i Winowa;

- b) nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - związek *Ranunculion fluitantis* (Kod Natura: 3260; Kod Physis: 24. 4). Zespół z dominacją włosienicznika skąpopręcikowego *Ranunculetum fluitantis* - występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I. Zespół z dominacją rzęśli hakowatej *Ranunculo- Calitricetum hamulatae* – występuje dosyć często w dolinie Prószkówki I;
- c) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i mokre łąki użytkowane ekstensywnie (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*). Łąka sitowo- trzęślicowa *Junco- Molinietum* (Kod Natura 2000: 6410; Kod Physis: 37. 311) - występuje miejscami na niewielkich powierzchniach w dolinie Prószkówki I. Łąka ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis* występuje miejscami na niewielkich powierzchniach w dolinie Prószkówki I i jej dopływach.

W obszarze opracowanie stwierdzono występowanie 17 gatunków roślin prawnie chronionych, wśród nich występują:

- 1) chronione ściśle:
 - a) Centuria nadobna *Centaurium pulchellum*,
 - b) Kotewka orzech wodny *Trapa natans*,
 - c) Kruszczyk błotny *Epipactis palustris*,
 - d) Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*,
 - e) Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*,
 - f) Pływacz zachodni *Utricularia Australis*,
 - g) Pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*,
 - h) Salwinia pływająca *Salvinia natans*,
 - i) Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*,
 - j) Włosienicznik wodny *Batrachium aquatile*;
- 2) chronione częściowo:
 - a) Bluszcz pospolity *Hedera helix*,
 - b) Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*,
 - c) Grąźel żółty *Nuphar lutea*,
 - d) Grzybień białe *Nymphaea alba*,
 - e) Kalina koralowa *Viburnum opulus*,
 - f) Konwalia majowa *Convallaria majalis*,
 - g) Kruszyna zwyczajna *Frangula alnus*.

W gminie występuje również wiele gatunków rzadkich i ginących zarówno w skali województwa, jak i regionu. Do wyróżniających się z tej grupy:

- 1) Czermień błotna *Calla palustris*,
- 2) Jaskier wielki *Ranunculus lingua*,
- 3) Łączeń baldaszkowy *Butomus umbellatus*,
- 4) Okrężnica bagienna *Hottonia palustris*,
- 5) Przętka pospolita *Hippuris vulgaris*,
- 6) Rzęśl hakowata - *Callitriche hamulata*,
- 7) Siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*,
- 8) Siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*,
- 9) Tojeść bukietowa *Lysimachia thyrsoiflora*,
- 10) Turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*,
- 11) Wilżyna ciernista *Ononis spinosa*,
- 12) Czosnek kątowy *Allium angulosum*.

Do obszarów najlepiej rozpoznanych pod względem występowania flory należą tereny arboretum w Prószkowie-Pomologii i otaczające ja tereny upraw, wchodzące w skład dawnego Zespołu Szkół Ogrodniczych im. Józefa Warszawicza. Pomologia jest bogata pod względem krajobrazowym, przyrodniczym i kulturowym. Znaczną różnorodność pod względem składu gatunkowego wykazuje roślinność parku zabytkowego.

Występują tam następujące gatunki roślin:

Drzewa i krzewy

1. Antypka *Prunus mahaleb*;
2. Azalia pontyjska (Różanecznik żółty) *Rhododendron flavum* g. Don. syn. *Azalea pontica* L.;
3. Berberys pospolity *Berberis vulgaris* L.;
4. Berberys Thunberga *Berberis thunbergii* DC.;
5. Berberys Thunberga purpurowy *Berberis thunbergii* 'Atropurpurea';
6. Bez czarny *Sambucus nigra*;
7. Bożodrzew gruczolkowaty *Alianthus altissima* Swingle;
8. Brzostownica japońska *Zelkova serrata* (Thunb.);
9. Brzoza brodawkowata *Betula verrucosa* Reth.;
10. Brzoza brodawkowata biała *Betula verrucosa alba* Ehrh.;
11. Brzoza brodawkowata płacząca *Betula verrucosa pendula*;
12. Brzoza brodawkowata stożkowata *Betula verrucosa* 'Fastigiata';
13. Budleja skrętolistna *Buddleja alternifolia* L.;
14. Buk pospolity *Fagus sylvatica*;
15. Buk pospolity purpurowolistny *F. sylvatica* L. 'Atropurpurea';
16. Buk zwyczajny płaczący *Fagus sylvatica* Ł. 'Pendula';
17. Choina kanadyjska drobnoigłowa *Tsuga canadensis* Microphylla;
18. Choina kanadyjska *Tsuga canadensis* Carr.;
19. Choina różnoigłowa *Tsuga diversifolia* Mast.;
20. Cis japoński karłowy *Taxus cuspidata* - 'Nana'S.;
21. Cis pospolity *Taxus baccata* 'Dovastoniana';
22. Cis pospolity *Taxus baccata*;
23. Cis pospolity żółty *T. baccata* 'Elegantissima' L.;
24. Cis pośredni Hicksa *Taxus media vax* 'Hicksii';
25. Cis zwarty krótkoigłowy *T. baccata* 'Adpressa stricta';
26. Cyprysik groszkowy pierzasty *Ch. pisifera* 'Plumosa';
27. Cyprysik groszkowy 'Boulevard' *Ch. pisifera* 'Boulevard';
28. Cyprysik groszkowy 'Squarossa' *Ch. pisifera* 'Squarossa';
29. Cyprysik groszkowy złoty *Ch. pisifera* 'Aurea';
30. Cyprysik Lawsona 'Alumii' *Ch. lawsoniana* (Mur.) Pan.;
31. Cyprysik Lawsona szary *Ch. lawsoniana* 'Glauc';
32. Cyprysik Lawsona 'Stewartii' *Ch. lawsoniana* 'Stewartii';
33. Cyprysik Lawsona *Ch. lawsoniana* Pan.;
34. Cyprysik nutkajski zwisty *Ch. Nootkatensis*;
35. Cyprysik nutkajski *Ch. Nootkatensis* (Lamb.) Spach.;
36. Cypryśnik błotny *Taxodium distichum* Rich.;
37. Czeremcha pospolita *Prunus padus*;
38. Czeremcha późna *Prunus serafina* Ehrh.;
39. Czeremcha ptasia *Prunus avium*;
40. Daglezja *Pseudotsuga menziesii* Britt;
41. Daglezja sina *Pseudotsuga menziesii*;
42. Daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* Mirb.;
43. Dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* Liebl.;
44. Dąb biały *Quercus alba*;
45. Dąb błotny *Quercus palustris* Muenchh.;
46. Dąb burgundzki frędzelkowaty *Quercus cerris* L.;
47. Dąb czerwony *Quercus rubra* L.;
48. Dąb kasztanolistny *Quercus castaneifolia* CA . Mey.;
49. Dąb kaukaski *Quercus zaccranthera* Fisch. et Mey'.;
50. Dąb łyżkowy *Quercus alba* 'Elongata';
51. Dąb omszony *Quercus lanuginosa*;
52. Dąb szkarłatny *Quercus coccinea* Muenchh.;

53. Dąb szypułkowy piramidalny *Q. robur* 'Fastigiata' L.;
54. Dąb szypułkowy *Quercus robur*;
55. Dąb węgierski *Quercus conferta* Kit.;
56. Dąb wielkolistny *Q. Macrocarpa* Michx.;
57. Dereń biały *Cornus alba*;
58. Dereń biały czerwonolistny *Camus alba* 'Sibirica' L.;
59. Dereń jadalny *Cornus mas.* L.;
60. Dereń rozłogowy żółtopędowy *C'. stolonifera* 'Flaviramea';
61. Dławisz okrągłolistny *Celastrus arbutifolius* Thunb.;
62. Forsycja pośrednia *Forsythia intermedia* Zab.;
63. Forsycja zwisająca *Forsythia suspensa* Vahl.;
64. Gledicja- trójglicznia *Gkeditsia triakantos*;
65. Głóg *Crataegus*;
66. Głóg dwuszyjkowy *Crataegus oxyacantha*;
67. Głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* Jacq.;
68. Głóg ostrogowy *Crataegus crus- galli* L.;
69. Grab japoński *Carpinus japonica* Bl.;
70. Grab pospolity *Carpinus betulus* L.;
71. Grab sercowaty *Carpinus cordata* L.;
72. Grujecznik japoński *Cercidiphyllum japonicum* S. et Z.;
73. Grusza oliwnikolistna *Pyrus elaagrifolia* Patt.;
74. Hortensja bukietowa *Hydrangea paniculata* Sieb.;
75. Hortensja drzewiasta *Hydrangea serrata*;
76. Iglicznia bezcierniowa *Gleditsia triacantos* L.;
77. Irga błyszcząca *Cotoneaster lucida* Schlecht.;
78. Irga czarna *Cotoneaster melanocarpa* Lood.;
79. Irga Dammera *Cotoneaster dammeri* Schn.;
80. Irga omszona *Cotoneaster tomentosus*;
81. Irga pomarszczona *Cotoneaster bullata* Bois.;
82. Irga pozioma *Cotoneaster horizontalis* Decne.;
83. Irga rozkrzewiona *Cotoneaster divaricata* Rehd et Wils.;
84. Irga wierzbolistna *C. salicifolius* var. *vugosa* Franch.;
85. Jabłoń jagodowa *Malus baccata* (*sibirica*) Borkh.;
86. Jabłoń purpurowa *Malus purpurea* Rehd.;
87. Jabłoń rajska *Malus pumila* Mill.;
88. Jałowiec chiński *Juniperus chinensis* L.;
89. Jałowiec chiński Pfitzera *J. chinensis* 'Pfitzeriana';
90. Jałowiec płozący *Juniperus horizontalis* Moench;
91. Jałowiec płozący szary *Juniperus horizontalis* Moench 'Glauca';
92. Jałowiec Pfitzera złocisty *J. chinensis* 'Pfitzeriana' Aurea';
93. Jałowiec pospolity kolumnowy *J. communis* 'Hibernica';
94. Jałowiec pospolity irlandzki *J. communis* 'Hibernica';
95. Jałowiec sabiński (sawina) *J. Sabina* L.;
96. Jałowiec wirginijski *Juniperus virginiana* L.;
97. Jarząb brekinia *Sorbus torminalis* Crantz.;
98. Jarząb pospolity *Sorbus aucuparia* L.;
99. Jarząb pospolity płaczący *Sorbus aucuparia* 'Pendula' L.;
100. Jarząb szwedzki *Sorbus intermedia* (Ehrh.) Pers.;
101. Jarzębina brekinia *Sorbus torminalis* Grantz.;
102. Jarzębina mączna *Sorbus aria* Cratz.;
103. Jarzębina pospolita *Sorbus aucuparia* L.;
104. Jaśminowiec baldaszkowy *Philadelphus cymosus* Rehd.;
105. Jaśminowiec bezwonny *Philadelphus inodorus*;
106. Jaśminowiec Falkonera *Philadelphus falkoneri* Sarg.;
107. Jaśminowiec Leumoine'a *Philadelphus lemoinei* Lem.;

108. Jaśminowiec Leumoine'a wyprostowany *Philadelphus lemoinei* Lem.;
109. Jaśminowiec omszony *Philadelphus* Loud.;
110. Jaśminowiec panieński *Philadelphus virginalis*;
111. Jaśminowiec wonny *Philadelphus coronarius* L.;
112. Jesion pospolity *Fraxinus excelsior*;
113. Jesion kwiatowy *Fraxinus ornus*;
114. Jodła jednobarwna *Abies concolor* Niem.;
115. Jodła *Abies concolor*;
116. Jodła kaukaska Nordmana *Abies nordmaniana* Spach.;
117. Jodła Nikko *Abies homolepis* Sieb. et. Zucc.;
118. Jodła olbrzymia *Abies grandis* Lindl.;
119. Jodła pospolita biała *Abies alba* Mill.;
120. Jodła szlachetna *Abies procera* Rehd.;
121. Jodła Veitcha *Abies veitchii* Lindl.;
122. Kalina angielska *Viburnum carlesii*;
123. Kalina hordowina (szerokolistna) *Viburnum lantana* L.;
124. Karagana syberyjska 'Lorbergii' *Caragana arborescens*;
125. Karagana syberyjska, grochownik *Caragana arborescens*;
126. Kasztan jadalny *Castanea sativa* Mill.;
127. Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* L.;
128. Kasztanowiec japoński *Aesculus turbinata* Bl.;
129. Kasztanowiec plamisty *Aesculus pavia* Heyna. Lindl.;
130. Kasztanowiec zwyczajny *A. hippocastanum* L.;
131. Kasztanowiec żółty *Aesculus octandra* Marsh.;
132. Kasztanowiec żółty drobnokwiatowy *A. octandra*;
133. Klon cukrowy *Acer saccharum* Marsh.;
134. Klon Ginnala *Acer Ginnala* Maxim.;
135. Klon jawor *Acer pseudoplatanus* L.;
136. Klon jawor Leopolda *A. pseudoplatanus* 'Leopoldii';
137. Klon jawor purpurowy *Acer pseudoplatanus* 'Purpureum' L.;
138. Klon polny *Acer campestre* L.;
139. Klon polny drobnolistny *A. campestre monsspesulanum*;
140. Klon pospolity *Acer platanoides* L.;
141. Klon pospolity Lorberga *A. platanoides* 'Lorbergii';
142. Klon pospolity Szwedlera *A. platanoides* 'Schwedlerii';
143. Klon srebrzysty *Acer saccharinum* L.;
144. Klon tatarski *Acer tataricum* L.;
145. Klon wielkolistny *Acer macrophyllum* Punh.;
146. Klon włoski omszony *Acer opalus* v. *Tormenstosum*;
147. Leszczyna *Corylus* L.;
148. Leszczyna drzewiasta *Corylus colurna* L.;
149. Leszczyna krzewiasta *Corylus avellana* L.;
150. Ligustr pospolity *Ligustr pospolity* L.;
151. Ligustr pospolity zimozielony *Ligustr pospolity* 'Lodense' L.;
152. Lilak pospolity *Syringa vulgaris* L.;
153. Lipa amerykańska omszona Moltkego *Tilia americana*;
154. Lipa amerykańska *Tilia americana*;
155. Lipa długoogonkowa omszona *Tilia petiolaris* DC.;
156. Lipa długoogonkowa *Tilia petiolaris*;
157. Lipa drobnolistna *Tilia cordata* Ehrh.;
158. Lipa europejska *Tilia europea* L.;
159. Lipa krymska *Tilia enclora* K. Koch.;
160. Lipa omszona *Tilia*;
161. Lipa pośrednia *Tilia europea* L.;
162. Lipa sercolistna *Tilia cordifolia* (*cordata*);

163. Lipa wielkolistna *Tilia platyphyllos* Scop.;
164. Magnolia drzewiasta, drzewo ogórkowe *M. acuminata* L.;
165. Magnolia gwiazdzista *Magnolia stellata* Black.;
166. Magnolia Soulange'a Aleksandrina' *M. soulangeana* Soul.;
167. Magnolia Soulange'a *M. soulangeana* Soul-Bod.;
168. Mahonia *Mahonia aquifolium* Nutt.;
169. Metasekwoja chińska *Metasequoia glyptostroboides*;
170. Miłorząb dwuklapowy pienny *Ginkgo biloba* L.;
171. Modrzew europejski *Larix decidua* Mili.;
172. Modrzew japoński *Larix leptolepis*;
173. Morwa biała *Morus alba* L.;
174. Obiela wielkokwiatowa *Exochorda racemosa* Rehd. (Lindl.);
175. Ognik szkarłatny (ciemny) *Pyracantha coccinea* Roem.;
176. Olsza czarna *Alnus glutinosa* L.;
177. Orzech czarny *Juglans nigra* L.;
178. Orzech szary *Juglans cinerea* L.;
179. Orzesznik gorzki *Carya cordiformis* K. Koch.;
180. Orzesznik pięciolistkowy *Carya ovata* K. Koch.;
181. Orzesznik siedmiolistkowy *Carya laciniata* Loud.;
182. Perukowiec podolski *Rhus cotinus cogypria* L.;
183. Pęcherznica kalinolistna *Physocarpus opulifolius* Maxim.;
184. Pigwowiec japoński *Chaenomeles superba japonica*;
185. Platan klonolistny *Platanus acer (folia)* Wild.;
186. Platan zachodni *Platanus occidentalis* L.;
187. Powojnik alopejski *Clematis alpina* (L.) Mill.;
188. Powojnik tangucki *Clematis tangutica* (Maxim.) Korsh.;
189. Porzeczka alpejska *Ribes alpinum* L.;
190. Robinia akacja *Robinia pseudoacacia* L. robinia lepkas różowa *R. viscosa* Vent.;
191. Róża drobnokwiatowa *Rosa multiflora*;
192. Róża pomarszczona, faldzistolista *Rosa rugosa* Thunb.;
193. Róża wielkokwiatowa- bezkolcowa *Rosa multiflora* 'Intermis';
194. Różowiec czteropłatkowy *Rodotypos kerriodes* S.;
195. Skrzydłorzech kaukaski *Pterocarya fraxinifolia (caucasica)*;
196. Sosna czarna *Pinus nigra* Pan.;
197. Sosna górská (kosodrzewina) *Pinus mugo (montana)* Mill.;
198. Sosna koreańska *Pinus koraiensis* S. et. L.;
199. Sosna pospolita *Pinus silvestris* L.;
200. Sosna rumelijska *Pinus peuce* Griseb.;
201. Sosna smółowa *Pinus rigida*;
202. Sosna wejmutka *Pinus strobus* L.;
203. Sosna żółta amerykańska *Pinus ponderosa* Dougl.;
204. Strączyn żółty *Cladrastris lutea* K. Koch.;
205. Suchokrzew (różne gatunki) *Lonicera*;
206. Suchokrzew siny *Lonicera coetulea* L.;
207. Suchokrzew tatarski *Lonicera tatarika* L.;
208. Suchokrzew zwyczajny *Lonicera xylosteum* L.;
209. Sumak octowiec *Rhus typhina* L.;
210. Sumak rozłogowy (octowiec) *Rhus typhina* L.;
211. Surmia bignoniowa *Catalpa bignonioides* L.;
212. Surmia wielkokwiatowa *Catalpa speciosa*;
213. Surmia żółtokwiatowa *Catalpa ovata* Don.;
214. Śniegowiec wirginijski (śnieżykwiat) *Chionanthus virginicus*;
215. Śliwa wiśniowa purpurowa (czerwonolistna) *Prunus cerasifera* 'Atropurpurea' Jaeg. (Pissardi);
216. Śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus* Blak.;
217. Śnieguliczka koralowa *Symphoricarpos orbiculatus*;

218. Świerk Brewera *Picea breweriana*;
219. Świerk Engelmana *Picea engelmannii* Parsy.;
220. Świerk kaukaski *Picea orientalis* (L.) Link;
221. Świerk klujący szary (siny, modry) *P. pungens* 'glauca Beiss';
222. Świerk pospolity *Picea exelsa*;
223. Świerk pospolity zwisający *Picea exelsa* 'Virgata';
224. Świerk siny Engelmana *Picea glauca* 'Engelmannii';
225. Świerk wężowy *Picea abies* 'Virgata';
226. Świerk wiciowy *Picea abies* Kar. 'Viminalis';
227. Tamaryszek czteropęcikowy drobnokwiatowy *T. tetrandra*;
228. Tawuła japońska *Spiraea japonica* L. f.;
229. Tawuła van Houtte'a *Spiraea vanhouttei* Zabel.;
230. Topola czarna włoska, piramidalna *Populus nigra*;
231. Topola osika *Populus tremula*;
232. Topola Simona (chińska) *Populus simonii* 'Fastigiata' Carr.;
233. Trójglicznia cierniowa *Gleditsia triacanthos* L.;
234. Trzmielina oskrzydłona *Euonymus alatus*;
235. Trzmielina pospolita *Euonymus europaeus* L.;
236. Trzmielina szerokolistna *Euonymus latifolius*;
237. Trzmielina wielkolistna *Euonymus latifolia*;
238. Tulipanowiec amerykański *Liriodendron tulipifera* L.;
239. Wiąz górski *Ulmus glabra* Auds.;
240. Wiąz limak *Ulmus laevis* Pall;
241. Wiąz polny *Ulmus minor* Mill.;
242. Wiązowiec zachodni *Celtis occidentalis* L.;
243. Wierzba biała wiciowa płacząca *Salix alba vitellina pendula*;
244. Wierzba siwa *Salix caprea* L.;
245. Winorośl pachnąca *Vitis odoratissima (riparia)* Don.;
246. Żłotokap alpejski *Laburnum alpinum* Bercht.;
247. Żłotokap Waterera *Laburnum watereri* Dippel.;
248. Żłotokap Waterera odm. Vosi *Laburnum watereri* 'Vossi' Dippel.;
249. Żłotokap zwyczajny *Laburnum anagyroides* Med.;
250. Żylistek szorstki pełnokwiatowy *Deutzia scabra* Thunb.;
251. Żylistek szorstki *Deutzia scabra* Thunb.;
252. Żylistek szorstki odm. pełnokwiatowa *Deutzia scabra* Thunb. 'Cardidissima' plena;
253. Żywotnik japoński *Thuja standishii* Can.;
254. Żywotnik karłowaty kulisty *T. occidentalis* L. 'Globosa';
255. Żywotnik karłowaty kulisty złoty *T. occidentalis* L. 'Globosa Aurea';
256. Żywotnik olbrzymi *Thuja plicata* 'Gigantea' Nutt.;
257. Żywotnik wschodni *T. Orientalis* L.;
258. Żywotnik wschodni złocisty *T. Orientalis* 'Aurea' L.;
259. Żywotnik zachodni Ellwanger *T. occidentalis* 'Ellwangeriana' L.;
260. Żywotnik zachodni Ellwanger złoty *T. occidentalis* 'Ellwangeriana Aurea';
261. Żywotnik zachodni *Thuja occidentalis* L.;
262. Żywotnik zachodni wrzosowaty *T. occidentalis* 'Ericoides' L.;
263. Żywotnik zachodni złocisty *T. occidentalis* 'Aurea';
264. Żywotnik zachodni żółty *T. occidentalis* L. 'Lutea';
265. Żywotnikowiec japoński *Thuja dolabrata* (L. f.) S. et. Z..

Rośliny najniższego piętra (okrywowe):

1. Cebulica syberyjska *Scilla sibirica* Haw.;
2. Ciemiernik *Helleboru*;
3. Endymion *Hyacinthoides non scripta* syn. Endymion;
4. Epidemium alpejskie *Epidemium alpinum*;
5. Fiołek wonny *Vioa odorata*;

6. Kokoryczka *Polygonatum L.*;
7. Konwalia majowa *Convallaria majalis L.*;
8. Kopytnik europejski *Asarum europaeum L.*;
9. Lepiężnik różowy *Petasites hybridus L.*;
10. Lilia złotogłów *Lilium martagon L.*;
11. Listera jajowata *Listera ovata*;
12. Marzanka wonna *Asperula odorata*;
13. Orlik *Aquilegia vulgaris*;
14. Pierwiosnek pospolity lekarski *Primula officinalis L.*;
15. Przylaszczka pospolita (trojanek) *Hepatica triloba*;
16. Rannik zimowy *Erathis hiemalis L.*;
17. Szafirek armeński *Muscari armeniacum Bak.*;
18. Śnieżycza wiosenna *Leiwodium vernalis L.*;
19. Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis L.*;
20. Ułudka wiosenna *Ornithoglossum verna Moench*;
20. Zawilec biały *Anemone nemorosa*;
21. Zawilec niebieski *Anemone nemorosa 'Blue Star'*.

W obrębie Pomologii w dużej mierze występują elementy i obiekty przyrodnicze stworzone przez człowieka. Znaczną powierzchnię zajmują wspomniani wyżej parki zabytkowe i stare sady owocowe. Na terenie sadów od wielu lat nie były prowadzone zabiegi agrotechniczne, w tym zabiegi chemicznej ochrony roślin, utworzyły się ekosystemy a nawet nastąpiła częściowo tzw. naturalizacja środowiska przyrodniczego. Drzewa owocowe w tych sadach wykazują dużą żywotność mimo zaawansowanego wieku. Są to odmiany jabłoni i śliw, które generalnie nie chorują mimo braku zabiegów ochronnych.

Warunki egzystencji siedlisk przyrodniczych podlegają zmianom, w dużym stopniu determinowanym działalnością człowieka. Główne źródła zagrożeń dla poszczególnych typów ekosystemów można przedstawić w następujący sposób:

- 1) dla obszarów zbiorowisk łąkowych:
 - a) presję rolnictwa poprzez intensyfikację wypasu lub koszenia,
 - b) przenawożenie łąk i pastwisk,
 - c) stosowanie podsiewów gatunkami preferowanymi gospodarczo,
 - d) melioracje odwadniające,
 - e) rozwój zabudowy, w szczególności mieszkaniowej jednorodzinnej oraz techniczno produkcyjnej;
- 2) dla obszarów zbiorowisk leśnych:
 - a) intensyfikacji leśnictwa poprzez wprowadzanie gatunków drzew niezgodnych z siedliskiem (degeneracja lasu), wprowadzanie monokultur leśnych (wskutek czego następuje między innymi wyjałowienie gleby, ograniczenie procesów regeneracyjnych lasu i drastyczne ograniczenie nisz ekologicznych),
 - b) odmładzanie drzewostanów, wskutek czego zmniejsza się ilość potencjalnych nisz ekologicznych i pozbawia się ekosystem leśny gatunków zwierząt właściwych dla drzewostanów wyższych klas wieku (dziuplaki, sowy, nietoperze, gatunki bezkręgowców),
 - c) ubożenie fitocenozy leśnych o materię organiczną wskutek wywożenia i spalania materiału z cięć pielęgnacyjnych,
 - d) usuwania z lasów starych, martwych i dziuplastych drzew będących środowiskiem życia dla gatunków roślin i zwierząt,
 - e) likwidację śródleśnych oczek wodnych i łąk będących żerowiskiem dla wielu gatunków zwierząt, głównie ssaków i ptaków, a także podnoszących bioróżnorodność lasu;
- 3) dla obszarów zbiorowisk wodnych:
 - a) intensywna gospodarka rolna skutkująca sływem do wód powierzchniowych środków ochrony roślin i nawozów,
 - b) fizyczna likwidacja starorzeczy i małych zbiorników wodnych,
 - c) silna presja turystyczna,
 - d) nielegalne składowanie odpadów.

4. 7. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne gminy Prószków należą do dobrych. Ze względu na typowe ukształtowanie powierzchni gminy jak dla tej części Polski, warunki klimatyczne nie odbiegają od warunków panujących na całym regionie. Występuje tu klimat przejściowy pomiędzy klimatem morskim a lądowym. Kształtują go następujące masy powietrza:

- 1) podzwrotnikowo morskie, ciepłe i na ogół bardzo wilgotne, napływające w okresie całego roku znad basenu Morza Śródziemnego i Azorów,
- 2) podzwrotnikowo kontynentalne, ciepłe i suche, napływające głównie latem i jesienią znad północnej Afryki, Azji południowo - wschodniej i Europy południowej,
- 3) polarno morskie, chłodne i wilgotne, napływające znad północnego Atlantyku, z rejonu Islandii i Grenlandii,
- 4) polarno kontynentalne, zimne i suche, napływające znad Europy północno - wschodniej i Syberii,
- 5) arktyczno morskie, zimne i wilgotne, o dużej przejrzystości, napływające znad rejonów Arktyki, głównie w okresie zimowym,
- 6) umiarkowanie kontynentalne, suche, napływające w czasie lata znad Europy Wschodniej.

Gmina Prószków leży we wrocławsko - opolskiej krainie klimatycznej, którą charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi. Amplitudy temperatur są mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosna jest tu wczesna i ciepła, a lato wczesne, ciepłe i długie. Zima rozpoczyna się późno - w pierwszej dekadzie grudnia, jest łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną. Podstawowe cechy klimatu charakteryzują następujące wskaźniki:

- 1) temperatura:
 - a) średnia roczna 8,6°C,
 - b) maksymalna (lipiec) 18,6°C,
 - c) minimalna (styczeń) -1,5°C,
 - d) amplituda roczna 20,1°C;
- 2) opady:
 - a) średnia roczna suma opadów- 649mm,
 - b) półrocze ciepłe (IV - IX)- 405 mm (maksimum przypada na lipiec),
 - c) półrocze chłodne (X - III)- 244 mm (minimum w miesiącach zimowych),
 - d) zaleganie szaty śnieżnej- około 45 dni w roku;
- 3) ciśnienie, wilgotność, zachmurzenie:
 - a) średnie roczne ciśnienie atmosferyczne (maks. I, min. IV) 762 mmHg,
 - b) średnia roczna wilgotność względna (maks. XII, min. V) 76%,
 - c) maksymalne zachmurzenie w grudniu,
 - d) minimalne zachmurzenie w sierpniu i wrześniu;
- 4) wiatry, pory roku
 - a) przewaga wiatrów zachodnich,
 - b) ilość cisz 9,1%,
- 5) zmienność pór roku:
 - a) zima trwa 80-90 dni,
 - b) przedwiośnie rozpoczyna się od 3 dekady lutego i trwa 20-30 dni,
 - c) wiosna rozpoczyna się od końca marca i trwa 60-70 dni,
 - d) lato rozpoczyna się około 1 czerwca i trwa 100-110 dni,
- 6) długość okresu wegetacyjnego- średnio 215 dni.

4. 8. Klimat akustyczny i zanieczyszczenia powietrza

Klimat akustyczny obszaru gminy wykazuje znaczne zróżnicowanie pod względem natężenia hałasu w środowisku oraz źródeł jego pochodzenia. Poczynając od obszarów korzystnych pod względem akustycznym w otoczeniu terenów otwartych, tło akustyczne wykazuje wyższy poziom na terenach zabudowanych.

Położenie obszaru na trasie ponadregionalnych korytarzy komunikacyjnych autostrady oraz drogi krajowej i dróg wojewódzkich stwarza warunki dla emisji hałasu komunikacyjnego w ich otoczeniu. Zasięg stref oddziaływania

dróg ma z natury rzeczy charakter pasmowy. W części obszaru gminy gdzie wymienione drogi przebiegają przez tereny otwarte, uciążliwości związane z oddziaływaniem akustycznym terenów komunikacji drogowej są mniejsze. Lokalnie podwyższone poziomy emisji notuje się w obszarach zabudowanych przez które przebiegają wymienione drogi.

Lokalnie stwierdza się występowanie źródeł hałasu technologicznego w obrębie terenów zabudowy techniczno-produkcyjnej w części miejscowości gminy. W większości przypadków nie mają one jednak większego wpływu na tło akustyczne terenów w ich otoczeniu.

Oddrębnym źródłem emisji hałasu technologicznego jest taśmociąg służący transportowi urobku z kopalni Margli Wapiennych w miejscowości Folwark do cementowni Górażdże. Ma on charakter pasmowy, powiązany przestrzennie z przebiegiem instalacji taśmociągu. Jego lokalizacja w oddaleniu od większości obszarów zabudowanych w otoczeniu sprzyja minimalizowaniu niekorzystnego wpływu jaki wywiera na otoczenie.

Stan czystości powietrza atmosferycznego w obszarze gminy można ocenić pozytywnie. Analizowany obszar zalicza się do mało obciążonego emisjami zanieczyszczeń. W rejonie opracowania nie występują zakłady przemysłowe zakwalifikowane do szczególnie szkodliwych dla środowiska. Wobec braku a większych źródeł zanieczyszczeń, stan czystości powietrza uzależniony jest od zanieczyszczeń napływających spoza granic gminy oraz od emisji zanieczyszczeń z małych zakładów przemysłowo-usługowych, a także źródeł ciepła z zespołów mieszkaniowych, oddziałujących miejscowo. Źródła te wprowadzają do powietrza zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania energetycznego paliw (pył, SO₂, NO₂, CO i węglowodory), a z hodowli (siarkowodór i amoniak). Skala tych oddziaływań jest niewielka, a zasięg lokalny.

Obok energetyki do największych źródeł zanieczyszczenia powietrza zaliczana jest komunikacja. W wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m. in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. Głównym elementem układu komunikacyjnego o znaczeniu międzynarodowym jest autostrada A4, a krajowym droga nr 45, która stanowi zarówno źródło emisji zanieczyszczeń powietrza, jak i znaczące źródło hałasu.

4. 9. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnictwo gminy charakteryzuje duża liczba jednostek, zróżnicowanych pod względem wielkości gospodarstw, kierunku i poziomu produkcji, co powoduje złożoność oraz zmienność sytuacji ekonomicznej w gospodarstwach. Obszar gminy zajmują użytki rolne, które są obsługiwane przez 2 641 gospodarstw indywidualnych (stan na koniec 2012 r.).

Tabela 8. Struktura bonitacyjna gruntów rolnych w obszarze gminy

Użytek		Pow. ha	Łącznie pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Użytek		Pow. ha	Łącznie pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy
ŁII		92,79	974,93	8,1	RII		104,18	4758,12	39,3
ŁII	B	0,09			RII	B	1,12		
ŁII	W	0,10			RII	S	1,42		
ŁIII		229,39			RII	W	0,01		
ŁIII	B	0,73			RIIIa		643,80		
ŁIII	Lz	0,27			RIIIa	B	9,24		
ŁIII	S	1,24			RIIIa	Lz	0,08		
ŁIII	W	0,04			RIIIa	S	6,44		
ŁIV		505,87			RIIIa	W	0,03		
ŁIV	B	0,95			RIIIb		485,81		
ŁIV	Lz	13,67			RIIIb	B	4,74		
ŁIV	S	1,97			RIIIb	S	3,06		
ŁV		114,54			RIIIb	W	0,03		
ŁV	Lz	0,62			RIVa		703,73		
ŁVI		12,65			RIVa	B	27,71		
PsII		1,18			RIVa	Lz	1,11		
PsII	B	0,07	RIVa	S	8,81				
PsII	S	0,12	RIVa	W	0,01				
PsIII		5,74	RIVb		841,11				
PsIII	S	1,20	RIVb	B	40,62				
PsIV		15,92	RIVb	Lz	18,54				
PsIV	B	2,15	RIVb	S	14,63				
PsIV	Lz	0,12	RV		1262,07				
PsIV	S	0,68	RV	B	36,69				
PsIV	W	0,04	RV	Lz	39,25				
PsV		24,16	RV	S	15,77				
PsV	B	2,53	RVI		469,22				
PsV	Lz	17,41	RVI	B	10,25				
PsV	S	0,23	RVI	Lz	0,19				
PsVI		24,96	RVI	S	3,37				
PsVI	B	0,03	96,55	0,8	RVI	Wsr	5,09	4758,12	39,3

Źródło: Opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Geodezji i Kartografii Powiatu Opolskiego 2013

Tabela 9. Struktura bonitacyjna gruntów rolnych w obszarze miasta

Użytek		Pow. ha	Łącznie pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Użytek		Pow. ha	Łącznie pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy
ŁIII		20,20	243,80	2,0	RIIla		17,01	774,85	6,4
ŁIV		130,77			RIIlb		18,08		
ŁV		57,03			RIVa		147,58		
ŁVI		35,20			RIVa	B	1,86		
ŁV	Lz	0,49			RIVa	B	19,49		
ŁV	S	0,10			RIVb		105,70		
PsIII		0,41			RIVb	B	1,88		
PsIII		0,45			RIVb	S	6,68		
PsIV	S	9,19			RV		279,49		
PsIV		0,74			RV	B	12,99		
PsIV	B	3,71			RV	Lz	0,27		
PsIV	S	0,08			RV	S	8,66		
PsV	Wsr	10,04			RVI		149,54		
PsV		0,17			RVI	B	3,09		
PsVI	B	1,45			RVI	Lz	0,35		
					RVI	S	2,20		

Źródło: Opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Geodezji i Kartografii Powiatu Opolskiego 2013

Tabela 10. Zbiorcze zestawienie użytków rolnych w obszarze miasta i gminy

Typ użytku	Gmina		Miasto		Razem gmina, miasto	
	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy
Ł	882,14	7,3	208,60	1,7	1090,74	9,0
Ps	96,55	0,8	26,24	0,2	122,78	1,0
R	4653,94	38,4	774,85	6,4	5428,79	44,8

Łącznie gmina, miasto	6642,31	54,9
-----------------------	---------	------

Źródło: Opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Geodezji i Kartografii Powiatu Opolskiego 2013

Tabela 11. Zbiorcze zestawienie klas bonitacyjnych użytków rolnych w obszarze miasta i gminy

Klasa bonitacyjna użytków	Gmina		Miasto		Razem gmina, miasto	
	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy	Pow. ha	Udział % pow. miasta i gminy
II	201,07	1,7	0,00	0,0	201,07	1,7
III	238,62	2,0	21,07	0,2	259,68	2,1
III a	659,60	5,4	17,01	0,1	676,60	5,6
III b	493,65	4,1	18,08	0,1	511,72	4,2
IV	541,37	4,5	179,57	1,5	720,94	6,0
IV a	741,36	6,1	168,93	1,4	910,29	7,5
IV b	914,90	7,6	114,25	0,9	1029,15	8,5
V	1398,72	11,6	369,26	3,1	1767,98	14,6
VI	525,77	4,3	191,82	1,6	717,59	5,9

Łącznie gmina, miasto	6642,31	54,9
-----------------------	---------	------

Źródło: Opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Geodezji i Kartografii Powiatu Opolskiego 2013

Jak wynika z zamieszczonych wyżej zestawień rolnicza przestrzeń produkcyjna pozostaje dominującym elementem struktury funkcjonalno przestrzennej obszaru gminy, obejmując swoim zasięgiem łącznie 54,9% jej powierzchni. Dominującym typem użytków są grunty orne, obejmujące 44,8 % całkowitej powierzchni obszaru gminy, drugim typem pod względem powierzchni są łąki (łącznie 9% powierzchni całkowitej obszaru gminy), na końcu tego zestawienia plasują się pastwiska, zajmujące w strukturze użytków rolnych obszar powierzchnią 1%.

Struktura bonitacyjna rolniczej przestrzeni produkcyjnej obszaru gminy jest zróżnicowana, dominujący udział powierzchni gminy obejmują użytki klas IV, zalegające łącznie na 22% powierzchni (odpowiednio IV- 6,0%, IVa- 7,5%, IVb- 8,5%) drugą pod względem powierzchni pozycję zajmują użytki klas V i VI (odpowiednio 14,6% i 5,9% powierzchni całkowitej gminy). Użytki klas III zajmują łącznie 12% powierzchni całkowitej gminy. Klasa II użytków rolnych występuje na 1,7% powierzchni gminy.

Struktura bonitacyjna ma wpływ na profil prowadzonej produkcji rolniczej. Gospodarstwa rolne produkują przede wszystkim zboża, w mniejszym stopniu rośliny okopowe z niewielkim udziałem procentowym ziemniaków. W produkcji zwierzęcej w gminie Prószków dominuje hodowla trzody chlewnej. Znacznie mniej w stosunku do liczby gospodarstw (1006), zajmuje hodowla bydła oraz fermy drobiu. Istnieje jedno gospodarstwo z certyfikatem gospodarstwa ekologicznego oraz kilka agroturystycznych z hodowlą koni. Odrębnym, niezbyt licznym profilem produkcji rolniczej są uprawy szklarniowe, nastawione na specjalistyczną produkcję krzewów i kwiatów. Gospodarstwa tego typu znajdują się w miejscowościach Prószków, Przysiecz, Złotniki.

Gospodarstw do 1ha jest najwięcej, gdyż aż 1660. kolejną liczną grupę stanowią gospodarstwa rolne powyżej 1ha, do mniej niż 5ha. takich gospodarstw jest 652. Gospodarstwa, które zajmują powierzchnię 100ha i więcej, są tylko dwa.

Produkcja rolnicza, mimo znaczących zmian następujących zarówno w strukturze funkcjonalno przestrzennej gminy, jak i w strukturze zatrudnienia czy prowadzonego profilu produkcji, pozostaje jedną z wiodących funkcji obszaru gminy. Część obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej ulega w ostatnich latach zawężeniu kosztem terenów nowo powstające zabudowy mieszkaniowej, niemniej utrzymuje wiodącą pozycję w strukturze przestrzennej obszaru gminy. Dlatego też ważnym czynnikiem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej pozostaje ochrona zwartych gleb klas I- III przed zabudową. Zagadnienie to regulują przepisy szczególne o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zgody na przeznaczenie gruntów rolniczych na cele nierolnicze następuje w toku procedury planistycznej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla zrównoważonego rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej obszaru gminy celowym jest wspomaganie działania ośrodków edukacji ekologicznej, gdzie do priorytetów zaliczane jest tworzenie miejsc pracy na bazie tychże ośrodków oraz wykorzystanie zasobów nieużytków rolnych pod kątem rolnictwa ekologicznego lub agroenergetyki, zgodnie z zapisami opracowanej przez Ministerstwo Środowiska Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej.

4. 10. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy i grunty leśne w gminie zajmują powierzchnię 4090,7 ha, co stanowi 33,8% powierzchni gminy. Wskaźnik lesistości gminy jest wyższy od przeciętnej lesistości województwa (26,4%) Opolskiego. Grunty leśne prywatne w obszarze gminy zajmują tylko 18,5ha. Dominującą formą własności są Lasy Państwowe Nadleśnictwa Prószków. Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w Prószkowie. Działalność gospodarcza Nadleśnictwa zmierza do zachowania biologicznej różnorodności lasu, utrzymania jego produkcyjnej zasobności, utrzymania zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych oraz ochrony zasobów glebowych wodnych.

Lasy gminy znajdują się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach - Nadleśnictwa Prószków. Terytorialnie nadleśnictwo zajmuje obszar 595 km², w zasięgu czterech powiatów:

- 1) opolskiego (gminy: Prószków, Komprachcice, Tułowice),
- 2) krapkowickiego (gminy: Krapkowice, Strzeleczyki, Walce),
- 3) prudnickiego (gminy: Głogówek, Biała)
- 4) nyskiego (gmina: Korfantów).

Lasy Nadleśnictwa podzielone są na 3 obręby leśne i 12 leśnictw:

- 1) Obręb Prószków (Leśnictwa: Dębowiec, Ochodze, Wybłyszczów i Przysiecz),
- 2) Obręb Chrzelice (Leśnictwa: Rzymkowice, Jeleni Dwór, Chrzelice, Smolarnia)
- 3) Obręb Dobra (Leśnictwa: Rogów, Kopalina, Strzeleczy, Pietnia).

Zbiorowiska leśne występują tu przede wszystkim w południowej i południowo-zachodniej części gminy. Pod względem żyzności i wilgotności siedliska, lasy na terenie gminy są umiarkowanie zróżnicowane. Występuje tu tylko 6 typów siedliskowych:

- 1) bór świeży,
- 2) bór mieszany świeży,
- 3) bór mieszany wilgotny,
- 4) las mieszany świeży,
- 5) las mieszany wilgotny,
- 6) las świeży.

Największą powierzchnię zajmuje bór mieszany świeży (56%) i las mieszany świeży (36%). Najmniejszy udział ma las świeży (0,04%) i bór świeży (0,4%). Tak więc, pod względem żyzności, większość terenu zajmują średnio żyzne i żyzne siedliska. Gatunkiem dominującym jest tu sosna (87% pow.). Pozostała część przypada na: dąb (8,4%), świerk (2,2%), modrzew (1%), brzozę (1%) i inne (0,4%). Największy udział w strukturze wiekowej stanowią drzewostany III i V klasy wieku, stanowiące odpowiednio 25,0% i 17,2% powierzchni oraz 28,1% i 23,8% miąższości, natomiast drzewostany VI klasy wieku (101-120 lat) i starsze, zajmują powierzchnię 13,5%, co daje 17,7% miąższości zasobów drzewnych.

Stan zdrowotny drzewostanów w gminie jest następstwem układu różnych czynników: złych układów pogodowych, stosunków wilgotnościowych, poziomu skażeń powietrza, wód i gleb, występowaniem szkodliwych owadów i chorób grzybowych. Oddziaływanie wymienionych czynników ma charakter synergiczny, a efekt tego oddziaływania jest zwykle przesunięty w czasie. Lasy w gminie tworzy przede wszystkim sosna - gatunek bardzo wrażliwy na emisje przemysłowe. Dlatego też lasy w gminie, mimo następującej w ostatnich latach poprawy stanu powietrza atmosferycznego są dosyć mocno uszkodzone (ubytek liści od 25-60%, zniekształcenia koron) i wszystkie zakwalifikowano do II strefy uszkodzeń przemysłowych.

Równoległe do osłabienia drzewostanów przez zanieczyszczenia powietrza, od paru lat powtarzające się susze i obserwowane obniżenie stanu wód gruntowych mają wpływ na kondycję zdrowotną lasu. Ataki szkodników owadzych są wskaźnikiem osłabienia drzewostanów i często ostatnim czynnikiem doprowadzającym do zamierania drzew. Zanik naturalnych reakcji obronnych to także wynik niedostosowania składu gatunkowego drzew do siedlisk leśnych (ok. 1/3 lasów w gminie wykazuje niezgodność składu gatunkowego z siedliskiem) i zaburzonej naturalnej struktury wiekowej i gatunkowej (zakładanie jednogatunkowych i jednowiekowych upraw leśnych). Pozytywną tendencją w gospodarce leśnej zaznaczającą się w ostatnich latach jest stopniowa przebudowa drzewostanów.

4. 11. Inne tereny zieleni

Elementem uzupełniającym gminny system zieleni są zadrzewienia śródpolne, skupiska drzew i krzewów porastających ciek i zbiorniki wodne oraz zadrzewienia okrajów i przydroży. Spełniają one ważną rolę korytarzy ekologicznych, a porastając granice własnościowe poszczególnych gruntów i miedz, stają się jednym z charakterystycznych elementów krajobrazu rolniczego. W skład gatunkowy zarośli wchodzi głównie liściaste gatunki rodzime.

Unikalnym w skali regionu obszarem są pozostałości szkoły ogrodniczej w części miasta Prószków o nazwie Pomologia, wraz z parkiem i arboretum, bogatym w egzotyczne gatunki drzew i krzewów. Świadectwem bogatej historii Pomologii jest zespół architektoniczny dawnej Królewskiej Akademii Rolniczej. Po drugiej stronie drogi wojewódzkiej znajduje się zabytkowa biblioteka. Były PGR, który znajdował się w bezpośrednim sąsiedztwie Pomologii przyłączono do szkoły i powstało Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ogrodniczych im. J. Warszawicza w Prószkowie, które funkcjonowało do lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Obecnie Przy Zespole Szkół działa Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Młodzieży w Piłce Nożnej.

Ważnym elementem krajobrazowym Pomologii i jej otoczenia są korytarze ekologiczne. Jeden z nich rozciąga się od południowo-zachodniej strony parku zabytkowego w kierunku południowo-zachodnim w postaci pasa drzew i krzewów, wzdłuż którego biegą ciekły wodne oraz stare sady jabłoniowe. Pozostałe korytarze rozciągają się w kierunku doliny Odry, którym również towarzyszą stare sady śliwowe i orzechowe. W Pomologii jeden z korytarzy, zwany umownie korytarzem zachodnio-południowym, prowadzi od parku w kierunku Borów Niemodlińskich, a dalej w ciągu ekologicznym łączy Pomologię z Borami Niemodlińskimi. Główny pas zadrzewień kończy się na wysokości skrzyżowania drogi z Domecka do Prószkowa z drogą krajową z Opola do Prószkowa. Między ostatnim zakładem w kierunku Domecka a pierwszymi zabudowaniami w Oborach drogę przecina wyżej omawiany ciąg przyrodniczy. W ciągu korytarza biegnie ścieżka, którą można przejść od Pomologii do przedmieść Prószkowa. Obfita roślinność gwarantuje dobre warunki dla migracji roślin i zwierząt między Borami Niemodlińskimi a doliną Odry. Drugi korytarz zwany umownie korytarzem wschodnim, prowadzi w kierunku doliny rzeki Odry. Biegnie on początkowo wzdłuż sadów śliwowych w kierunku wschodnim. Następnie za skrzyżowaniem alei biegnącej wzdłuż tego korytarza a aleją i wzdłuż pasa starych morw. Ta część korytarza jest zwana umownie korytarzem morwowym. Korytarz wschodni jest właściwie kompleksem pasów zadrzewień oraz zakrzaczeń o dużej bioróżnorodności, gdzie już jest widoczna sukcesja ekologiczna i naturalizacja, zwłaszcza w obrębie sadu śliwowego oraz w korytarzu morwowym. Wzdłuż korytarza oraz pasów zadrzewień i zakrzaczeń biegają aleje i ścieżki. Na północ, wzdłuż starych sadów orzechowych i śliwowych biegają również ciągi zadrzewień i zakrzaczeń.

Ważnym elementem miejskiego systemu zieleni jest park zamkowy w Prószkowie. Stanowi część kompleksu zamkowego w obrębie którego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, nie jest otwarty dla mieszkańców.

Obok lasów, założen parkowych i cmentarnych, w obszarze gminy występują szpalery i aleje drzew nasadzone wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

4. 12. Krajobraz kulturowy gminy

Obszar opracowania zaliczany jest do grupy antropogenicznych krajobrazów kulturowych, na który składają w całości się tereny użytkowane i ukształtowane przez człowieka. Szczególnie krajobraz rolniczy, charakteryzuje się obecnością fauny i flory w znacznym stopniu zorganizowanej i kontrolowanej przez człowieka, tereny lasów o charakterze gospodarczym również nie posiadają charakteru naturalnego, z wyłączeniem nielicznych powierzchni, gdzie z różnych przyczyn zaniechano ingerencji w ekosystem.

Przykładem powrotu do zbliżonego do naturalnego stanu środowiska przyrodniczego jest teren rezerwatu przyrody „Staw Nowokuźnicki”. Tereny te zostały przekształcone w wyniku działalności człowieka w kompleks stawów hodowlanych, a następnie po zaniechaniu prowadzenia na tym terenie gospodarki uległy procesom sukcesji.

Odrębnym elementem krajobrazu kulturowego pozostają obszary zabudowy, kształtowanej od okresu średniowiecza. Do podstawowych składowych elementów krajobrazu kulturowego w tych obszarach należą:

- 1) miasto Prószków z zachowanym układem urbanistycznym rynku i przyległych terenów, występujących w powiązaniu z założeniem przestrzennym zamku prószkowskiego i towarzyszącego mu parku,
- 2) tereny historycznie ukształtowanych układów ruralistycznych,
- 3) architektura sakralna,
- 4) architektura świecka,
- 5) założenie dworsko-parkowe,
- 6) arboretum w Pomologii,
- 7) cmentarze i parki.

Ukształtowana historycznie sieć drożna obszaru gminy wraz z podziałami katastralnymi terenów przyległych stanowi również element historycznie kształtowanego krajobrazu kulturowego. W układzie przestrzennym obszaru daje się odczytać zarówno granice niw siedliskowych poszczególnych wsi o metryce średniowiecznej, nawiązujące swoim rozmieszczeniem do naturalnych elementów rzeźby terenu, jak i pierwotny układ dróg i ulic wiejskich z zachowanymi przekrojami pasa drogowego, a także we fragmentach z zachowaną nawierzchnią. Na

tle tych historycznych uwarunkowań odcinają się ingerencje w pierwotną strukturę własności, będące następstwem wydzielania działek pod nowe budowle drogowe, tereny eksploatacji powierzchniowej w Kopalni Margli Wapiennych w miejscowości Folwark, obiekty taśmociągu urobku kopalni, wreszcie podziały terenów rolniczych na cele mieszkaniowe w ostatnich latach.

Krajobraz kulturowy obszaru gminy w znacznym stopniu zachował podstawowe elementy wykształconej historycznie struktury przestrzennej: obszary leśne, dawne niwy siedliskowe wsi (na terenach otwartych), podstawowe elementy układów przestrzennych miejscowości (sieć drogowa, skala i układ wnętrza urbanistycznych ulic, placów, parametry kształtowania zabudowy w odniesieniu do historycznych budynków, chronionych wpisem do rejestru Konserwatora Zabytków oraz z ramach Gminnej Ewidencji Zabytków). W ostatnich latach zachodzą jednak procesy przestrzenne wywierające wpływ na opisywaną, ukształtowaną historycznie strukturę krajobrazu, są to w szczególności:

- 1) rozwój eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych Kopalni Margli Wapiennych w miejscowości Folwark, obszar wyrobiska jest największym pojedynczym obiektem w strukturze przestrzennej gminy, jego powstanie wywiera bezpośredni wpływ na relacje przestrzenne pomiędzy miejscowościami gminy, stanowi dominujący element lokalnego krajobrazu;
- 2) postępujący rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o podmiejskim charakterze, głównie w miejscowościach w północnej części gminy, związany z bliskością ośrodka miejskiego Opoła.

Opisywane zjawisko rozwoju zabudowy należy obiektywnie uznać za wiodący kierunek rozwoju struktury przestrzennej obszaru.

5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5. 1. Zarys historii rozwoju osadnictwa w obszarze gminy

5. 1. 1. Boguszyce

Boguszyce pojawiają się w dokumentach księcia Władysława Opolskiego jako „Bogusici” już w roku 1260 rok. Nie ma jednak pewności, czy istotnie chodzi o wieś w powiecie opolskim. Kolejne wzmiankowanie Boguszyce (jako Bogussicz) pochodzi z roku 1295 i zawiera się w dokumencie biskupa wrocławskiego Jana, dotyczącym fundacji kościoła św. Krzyża w Opolu. Na wschód od Boguszyce rozciągają się łąki w dolinie Odry z elementami starorzeczy.

5. 1. 2. Chrzęszczyce

Pierwsza wzmianka na temat Chrzęszczyce jest odnotowana w roku 1260 jako Cremchici (Chrzemchici) kiedy książę opolski Władysław odstąpił tamtejszemu kościołowi dochody z tej wsi. Od 1644 r. wieś należała do właścicieli w Prószkowie. W 1814r. Chrzęszczyce zniszczył pożar. Spłonął wtedy także kościół, którego odbudowa trwała do 1921 r. Z dawnych czasów zachowała się w obecnym kościele parafialnym chrzcielnica z misą z X-XI w - jeden z cenniejszych zabytków sakralnych na Opolszczyźnie.

5. 1. 3. Chrzowice

Chrzowice po raz pierwszy w piśmiennictwie pojawiają się w roku 1260 jako „Clchowici”. Rok 1531, to kolejna data, gdy wieś pojawia się w zapisach - nazywa się już wówczas Krztzowitze i jest wsią książęcą z 8. posiadaczami gospodarującymi na 6. 4 łanach (1 łan=16. 8 ha). W 1830 roku w Chrzowicach był młyn wodny, karczma i kowal.

5. 1. 4. Folwark

Pierwsze doniesienia o istnieniu miejscowości można datować na rok 1295, wzmianka taka była przy dochodach parafialnych Chrzęszczyce, gdzie m. in. wymieniono wioskę "Vorwerk des Gesco" i być może ta nazwa dotyczy obecnej wsi Folwark.

5. 1. 5. Górki

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1306 roku, kiedy to książę Bolesław zamienił 3 łany frankońskie z miasta Opolą na 8 łanów w Górkach. Od tej pory następuje rozwój wsi, w 1864 roku we wsi był kowal, 3 krawców i 1 szewc. Na miejscu była także katolicka szkoła, do której uczęszczało 134 uczniów z Górek, Winowa i Folwarku.

5. 1. 6. Jaśkowice

Nazwa wsi pojawiła się po raz pierwszy w 1723 roku, jako nazwa folwarku hrabiego prószkowskiego. W 1793 r. założono kolonię Jaśkowice, przewidzianą jako osiedle robotników leśnych dostarczających drzewo dla prószkowskiej fabryki fajansu. Kolonię tę zlikwidowano w 1799r. i odbudowano jako folwark. Wieś i folwark posiadały smolarnię, kuźnię i kopalnię torfu. W 1936r. przemianowano Jaśkowice na Johansdorf- tworzyły samodzielną gromadę wiejską. W 1945r. wróciły do swej dawnej nazwy i zostały przyłączone do gminy Prószków.

5. 1. 7. Ligota Prószkowska

Nazwa pochodzi od słowa lgota - ulga. Najstarsza historyczna wiadomość pochodzi z 1305r. , zamieszczona jest w księdze uposażeń biskupa wrocławskiego jako "Elgotha". W1447r. nazwę wsi zapisano jako "Elgotha Pasconi", a od 1644r. "Elgoth" należy do posiadłości prószkowskich. We wsi był młyn, wiatraki, karczma i szkoła. Do Ligoty Prószkowskiej należą 2 przysiółki: 1. Smolnik - wymieniony w 1672r. jako smolarnia, 2. Dzików - znany od 1794r.

5. 1. 8. Nowa Kuźnia

Nazwa pochodzi od hut żelaza zwanych kuźnią lub kuźnicą, których kilka znajdowało się w okolicy. Po raz pierwszy pojawiła się na mapie Ort Neuhammer w 1736r. , we wsi był młyn, karczma i kowal. Staw położony w granicach miejscowości, wyłączony z użytkowania jest obecnie rezerwatem przyrody.

5. 1. 9. Prószków

Najstarsze wzmianki o Prószkowie pochodzą z roku 1250, a dalsze z 1443 i 1447. Pojawia się w nich informacja, że istniała w Prószkowie parafia i kościół. W 1563 r. książę Jerzy z Prószkowa wybudował zamek, który w 1644 został zburzony przez Szwedów. Odbudowa nastąpiła w 1677 r. Do zamku należała fabryka fajansów słynąca ze swych artystycznych wyrobów, która przetrwała do roku 1850. W 1809 r. Prószków otrzymał urząd magistratu z prawem wyboru burmistrza i 2 radnych. Wkrótce potem, tj. w 1863r. utworzono gminę, w skład której weszły kolonie: Grzybowiec, Miasteczko, Nowy Świat, Obora, Stara Kuźnia i Wybłyszczów. Na czele gminy stał burmistrz. W 1847 r. utworzono Królewską Akademię Rolniczą w Prószkowie, która kształciła młodzież z całego Śląska i Europy. Akademia istniała do 1881 r. , a później została częściowo przeniesiona do Berlina. W 1886 r. powołany został Instytut Pomologiczny, a w 1878 r. Instytut Mleczarski. Powstała też Szkoła Leśna, Ochotnicza Straż Pożarna, Katolickie Seminarium Nauczycielskie, które istniały do 1887 r.

5. 1. 10. Przysiecz

Najstarsza wiadomość o miejscowości pochodzi z 1305r. Wywodzi się od słowa przesieka - przejścia wyrąbanego w lesie. Wzmianka ta jest zamieszczona w księdze uposażeń biskupa wrocławskiego w związku z opłatą dziesięciny na rzecz kościoła. Do roku 1945 Przysiecz z przysiółkiem Leśnik stanowiła samodzielną gminę wiejską.

5. 1. 11. Winów

Najwcześniejszą datą , jaką wymienia się w historii wsi, to 1412 rok. Od 1534r. wieś jest w posiadaniu książęcym. We wsi był folwark, który liczył 958 mórg i 23 morgi łąki. Dzisiejsza nazwa wsi zdaje się wskazywać na istniejącą tu kiedyś uprawę winorośli - na południowych stokach „Babiej Góry” (pasmo Wzgórz Winowskich).

5. 1. 12. Zimnice Małe

O istnieniu "Symanowicz" pojawiła się wiadomość w dokumentach biskupa wrocławskiego Jana z 1295r. , a później dalsza wiadomość zamieszczona jest w 1447r. jako "villa Senicz sedes Falkenbergensis", ale do końca nie wyjaśniono czy dotyczy to Zimnic Małych czy Wielkich. Dopiero pewna wiadomość ukazuje się w 1531r. i znajduje się w rejestrze wsi płacących dziesięcinę na rzecz kolegiaty w Opolu. Wieś posiadała 2 folwarki, wiatrak i 2 kowali.

5. 1. 13. Zimnice Wielkie

Pierwsza wzmianka historyczna o istnieniu Zimnic Wielkich pochodzi z dokumentu biskupa wrocławskiego Jana z 1295r. , następna z 1447r. Dokładna wiadomość jest w rejestrze z 1531r. W miejscowości znajduje się zabytkowy kościół barokowy z XVI w. przebudowany w 1934r. , młyn i folwark.

5. 1. 14. Złotniki

Nazwa wywodzi się od osadników zajmujących się wydobywaniem rud, pojawiła się pierwszy raz w księgach księcia Władysława Opolskiego z 1260r. W 1295r. nazwa "Złotnik" jest wymieniona w dokumencie biskupa wrocławskiego Jana.

5. 1. 15. Żlinice

Nazwa topograficzna pierwotnie brzmiała Zieleniec, zniekształcona wskutek późniejszych transkrypcji. Pierwsza wzmianka datuje się na rok 1260 w dokumentach księcia Władysława Opolskiego. Wieś miała młyn, karczmę i owczarnię.

5. 2. Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze miasta

Śląsk opolski pod względem administracyjno terytorialnym należy do najstarszych struktur przestrzennych Polski. Region ten można zaliczyć do najzasobniejszych w obiekty dziedzictwa kulturowego w Polsce. Wojewoda Opolski opracował dokument „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Opolskiego”, wyszczególniający obszary o predyspozycjach rezerwatu kulturowego o znaczeniu krajowym. Na terenie gminy znajdują się ruchomości oraz nieruchomości objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Najcenniejsze nieruchomości posiadają wpis do rejestru zabytków prowadzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Ich zestawienia znajdują się poniżej.

Tabela 12. Obiekty w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w mieście Prószków

Lp.	Obiekt	Numer rej.	Data
1.	Kościół p. w. św. Jerzego	113/54	12. 07. 1954
2.	Plebania	1806/66	15. 10. 1966
3.	Zamek	114/54	12. 07. 1954
4.	Park	82/83	15. 09. 1983
5.	Dom, ul. Korfantego 1	1807/66	15. 10. 1966
6.	Dom, ul. Zawadzkiego 13	1805/66	18. 10. 1966
7.	Dom, ul. Zawadzkiego 36	1968/72	17. 11. 1972
8.	Dawny zajazd, ul. Opolska 9	2097/84	28. 09. 1984
9.	Park - arboretum	81/83	15. 09. 1983

Źródło: Opolski Urząd Konserwatora Zabytków

W miejscowościach gminy znajduje się szereg obiektów zabytkowych, objętych ochroną w ramach Gminnej Ewidencji Zabytków, która obok wymienionych wyżej, zawiera także i inne obiekty. Ich zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Obiekty w Gminnej Ewidencji Zabytków w mieście Prószków

Lp.	Obiekt	Adres
1.	Dawna plebania - Ośrodek Zdrowia	ul. Daszyńskiego 2
2.	Kapliczka przy moście	obecna ul. Młyńska
3.	Dom mieszkalny	obecna ul. Młyńska 6
4.	Dom, ul. Korfantego (nr rej. 11807/66 15. 10. 1966)	ul. Korfantego 1
5.	Budynek mieszkalno - gospodarczy	ul. Korfantego 2
6.	Dom mieszkalny	ul. Opolska 1
7.	Dom mieszkalny	ul. Opolska 2
8.	Dom mieszkalny	ul. Opolska 4
9.	Gospoda, ob. magazyn	ul. Opolska 6
10.	Budynek Nadleśnictwa	ul. Opolska 11
11.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 1
12.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 13
13.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 15

14.	Dom i poczta	Plac Zawadzkiego 16
15.	Plebania (nr rej. 1806/66 15. 10. 1966)	ul. Gen. Zawadzkiego 19
16.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 26
17.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 27
18.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 28
19.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 29
20.	Dom mieszkalny	Plac Zawadzkiego 35
21.	Dom mieszkalny (nr rej. 1968/72 17. 11. 1972)	Plac Zawadzkiego 36
22.	Dawny browar	ul. Zamkowa 2
23.	Dom mieszkalny	ul. Zamkowa 4
24.	Dom mieszkalny	ul. Zamkowa 5
25.	Kościół parafialny p. w. Św. Jerzego (nr rej. 113/54 12. 07. 1954)	ul. Gen. Zawadzkiego
26.	Kościół ewangelicki	ul. Daszyńskiego 2
27.	Zamek (nr rej. 114/54 12. 07. 1954)	ul. Zamkowa 8
28.	Park (nr rej. 82/83 15. 09. 1983)	ul. Zamkowa 8
29.	Pozostałości fortyfikacji zamkowych	ul. Młyńska
30.	Spichlerz folwarczny	ul. Daszyńskiego naprzeciw nr 10

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Tabela 14. Obiekty w Gminnej Ewidencji Zabytków położone w mieście Prószków- Pomologia

Lp.	Obiekt	Adres
1.	Dawny zajazd (nr rej. 2097/84 28. 09. 1984)	ul. Opolska 9
2.	Budynek Technikum Ogrodniczego	ul. Pomologia 1
3.	Internat Technikum Ogrodniczego	ul. Pomologia 2
4.	Budynek Technikum Ogrodniczego	ul. Pomologia 3
5.	Budynek mieszkalny	ul. Pomologia 6
6.	Budynek- stróżówka	ul. Pomologia 6
7.	Budynek mieszkalny	ul. Pomologia
8.	Zajazd	ul. Pomologia 9
9.	Dwie Bramki w Zespole Technikum Ogrodniczego	ul. Pomologia 2
10.	Ozdobna bramka	ul. Osiedle 1 (k. masarni)
11.	Park - arboretum (nr rej. 81/83 15. 09. 1983)	ul. Pomologia

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

5. 3. Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego w obszarze gminy

Na obszarze gminy znajduje się szereg obiektów o walorach zabytkowych, wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków, która obok wymienionych wyżej, zawiera także i inne obiekty. Ich zestawienia zaprezentowano poniżej:

Tabela 15. Obiekty w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków położone w gminie

Lp.	Obiekt	Numer rej.	Data	Miejscowość
1.	Ruina wapiennika	1786/66	14. 10. 1966	Boguszyce
2.	Kościół parafialny pw. Św. Trójcy	209/2013	29. 10. 2013r	
3.	Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Szkaplerznej wraz z otoczeniem w granicach muru z cmentarzem przykościelnym i zielenią, mur ogrodzeniowy z ramkami północną i południową	60/2008	11. 03. 2008	
4.	Dawne prezbiterium, obecnie kaplica przy kościele	1127/66	09. 02. 1966	Chrzęszczyce
5.	Kościół p. w. Św. Mikołaja	1129/66	09. 02. 1966	Ligota Prószkowska
6.	Spichlerz (budowany jako zamek)	2009/74	29. 04. 1974	Zimnice Małe
7.	kościół p. w. św. Jana Chrzyciela	146/55	19. 01. 1955	Zimnice Wielkie

Źródło: Opolski Urząd Konserwatora Zabytków

Tabela 16. Obiekty w Gminnej Ewidencji Zabytków położone w gminie

Lp.	miejscowość	Obiekt	Adres
1.	Boguszyce	Kapliczka - dzwonnica	ul. Jeziorowa
2.		Kościół parafialny p. w. Św. Trójcy	ul. Opolska
3.		Dawna karczma	ul. Opolska 24
4.		Kapliczka - dzwonnica	ul. 1-go Maja, przy domu nr 12
5.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 6
6.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 6a
7.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 8
8.		Dom mieszkalny+ Krzyż	ul. 1-go Maja 22
9.		Spichlerz	ul. 1-go Maja 23
10.		Dom mieszkalny	ul. 1 Maja 24
11.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 34
12.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 34a
13.		Dom mieszkalny	ul. 1 Maja 35
14.		Stodoła	ul. 1 Maja 35
15.		Spichlerz	ul. 1-go Maja 38
16.		Dom mieszkalny	ul. 1- go Maja 45
17.		Dom mieszkalny	ul. 1-go Maja 46
18.		Ruina wapiennika (nr rej. 1786/66 14. 10. 1966)	ul. 1-go Maja (w polu boczna droga)
19.		Dawna szkoła polska	ul. 1- go Maja przy domu nr 14
20.		Krzyż i Matka Boska- dwie figury przed wejściem do kościoła	ul. Opolska

21.	Chrzążczyce	Dom mieszkalny	ul. Opolska 7	
22.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 12	
23.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 17	
24.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 21	
25.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 28	
26.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 31	
27.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 32	
28.		Brama/ mur	ul. Opolska 32	
29.		Budynek gospodarczy	ul. Opolska 34	
30.		Kapliczka	ul. Opolska 36	
31.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 51	
32.		Dom i figurka	ul. Opolska 50	
33.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 54	
34.		Obecna biblioteka	ul. Szkolna 3	
35.		Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Szkaplerznej wraz z otoczeniem w granicach muru z cmentarzem przykościelnym i zielenią, mur ogrodzeniowy z ramkami północną i południową (nr rej. 60/2008 11. 03. 2008)	ul. Opolska 32	
36.		Dawne prezbiterium, obecnie kaplica przy kościele (nr rej. 1127/66 09. 02. 1966)	ul. Opolska 32	
37.		Cmentarz kościelny	ul. Opolska 32	
38.		Dom mieszkalny	ul. Szkolna 6	
39.		Chrzowice	Dom mieszkalny	ul. Opolska 2
40.			Budynek gospodarczy	ul. Wiejska 4
41.			Dom mieszkalny	ul. Wiejska 10
42.			Kapliczka- dzwonnica	przy posesji ul. Wiejska 14
43.			Kapliczka	przy posesji, ul. Wiejska 17
44.			Krzyż	ul. Wiejska(w polu)
45.		Górki	Dom mieszkalny	ul. Szeroka 6a (przy przystanku PKS)
46.			Dom mieszkalny	ul. Szeroka 11
47.			Dom mieszkalny	Szeroka 32
48.			Kapliczka na skrzyżowaniu	ul. Szeroka /Opolska
49.			Kapliczka - dzwonnica	ul. Szeroka 39a
50.			Szkoła podstawowa (dawna Szkoła Polska)	ul. Szkolna
51.		Jaśkowice	Kapliczka - dzwonnica	ul. Opolska 22
52.			Dom mieszkalny	ul. Opolska 27
53.			Dom mieszkalny	ul. Opolska 29
54.			Dom mieszkalny	ul. Opolska 37
55.	Jaśkowice Kolonia	Kapliczka (w formie pnia drzewa)	ul. Podleśna (obok nr 4)	

56.	Ligota Prószkowska	Leśniczówka	ul. Leśna 15	
57.		Dom mieszkalny	ul. Stawowa 3	
58.		Dom mieszkalny	ul. Szkolna 23	
59.		Szkoła	ul. Szkolna 25	
60.		Kościół parafialny p. w. Św. Mikołaja (nr rej. 1129/66 09. 02. 1966)	ul. Szkolna	
61.		Kapliczka	W polu na granicy wsi	
62.		Krzyż	ul. Szkolna	
63.		Nowa Kuźnia	Kapliczka sakralna	ul. Szkolna, przy nr 3
64.			Budynek gospodarczy	ul. Szkolna 17
65.			Dom mieszkalny	ul. Szkolna 21
66.	Piwnica		ul. Szkolna 21	
67.	Przysiecz	Kościół filialny p. w. MB Bolesnej	ul. Leśna	
68.		Karczma	ul. Opolska 20	
69.		Kapliczka - dzwonnica	ul. Strażacka przy posesji nr 10	
70.	Winów	Budynek gospodarczy, ob. dom	ul. Szkolna 3	
71.		Dom mieszkalny	ul. Szkolna 8	
72.		Budynek gospodarczy	ul. Szkolna 8	
73.		Kuźnia usługowa	ul. Szkolna 34	
74.		Dom mieszkalny	ul. Szkolna 36	
75.		Kapliczka Św. Floriana	Na przeciw posesji przy ul. Szkolnej 8	
76.	Zimnice Małe	Dom mieszkalny	ul. Wiejska 2	
77.		Dom mieszkalny	ul. Wiejska 13	
78.		Dom mieszkalny	ul. Szkolna 7	
79.		Stodoła	ul. Szkolna, naprzeciw nr 10	
80.		Kaplica	W polu, droga na Prószków	
81.		Spichlerz (budowany jako zamek) (nr rej. 2009/74 29. 04. 1974)	ul. Wiejska, naprzeciw wiejskiej 2	
82.			Oficyna zamkowa	ul. Wiejska, naprzeciw wiejskiej 2
83.			Przedszkole	ul. Szkolna
84.	Zimnice Wielkie	Kościół parafialny p. w. Św. Jana Chrzyciela (nr rej. 146/55 19. 01. 1955)	ul. Opolska	
85.		Bramka	ul. Opolska przy Kościele	
86.		Kaplica cmentarna, sakralna	ul. Opolska, naprzeciw nr 91	
87.	Złotniki	Kapliczka - dzwonnica	ul. Opolska przy domu nr 39	
88.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 16a	
89.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 31	
90.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 33	
91.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 39	
92.		Szkoła- przedszkole	ul. Opolska 40	
93.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 45	
94.		Budynek gospodarczy	ul. Opolska 52	
95.		Dom mieszkalny	ul. Opolska 54	

96.		Budynek gospodarczy	ul. Opolska 54
97.		Kapliczka	w polu, przy fabryce mebli
98.		Krzyż	ul. Opolska przy nr 6
99.		Kapliczka	ul. Polna/ Opolska
100.		Krzyż	ul. Zimnicka
101.		Układ ruralistyczny wsi	wzdłuż ulicy Opolskiej
102.	Żlinice	Budynek	ul. Jędrzejczyka 12
103.		Dom mieszkalny	ul. Jędrzejczyka 13
104.		Dom mieszkalny	ul. Jędrzejczyka 29
105.		Dom mieszkalny	ul. Jędrzejczyka 37
106.		Dom + zagroda	ul. Jędrzejczyka 48a
107.		Zagroda	ul. Sikornik 11
108.		Kaplica - dzwonnica sakralna	ul. Jędrzejczyka 14 przy posesji
109.		Krzyż	ul. Jędrzejczyka 34 przy posesji
110.		Krzyż	ul. Jędrzejczyka 10 przy posesji
111.		Krzyż i kaplica	ul. Opolska 17 przy posesji
112.		Kapliczka	w polu ul. Polna
113.		Kapliczka	ul. Prószkowska
114.		Krzyż	ul. Sikornik (w polu)

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Na terenie gminy Prószków znajduje się obecnie 9 cmentarzy. Są to cmentarze katolickie i komunalne.

Tabela 17. Wykaz cmentarzy gminy Prószków

Lp.	Lokalizacja
1.	Górki
2.	Prószków
3.	Przysiecz
4.	Zimnice Wielkie
5.	Żlinice
6.	Winów
7.	Złotniki
8.	Ligota Prószkowska
9.	Chrzaszczyce
10.	Boguszyce

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ze strony www.polskie-cmentarze.pl

5. 4. Charakterystyka zasobów dziedzictwa archeologicznego

Obszar gminy posiada umiarkowane pod względem zasobności, udokumentowane zasoby archeologiczne, prezentujące materiał z szeregu okresów historycznych. Ich zestawienie prezentują poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela 18. Zestawienie stanowisk archeologicznych obszaru gminy wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Miejscowość	Nr Stanowiska	Nr rejestru zabytków
Boguszyce	5	A - 790/88
Chrząszczyce	2	A - 371/73
Chrzowice	2	A - 926/91
	5	A - 379/73
Nowa Kuźnia	4	A - 984/94
Winów	5	A - 924/91
Zimnice Małe	4	A - 580/80
Zimnice Wielkie	3	A - 702/80
	13	A - 538/86
Zlinice	1	A - 140/68
	7	A - 780/87

Tabela 19. Zestawienie pozostałych stanowisk archeologicznych obszaru gminy

Stanowisko Numer rejestru	Stanowisko Numer rejestru
1. Boguszyce, stan 1 (AZP:91-37/1)	69. Prószków Wybłyszczów, stan 1 (AZP:92-36/40)*
2. Boguszyce, stan 2 (AZP:91-37/2)	70. Prószków, stan 2 (AZP:91-36/37)
3. Boguszyce, stan 3 (AZP:91-37/3)*	71. Prószków, stan 3 (AZP:91-36/39)*
4. Boguszyce, stan 4 (AZP:91-37/4)*	72. Prószków, stan 4 (AZP:91-36/40)*
5. Boguszyce, stan 6 (AZP:91-37/6)	73. Prószków, stan 5 (AZP:91-36/41)*
6. Chrząszczyce, stan 1 (AZP:91-36/13)*	74. Prószków, stan 6 (AZP:91-36/42)*
7. Chrząszczyce, stan 3 (AZP:90-36/3)	75. Prószków, stan 7 (AZP:91-36/43)*
8. Chrząszczyce, stan 4 (AZP:90-36/4)	76. Prószków, stan 8 (AZP:91-36/32)
9. Chrząszczyce, stan 5 (AZP:90-36/5)	77. Prószków, stan 9 (AZP:91-36/45)*
10. Chrząszczyce, stan 6 (AZP:91-36/7)	78. Prószków-Pomologia, stan 10 (AZP:91-36/38)*
11. Chrząszczyce, stan 7 (AZP:91-36/14)*	79. Prószków, stan 11 (AZP:91-36/44)*
12. Chrząszczyce, stan 8 (AZP:91-36/15)*	80. Prószków, stan 12 (AZP:91-36/46)*
13. Chrząszczyce, stan 9 (AZP:91-36/16)*	81. Prószków, stan 13 (AZP:91-36/47)*
14. Chrząszczyce, stan 10 (AZP:91-36/17)*	82. Prószków, stan 14 (AZP:91-36/48)*
15. Chrząszczyce, stan 11 (AZP:91-36/18)*	83. Prószków, stan 15 (AZP:91-36/49)*
16. Chrząszczyce, stan 12 (AZP:91-36/19)*	84. Prószków, stan 16 (AZP:91-36/50)
17. Chrząszczyce, stan 13 (AZP:91-36/76)	85. Prószków, stan 17 (AZP:91-36/51)*
18. Chrząszczyce, stan 14 (AZP:90-37/75)	86. Prószków, stan 18 (AZP:91-36/38)
19. Chrząszczyce, stan 15 (AZP:90-37/77)	87. Prószków, stan 19 (AZP:91-36/34)
20. Chrząszczyce, stan 16 (AZP:90-37/78)	88. Prószków, stan 20 (AZP:91-36/35)
21. Chrzowice, stan 1 (AZP:91-37/48)*	89. Prószków, stan 21 (AZP:91-36/36)
22. Chrzowice, stan 3 (AZP:91-37/9)*	90. Nowa Kuźnia, stan 1 (AZP:91-36/9)*
23. Chrzowice, stan 4 (AZP:90-37/85)	91. Nowa Kuźnia, stan 2 (AZP:91-36/10)*
24. Chrzowice, stan 6 (AZP:91-37/83)	92. Nowa Kuźnia, stan 3 (AZP:91-36/11)*
25. Chrzowice, stan 7 (AZP:90-37/82)	93. Złotniki, stan 1 (AZP:91-36/20)
26. Górki, stan 1 (AZP:90-36/14)	94. Złotniki, stan 2 (AZP:91-36/21)*
27. Górki, stan 2 (AZP:90-37/73)*	95. Złotniki, stan 3 (AZP:91-36/29)
28. Górki, stan 3 (AZP:90-37/74)*	96. Złotniki, stan 4 (AZP:91-36/23)*
29. Górki, stan 4 (AZP:90-37/72)	97. Złotniki, stan 5 (AZP:91-36/24)*
30. Górki, stan 5 (AZP:90-37/64)	98. Złotniki, stan 6 (AZP:91-36/25)*

31. Górkki, stan 6 (AZP:90-37/65)	99. Złotniki, stan 7 (AZP:91-36/26)*
32. Jaśkowice, stan 1 (AZP:91-36/31)*	100. Złotniki, stan 8 (AZP:91-36/27)*
33. Jaśkowice, stan 2 (AZP:91-36/30)	101. Złotniki, stan 9 (AZP:91-36/28)*
34. Ligota Prószkowska, stan 1 (AZP:92-36/1)*	102. Złotniki, stan 10 (AZP:91-36/22)*
35. Ligota Prószkowska, stan 2 (AZP:92-36/2)	103. Złotniki, stan 11 (AZP:91-36/12)
36. Ligota Prószkowska, stan 3 (AZP:92-36/3)	104. Zimnice Małe, stan 1 (AZP:91-37/38)
37. Ligota Prószkowska, stan 4 (AZP:92-36/4)	105. Zimnice Małe, stan 2 (AZP:91-37/39)
38. Ligota Prószkowska, stan 5 (AZP:92-36/5)	106. Zimnice Małe, stan 3 (AZP:91-37/40)
39. Ligota Prószkowska, stan 6 (AZP:92-36/6)*	107. Zimnice Małe, stan 5 (AZP:91-37/42)
40. Ligota Prószkowska, stan 7 (AZP:92-36/7)*	108. Zimnice Małe, stan 6 (AZP:91-37/43)*
41. Ligota Prószkowska, stan 8 (AZP:92-36/8)*	109. Zimnice Małe, stan 7 (AZP:91-37/44)*
42. Ligota Prószkowska, stan 9 (AZP:92-36/9)*	110. Zimnice Małe, stan 8 (AZP:91-37/45)
43. Ligota Prószkowska Drożdżnice, stan 10 (AZP:92-36/10)	111. Zimnice Małe, stan 9 (AZP:91-37/46)
44. Ligota Prószkowska, stan 11 (AZP:92-36/11)*	112. Zimnice Małe, stan 10 (AZP:91-37/49)
45. Ligota Prószkowska Drożdżnice, stan 12 (AZP:92-36/12)	113. Zimnice Wielkie, stan 1 (AZP:92-37/53)
46. Ligota Prószkowska Drożdżnice, stan 13 (AZP:92-36/13)*	114. Zimnice Wielkie, stan 2 (AZP:92-37/54)
47. Ligota Prószkowska, stan 14 (AZP:92-36/14)*	115. Zimnice Wielkie, stan 4 (AZP:92-37/56)
48. Ligota Prószkowska, stan 15 (AZP:92-36/15)	116. Zimnice Wielkie, stan 5 (AZP:92-37/57)*
49. Ligota Prószkowska, stan 16 (AZP:92-36/16)	117. Zimnice Wielkie, stan 6 (AZP:92-37/58)*
50. Ligota Prószkowska, stan 17 (AZP:92-36/17)	118. Zimnice Wielkie, stan 7 (AZP:92-37/59)*
51. Ligota Prószkowska, stan 18 (AZP:92-36/18)	119. Zimnice Wielkie, stan 8 (AZP:92-37/60)*
52. Ligota Prószkowska, stan 19 (AZP:92-36/19)	120. Zimnice Wielkie, stan 9 (AZP:92-37/61)*
53. Ligota Prószkowska, stan 20 (AZP:92-36/20)	121. Zimnice Wielkie, stan 10 (AZP:92-37/62)
54. Przysiecz, stan 5 (AZP:92-36/25)	122. Zimnice Wielkie, stan 11 (AZP:92-37/63)*
55. Przysiecz, stan 6 (AZP:92-36/26)*	123. Zimnice Wielkie, stan 12 (AZP:92-37/64)
56. Przysiecz, stan 7 (AZP:92-36/27)*	124. Zimnice Wielkie, stan 14 (AZP:92-37/66)
57. Przysiecz Leśniki, stan 8 (AZP:92-36/28)*	125. Zimnice Wielkie, stan 15 (AZP:92-37/67)
58. Przysiecz, stan 9 (AZP:92-36/29)*	126. Zimnice Wielkie, stan 16 (AZP:92-37/68)
59. Przysiecz Leśniki, stan 10 (AZP:92-36/30)	127. Żłinice, stan 2 (AZP:91-37/29)
60. Przysiecz, stan 11 (AZP:92-36/31)*	128. Żłinice, stan 3 (AZP:91-37/30)*
61. Przysiecz, stan 12 (AZP:92-36/32)*	129. Żłinice, stan 4 (AZP:91-37/34)*
62. Przysiecz, stan 13 (AZP:92-36/33)*	130. Żłinice, stan 5 (AZP:91-37/32)*
63. Przysiecz, stan 14 (AZP:92-36/34)*	131. Żłinice, stan 6 (AZP:91-37/33)*
64. Przysiecz Polko, stan 15 (AZP:92-36/35)*	132. Żłinice, stan 8 (AZP:91-37/35)
65. Przysiecz Polko, stan 16 (AZP:92-36/36)*	133. Żłinice, stan 9 (AZP:91-37/36)
66. Przysiecz, stan 17 (AZP:92-36/37)*	134. Żłinice, stan 10 (AZP:91-37/37)
67. Przysiecz, stan 18 (AZP:92-36/38)	
68. Przysiecz, stan 19 (AZP:92-36/39)	

*- stanowisko archiwalne (o nieznannej lokalizacji).

Źródło: Materiały archiwalne OWKZ

6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

6. 1. Oświata

Na terenie gminy Prószków funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- 1) przedszkola publiczne:
 - a) Publiczne Przedszkole w Górkach,
 - b) Publiczne Przedszkole w Ligocie Prószkowskiej,
 - c) Publiczne Przedszkole w Prószkowie,
 - d) Publiczne Przedszkole w Zimnicach Wielkich,
- 2) niepubliczne przedszkole i żłobek w Przysieczy;
- 3) szkoły podstawowe:
 - a) Publiczna Szkoła Podstawowa w Prószkowie,
 - b) Publiczna Szkoła Podstawowa w Ligocie Prószkowskiej,
 - c) Zespół Szkolno- Przedszkolny w Boguszycach,
 - d) Zespół Szkolno- Przedszkolny w Złotnikach;
- 4) gimnazja:
 - a) Publiczne Gimnazjum w Prószkowie,
 - b) Zespół szkół w Zimnicach Wielkich;
- 5) Zespół Szkół im. Józefa Warszawicza w Prószkowie.

W skład Zespołu Szkół im. Józefa Warszawicza w Prószkowie wchodzi następujące szkoły:

- 1) Publiczne Gimnazjum dla Młodzieży- piłka nożna;
- 2) Publiczne Liceum Ogólnokształcące- piłka nożna;
- 3) Publiczne Liceum Ogólnokształcące- gospodarka odpadami;
- 4) Publiczne Liceum Ogólnokształcące- klasa policyjna;
- 5) Publiczne Technikum dla Młodzieży- agrobiznes, ogrodnik.

6. 2. Kultura

Podstawowe zadania z zakresu uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze oraz współtworzenia jej wartości, sprawuje samorządowa instytucja kultury- Ośrodek Kultury i Sportu w Prószkowie. W skład Miejskiego Ośrodka Kultury wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka posiada trzy filie biblioteczne w Chrząższczytach, Zimnicach Wielkich i Przysieczy. Księgozbiór liczy 29 138 woluminów. Jak wskazują dane statystyczne, w 2012 roku biblioteka i jej filie odwiedziło 768 czytelników. Uzupełnieniem bazy kulturalno - oświatowej są świetlice wiejskie we wszystkich miejscowościach gminy.

6. 3. Sport i rekreacja

Gmina Prószków dysponuje następującymi obiektami sportu i rekreacji:

- 1) stadion Prószków - Pomologia,
- 2) stadion w Prószkowie,
- 3) boisko w Żlinicach,
- 4) stadnina koni w Przysieczy.

6. 4. Ochrona zdrowia

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który posiada ośrodki w następujących miejscowościach: Prószków, Zimnice Wielkie, Winów.

Mieszkańcy mają także do dyspozycji Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Remedia” w Prószkowie oraz przychodnię w Zimnicach Wielkich. Dawny Zamek Prószkowskich stanowi obecnie Dom Pomocy Społecznej w Prószkowie. W Prószkowie ma siedzibę także prywatna apteka i laboratorium analityczne ujęte w strukturze Zakładów Opieki Zdrowotnej. Opiekę stomatologiczną zapewnia ośrodek w Zimnicach Wielkich, a także prywatny gabinet w Prószkowie.

Na terenie gminy działa również Stacja „Caritas” Archidiecezji Opolskiej w Przysieczy, z zapleczem magazynowym w Winowie, które świadczą usługi pielęgniarские jak i rehabilitacyjne.

Uzupełnieniem podstawowej opieki zdrowotnej zajmują się ponadto:

- 1) punkt apteczny w Górkach- jeden podmiot;
- 2) apteki w Prószkowie- dwa podmioty;
- 3) apteka w Zimnicach Wielkich- jeden podmiot.

Podmioty z obszaru gminy zapewniają ochronę zdrowia w podstawowym zakresie. Relatywnie bliska odległość do ośrodka powiatowego i wojewódzkiego - Opola zapewnia dostateczną obsługę pacjentów w zakresie wykraczającym poza podstawowe świadczenia zdrowotne.

6. 5. Opieka Społeczna

Zgodnie z regulacją prawną zawartą w ustawie o pomocy społecznej, w Prószkowie działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania pomocy społecznej na terenie miasta i gminy. W mieście funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, stanowiący jednostkę organizacyjną Powiatu Opolskiego. Przeznaczony jest dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i osób przewlekle somatycznie chorych.

6. 6. Obiekty usług publicznych i administracji

Wśród instytucji i obiektów administracji samorządowej, państwowej i innych, w gminie funkcjonują:

- 1) Urząd Miejski w Prószkowie,
- 2) Ośrodek Kultury i Sportu w Prószkowie,
- 3) Gminna Biblioteka Publiczna w Prószkowie wraz z filiami,
- 4) Urząd Pocztowy,
- 5) Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- 6) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna.

6. 7. Rynek pracy

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w końcu 2012 r. 3,8%. Niski poziom bezrobocia spowodowany jest między innymi charakterem rolniczym gminy. Wielu mieszkańców znalazło zatrudnienie w zakładach pracy znajdujących się na terenie gminy. Ponadto dobrze rozwija się działalność gospodarcza w sferze produkcyjnej i usługowej, dając mieszkańcom miejsca pracy. Walory krajobrazowe gminy stwarzają możliwości do rozwoju turystyki i rekreacji, co wiąże się z powstawaniem nowych miejsc pracy w branży usług związanych z turystyką i rekreacją.

Tabela 20. Rynek pracy w gminie Prószków

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	286	182	138	196	222	212	248
mężczyźni	102	57	54	88	121	111	123
kobiety	184	125	84	108	101	101	125
Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	4,5	2,8	2,1	3,0	3,5	3,3	3,8
mężczyźni	3,2	1,8	1,6	2,6	3,7	3,4	3,7
kobiety	5,8	3,9	2,6	3,4	3,2	3,2	4,0
Pracujący wg płci							
ogółem	1126	1172	1485	1223	1222	1192	1231
mężczyźni	581	580	658	626	613	580	586
kobiety	545	592	827	597	609	612	645

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS 2006- 2012r.

Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni ostatnich lat, zgodnie z danymi zamieszczonymi w powyższym wykazie oscylował w latach 2006- 2012 na poziomie od 2,1% do 4,5%.

Stosunkowo niski poziom bezrobocia obok miejsc pracy generowanych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalności w miejscowościach gminy, wynika także z dwóch ważnych czynników zewnętrznych:

- 1) bliskości dużego ośrodka miejskiego, jakim jest graniczące z gminą miasto Opole wraz z jego ofertą zatrudnienia,
- 2) zatrudnienie dużej grupy mieszkańców za granicą, głównie w Republice Federalnej Niemiec, uwarunkowane tradycyjnymi bliskimi związkami mniejszości niemieckiej z tym krajem.

Drugi z wymienionych czynników ma również wpływ na liczbę stałych mieszkańców gminy, ponieważ część z nich podejmuje emigrację zarobkową poza jej granice, część zaś pracuje za granicą okresowo, pozostając mieszkańcami gminy.

6. 8. Jakość życia mieszkańców

Na jakość życia mieszkańców gminy wpływa szereg czynników. Pozytywny wpływ z pewnością gwarantuje czyste środowisko naturalne o znacznych walorach przyrodniczych. Gmina Prószków o charakterze rolniczym i wysokich walorach krajobrazowych, jest wolna od intensywnych źródeł zanieczyszczeń środowiska, hałasu oraz zagrożeń wynikających z działalności człowieka oraz warunków naturalnych. Ze względu na dogodne położenie ekologiczne (duże połacie lasów w bliskiej odległości) oraz brak uciążliwego przemysłu charakteryzuje się czystym powietrzem atmosferycznym i korzystnymi cechami lokalnego klimatu.

Na terenie gminy nie występują duże zakłady przemysłowe. Produkcja pozarolnicza na terenie gminy nie odgrywa większego znaczenia i prowadzona jest wyłącznie przez małe i bardzo małe zakłady. Uciążliwości zakładu wydobywczego Kopalni Margli Kredowych w miejscowości Folwark jest ograniczona przez prowadzenie prac wydobywczych w zagłębieniu wyrobiska, co ma wpływ na relatywnie niski poziom hałasu w otoczeniu, wykorzystanie do transportu urobku systemu taśmociągów ogranicza też potencjalne obciążenie układu komunikacyjnego obszaru gminy. Ponadto sporym atutem jest dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w gminie.

Niekorzystnym zjawiskiem dotyczącym warunków zamieszkiwania w gminie jest mały zasób budynków komunalnych. Gmina dysponuje kilkunastoma budynkami komunalnymi w Prószkowie, Jaśkowicach, Przysieczy Nowej Kuźni, Zimnicach Małych i Wielkich Boguszycach i w Winowie. Potrzeby w tym zakresie są jednak większe i wykazują tendencję wzrostową.

Istniejące lokale mieszkalne charakteryzuje dość wysoki stopień wyposażenia w podstawowe instalacje i urządzenia: 95% mieszkań posiada instalacje wodociągowe i kanalizacyjne, 90% toalety, 95% łazienki. Widoczna jest dysproporcja zasobów mieszkaniowych w mieście i pozostałym obszarze gminy. Rozwój mieszkalnictwa widoczny jest szczególnie w północnej części gminy, co związane jest funkcjonalnie z bliskością dużego ośrodka miejskiego, będącego celem codziennych podróży, jakim jest Opole. W części miejscowości wiejskich dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna o zróżnicowanym stanie technicznym i standardach zamieszkiwania. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna w chwili obecnej rozwija się wyłącznie w obszarze miasta. Z danych zamieszczonych w wieloletnim programie gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy wynika, że 95% istniejących budynków mieszkalnych w gminie zostało wybudowanych do 1940r.

Prószków jest gminą typowo rolniczą, mimo tego dobrze rozwinięta jest działalność gospodarcza w sferze produkcyjnej i usługowej. Różnorodność prowadzonej działalności przez lokalnych przedsiębiorców daje znaczne możliwości na zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w różnych dziedzinach. Rozwojowi usług w gminie sprzyja korzystne położenie względem większych ośrodków osadniczych w jej otoczeniu oraz dobra dostępność komunikacyjna terenów powiązanych z korytarzami komunikacyjnymi autostrady A4 oraz drogi krajowej i dróg wojewódzkich. Mimo wszystko nadal widoczna jest lekka dysproporcja pomiędzy miastem, a terenami wiejskimi, w kwestii dotyczącej dostępności do usług. Większość usług skupia się w Prószkowie, toteż mieszkańcy innych

miejsowości są zmuszeni do dojazdów do miasta lub sąsiednich ośrodków miejskich dla zapewnienia podstawowych potrzeb związanych z pracą czy nauką.

Warunki zamieszkiwania w obszarze gminy są zróżnicowane w poszczególnych miejscowościach gminy:

- 1) miejscowości w południowej części obszaru, związane z największym stopniem z produkcją rolniczą, posiadają potencjalnie gorsze warunki zamieszkiwania ze względu na ograniczoną dostępność do podstawowych usług;
- 2) miejscowości północnej części gminy położone w zasięgu oddziaływania aglomeracji Opola posiadają zarówno lepszy dostęp do zakresu usług podstawowych, jak i większe możliwości zatrudnienia, w zakładach pracy zlokalizowanych na miejscu jak i w przyległych miejscowościach;
- 3) miasto Prószków z racji pełnionych funkcji administracyjnych, jak i warunkowanego historycznie miejsca w hierarchii miejscowości obszaru gminy, posiada zadowalające warunki zamieszkiwania, zarówno dostęp do usług jak i rynku pracy pozostaje na wysokim poziomie, charakter zabudowy i stopień intensywności istniejącego zainwestowania zapewnia właściwe warunki zamieszkiwania z wykluczeniem podstawowych wad związanych z zamieszkiwaniem w dużych miastach.

Mimo notowanego systematycznie w ostatnich latach ujemnego przyrostu naturalnego, liczba ludności gminy nie ulega gwałtownemu spadkowi. Jak wykazano w rozdziale dotyczącym demografii, przy jednoczesnym odpływie ludności miejscowej, następuje napływ nowych mieszkańców, zasiedlających nowe zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rozmieszczone najczęściej w zasięgu oddziaływania sąsiedniej aglomeracji Opola. Gmina dysponuje znaczną rezerwą terenu pod rozwój tego typu zabudowy, zarówno w granicach miejscowości w północnej części, jak i w innych miejscowościach gminy. Analiza zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w nawiązaniu do ilości nowych budynków oddawanych do użytkowania w ostatnich latach pozwala na stwierdzenie znacznej nadpodaży gruntów dysponujących prawem do zabudowy w stosunku do obecnych potrzeb. Z drugiej strony jednak, tak intensywny rozwój zabudowy jest stosunkowo nowym zjawiskiem i należy zachować ostrożność w ocenie jego dynamiki i intensywności. Z punktu widzenia zarządzania obszarem gminy celowym wydaje się ograniczanie zasięgu nowej zabudowy do terenów wyznaczonych w dotychczas obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dla umożliwienia kształtowania odpowiedniej struktury wydatków gminy na cele związane z uzbrojeniem terenów pod zabudowę.

7. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Ze względu na uwarunkowania naturalne obszaru, zagrożeniem dla ludności i jej mienia w południowej części gminy mogą być pożary lasów. Lasy nadleśnictwa Prószków są w całości zaliczone do II kategorii zagrożenia pożarowego.

Do potencjalnych zagrożeń ludności i ich mienia w obszarze gminy należy zaliczyć zagrożenie powodziowe we wschodniej części gminy, która stanowi terasę akumulacyjną rzeki Odry. Teren ten obejmuje obszary następujących miejscowości:

- 1) Zimnice Wielkie,
- 2) Zimnice Małe,
- 3) Żlinice,
- 4) Boguszyce,
- 5) Folwark,
- 6) Winów.

Innym potencjalnym zagrożeniem jest ryzyko wystąpienia katastrof komunikacyjnych na odcinku autostrady A4, drogi krajowej międzyregionalnej nr 45 (relacji Opole – Racibórz – granica państwa z Czechami) lub drogi wojewódzkiej nr 414 (relacji Opole – Lubrza). Wszystkie wymienione ciągi komunikacyjne mają duże znaczenie regionalne i ponadregionalne przenosząc znaczny ruch pojazdów.

Potencjalnymi obszarami zagrożeń bezpieczeństwa ludności i ich mienia są tereny przyległe do terenów zamkniętych, wyznaczonych na podstawie przepisów szczególnych. W granicach terenu zamkniętego w

miejsowości Górki funkcjonuje strzelnica garnizonowa. Na podstawie dostępnych danych należy stwierdzić że oddziaływanie prowadzonej na jej terenie działalności ogranicza się do granic terenu zamkniętego, jednak celowe wydaje się utrzymanie jej otoczenie w rolniczym użytkowaniu. Fragment obszaru gminy w granicach stref ochronnych terenu zamkniętego położonego w sąsiedniej gminie Dobra. Całość tego obszaru położona jest na terenach lasów, jego potencjalny wpływ w zakresie bezpieczeństwa ludności jest znikomy.

8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Na podstawie zebranych informacji, analizy poszczególnych elementów diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz jej uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, obszar gminy można scharakteryzować w następujący sposób:

- 1) jej położenie jest atrakcyjne dla inwestorów ze względu na bliskość dużego ośrodka miejskiego jakim jest Opole oraz bliskość autostrady A4 stanowiącej odcinek europejskiego korytarza komunikacyjnego E40;
- 2) posiada duże obszary leśne jako zasoby surowca i potencjalne tereny rekreacyjne;
- 3) posiada bogate zasoby środowiska przyrodniczego objęte ochroną w postaci rezerwatów przyrody i obszaru chronionego krajobrazu;
- 4) znaczące obiekty zabytkowe, tereny rekreacyjne i krajobraz kulturowy to potencjał do zagospodarowania na potrzeby turystyki i agroturystyki;
- 5) centralny ośrodek sieci osadniczej, którym jest Prószków, jest obszarem koncentracji mieszkalnictwa i usług oraz posiada rezerwy terenowe dla wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej w lokalizacjach atrakcyjnych z punktu widzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych, dostępu do sieci infrastruktury, dostępności komunikacyjnej (w tym także z przyległych do gminy ośrodków osadniczych);
- 6) miejscowości północnej części gminy posiadają atrakcyjną ofertę inwestycyjną w postaci terenów pod rozwój zabudowy, głównie mieszkaniowej, stanowiących alternatywę dla podobnych obszarów w sąsiednim mieście Opolu;
- 7) dysponuje potencjałem do rozwoju gospodarczego ze względu na duży udział ludności w wieku produkcyjnym;
- 8) posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, z wyłączeniem sieci gazowej, której brak na terenie gminy należy zaliczyć do słabych stron istniejącego uzbrojenia terenu;
- 9) dysponuje dużymi zasobami złóż zasobów mineralnych;
- 10) tereny zabytkowego parku w Prószkowie- Pomologii wraz z otoczeniem posiadają potencjał do utworzenia centrum szkoleniowo- badawczego wraz z ogrodem botanicznym.

Czynnikami, które stanowią potencjalne problemy dla rozwoju gminy są:

- 1) starzenie się społeczeństwa;
- 2) słabo rozwinięta gospodarka komunalno-mieszkaniowa;
- 3) brak przetwórstwa rolnego i polityki wspierania drobnej wytwórczości.

Do istotnych potrzeb rozwoju gminy należy zaliczyć rozwijanie uzbrojenia terenu na obszarach rozwoju zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Prószków oraz miejscowości w północnej części gminy, stanowiących zaplecze dla inwestowania w zasięgu oddziaływania miasta Opolu. Nie mniej ważnym elementem pozostaje potrzeba rozwoju układu komunikacyjnego obszaru, szczególnie układu dróg krajowej i wojewódzkich, dla polepszenia warunków tranzytu ruchu pojazdów przez obszar gminy oraz zapewnienia ochrony terenów zabudowanym przed uciążliwościami związanymi z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza w obszarach zabudowy.

Gmina posiada w znacznym stopniu możliwość realizacji wymienionych wyżej potrzeb. Systemy uzbrojenia terenu, których budowa i eksploatacja należy do zadań własnych gminy, a więc sieci wodne i kanalizacyjne są dobrze rozwinięte i posiadają rezerwy w zakresie przyłączania do nich nowych użytkowników.

W obszarze gminy istnieje rezerwa terenu niezbędna do budowy obwodnic głównych dróg, przenoszących ruch tranzytowy pomiędzy korytarzem komunikacyjnym autostrady a aglomeracją miasta Opole. Istnieją techniczne możliwości wytyczenia obejść drogowych wszystkich miejscowości szczególnie narażonych na niekorzystne oddziaływania ruchu kołowego pojazdów.

9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Powierzchnia gminy wynosi 12 105 ha, z czego 6854 ha stanowią użytki rolne zajmujące 56,63 % całej powierzchni. Tak udział procentowy użytków rolnych świadczy o rolniczym charakterze gminy. Udział 34,76% powierzchni gminy zajmują lasy i zadrzewienia, jednak ze względu na niski udział drzewostanów rębnych, leśnictwo nie odgrywa dużej roli w gospodarce. Lasy znajdują się w obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach i należą w zdecydowanej większości do Nadleśnictwa Prószków.

Dominującym typem własności w strukturze przestrzennej obszaru gminy jest własność prywatna. Zgodnie z zamieszczonym poniżej zestawieniami większość gruntów we władaniu osób fizycznych zajmują grunty rolne, w drugiej kolejności grunty zabudowane, w mało znaczącym odsetku lasy i grunty zadrzewione.

Tabela 21. Stan prawny gruntów na tle struktury użytkowania

L. p	Typy własności	Grunty rolne		Grunty leśne		Grunty zabudowane		Grunty pod wodami		Nieużytki		Tereny różne	
		miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina
1.	grunty SP z wyłączeniem użytkowania wieczystego	86	229	378	3791	38	83	3	148	0	8	0	88
2.	grunty SP w użytkowaniu wieczystym	0	10	0	0	0	93	0	0	0	0	0	0
3.	grunty spółek SP i innych państwowych os. prawnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	grunty gmin z wyłączeniem użytkowania wieczystego	7	23	1	2	41	184	0	0	0	2	0	0
5.	grunty gmin w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
6.	grunty samorządowych osób prawnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	grunty osób fizycznych	890	5311	7	24	44	109	0	0	4	24	0	2
8.	grunty spółdzielni	0	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	grunty kościołów i związków wyznaniowych	1	101	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0
10.	wspólnoty gruntowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	grunty powiatu z wyłączeniem użytkowania wieczystego	69	0	1	0	27	0	0	0	0	0	0	0
12.	grunty powiatu w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	grunty województwa wyłączeniem użytkowania wieczystego	1	1	0	0	7	31	0	0	0	0	0	0
14.	grunty województwa w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	inne	4	78	1	3	1	49	0	0	0	0	0	49
razem:		1058	5796	388	3820	160	555	3	148	4	34	0	139
razem miasto, gmina:		6854		4208		715		151		38		139	
udział procentowy:		56,63%		34,76%		5,90%		1,25%		0,31%		1,15%	
łącznie miasto, gmina:		12105											

Źródło: Opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Wydział Geodezji i Kartografii Powiatu Opolskiego 2013

Tabela 22. Stan prawny gruntów- udział procentowy poszczególnych typów własności

L. p	Typy własności	Grunty rolne		Grunty leśne		Grunty zabudowane		Grunty pod wodami		Nieużytki		Tereny różne		Udział
		miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	
1.	grunty SP z wyłączeniem użytkowania wieczystego	86	229	378	3791	38	83	3	148	0	8	0	88	40,1%
2.	grunty SP w użytkowaniu wieczystym	0	10	0	0	0	93	0	0	0	0	0	0	0,9%
3.	grunty spółek SP i innych państwowych os. prawnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
4.	grunty gmin z wyłączeniem użytkowania wieczystego	7	23	1	2	41	184	0	0	0	2	0	0	2,1%
5.	grunty gmin w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0,0%
6.	grunty samorządowych osób prawnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
7.	grunty osób fizycznych	890	5311	7	24	44	109	0	0	4	24	0	2	53,0%
8.	grunty spółdzielni	0	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4%
9.	grunty kościołów i związków wyznaniowych	1	101	0	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0,9%
10.	wspólnoty gruntowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
11.	grunty powiatu z wyłączeniem użytkowania wieczystego	69	0	1	0	27	0	0	0	0	0	0	0	0,8%
12.	grunty powiatu w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
13.	grunty województwa wyłączeniem użytkowania wieczystego	1	1	0	0	7	31	0	0	0	0	0	0	0,3%
14.	grunty województwa w użytkowaniu wieczystym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
15.	inne	4	78	1	3	1	49	0	0	0	0	0	49	1,5%

Drugim pod względem powierzchni w obszarze gminy typem władania pozostaje Skarb Państwa, w wyłączeniu gruntów skarbu państwa, przekazanych w użytkowanie wieczyste. Większość z tych gruntów zajmują tereny Lasów Państwowych oraz grunty pod wodami, w minimalnym odsetku grunty zabudowane, nieużytki, tereny różne.

Grunty we władaniu gminy stanowią 2,1 % powierzchni gminy. Pozostałe typy własności także oscylują w udziale procentowym powierzchni gminy na poziomie 1- 2% i nie mają większego znaczenia w strukturze władania obszaru.

Z analizy stanu prawnego gruntów wynikają następujące wnioski:

- 1) rozwój zabudowy będzie przebiegać na terenach zdominowanych przez własność osób fizycznych, co rodzi potencjalne wydatki na wykup terenu pod niezbędne elementy komunikacji, uzbrojenia technicznego, zarówno dla gminy jak i innych podmiotów;
- 2) grunty we władaniu Skarbu Państwa położone w obszarze gminy mogą znaleźć się w obrocie prawnym wyłącznie w ograniczonym zakresie (grunty lasów, wód, tereny różne).

10. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

10. 1 Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”

Znaczna część obszaru gminy Prószków od 26 maja 1988 r. została objęta ochroną prawną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” o łącznej powierzchni 48189 ha.

Obszary chronionego krajobrazu powołuje się w celu zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów. Przyjęło się, że obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny większe od parku krajobrazowego o walorach przyrodniczych- krajobrazowych charakterystycznych dla danego regionu. Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom. Powinna być jednak prowadzona w sposób nie naruszający stanu względnej równowagi ekologicznej. Ochrona obszaru chronionego krajobrazu powinna zapewnić zarówno zabezpieczenie terenu przed uciążliwościami przemysłowymi, jak i wykorzystanie terenów dla celów turystyki i produkcji zdrowej żywności.

W granicach Borów Niemodlińskich znajduje się kilka rezerwatów, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody. Stwierdzono tu także występowanie wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. W myśl postanowień ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu to obiekt pełniący poza funkcją przyrodniczo- krajobrazową funkcję turystyczno-rekreacyjną.

Zasady zagospodarowania obszaru reguluje treść Rozporządzenia Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/16/2006 z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Województwa Opolskiego Nr 33 poz. 1133 z 2006 r.).

10. 2. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to forma ochrony indywidualnej. Obejmuje ona pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno- pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Do pomników przyrody zaliczamy sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, grupy drzew, aleje, źródła, wodospady, skałki, jary, głazy narzutowe i inne.

Tabela 23. Pomniki przyrody w gminie Prószków

Lp.	Nr aktu, data	Położenie		Gatunek (wiek)
		Obręb geodezyjny/ leśny	Działka / oddział leśny	
1.	Rozporządzenie Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/38/05 z dnia 26 października 2005 r.	Przysiecz	oddz. nr 203	modrzew europejski <i>Larix decidua</i> nr rej. 132
2.		Jaśkowice	oddz. nr 120	modrzew europejski 2 szt. <i>Larix decidua</i> nr rej. 198
3.		Prószków	dz. nr 1122/16	buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> nr rej. 268
4.	Uchwała nr XXIX/229/2005 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 15 lutego 2005 r. oraz Uchwała nr XLI/360/2010 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 27. 05. 2010 r.	Ligota Prószkowska	Szpaler 316 drzew, w tym:	
			w pasie drogi wojewódzkiej Nr 414 Opole- Lubrza, po lewej stronie drogi, na długości od granicy dz. 548 AM 6 Obr. Ligota Prószkowska, do granicy administracyjnej gminy Prószków (do końca dz. 163 AM 8 Obr. Ligota Prószkowska)	135 drzew- gatunek dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L. , 2 drzewa- gatunek dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> i 20 drzew- gatunek lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Mill. ,
			w pasie drogi wojewódzkiej Nr 414 Opole- Lubrza, po prawej stronie drogi, na długości od połowy szerokości dz. 865 AM 7 Obr. Ligota Prószkowska, do granicy administracyjnej gminy Prószków (do końca dz. 1157/2 AM 8 Obr. Ligota Prószkowska)	139 drzew- gatunek dąb czerwony <i>Quercus rubra</i> L. , 5 drzew- gatunek dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> i 13 drzew- gatunek lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Mill.
5.	Uchwała nr XXXI/238/2013 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 26 września 2013 r.	Prószków	dz. nr 997	platan klonolistny (<i>Platanus hispanica</i>)

Źródło: Urząd Miejski

10. 3. Rezerваты przyrody

10. 3. 1. Rezerwat częściowy „Jaśkowice”

Rezerwat częściowy „Jaśkowice” został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 czerwca 1969 r. (MP Nr 34 z 1969 r. poz. 255). Dla potrzeb naukowych i dydaktycznych objęto ochroną fragment lasu mieszanego z udziałem modrzewia sudeckiego oraz dębów: bezszypułkowego i szypułkowego. Rezerwat „Jaśkowice” wchodzi w skład nadleśnictwa Prószków i leśnictwa Przysiecz, a zajmowany przez niego obszar to 5,92 ha, w tym na powierzchnię leśną przypada 5,89 ha. Rezerwat leży w obrębie mezoregionu Równina Niemodlińska i wchodzi w skład dużego kompleksu leśnego - Borów Niemodlińskich.

Teren rezerwatu jest lekko pofałdowany, a na jego obszarze brak jest jakichkolwiek cieków wodnych. Najbliższy - Prószkówka I, przepływa w odległości około 1 km na południe od niego. „Jaśkowice” posiadają cechy lasów pierwotnych. Drzewostan tworzą trzy gatunki: modrzew sudecki, sosna pospolita i dąb szypułkowy. Jest to zbiorowisko boru mieszanego, z dość wyraźnym udziałem kwaśnej dąbrowy. Na terenie rezerwatu brak jest roślin chronionych. Występuje jednak jeden pomnik przyrody. „Jaśkowice” nie pełnią też funkcji ostoji zwierzyny. Sprawia to bliskość gruntów rolnych wsi Jaśkowice. Zwierzyna przechodzi tylko przez ten teren, a większość ptaków gości tu przelotnie. Mimo tego możemy tu spotkać: jelenie, sarny, dziki, lisy i zające, a także nornice, myszy i wiewiórki oraz z ptaków: dzięcioły i sikory.

10. 3. 2. Rezerwat częściowy „Przysiecz”

Rezerwat częściowy „Przysiecz” został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lutego 1958 r. (MP Nr 14 z 1958 r. poz. 91). Dla potrzeb naukowych i dydaktycznych objęto ochroną fragment lasu w celu zachowania pozostałości modrzewia sudeckiego pochodzenia naturalnego, wchodzi w skład nadleśnictwa i obrębu Prószków, a zajmowany przez niego obszar to 3,10 ha. Leży w obrębie mezoregionu Równina Niemodlińska i wchodzi w skład dużego kompleksu leśnego - Borów Niemodlińskich. Teren rezerwatu jest płaski. Występuje tu wielogatunkowy i różnowiekowy las stanowiący zbiorowisko przejściowe pomiędzy kwaśną dąbrową a kontynentalnym borem mieszanym.

Drzewostan składa się ze świerka, modrzewia i grabu z domieszką sosny i jodły, a w podszybie także z pojedynczych egzemplarzy lipy i jarzębiny. W runie znaleziono: poziomkę wyniosłą, siódmaczka leśnego, borówkę czarną, przytulię okrągłolistną, przytulię Schultesa, kosmatkę owłosioną i perlówkę zwisłą. Znajdują się tu gatunki roślin prawnie chronionych: nieliczny buławnik wielokwiatowy *Cephalanthera alba*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, centuria pospolita *Centaurium erythraea*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* oraz pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*. Na terenie rezerwatu stwierdzono w sumie 122 gatunki roślin naczyniowych, 36 gatunków mchów, 14 gatunków wątrobowców i 15 gatunków śluzowców.

10. 3. 3. Rezerwat częściowy „Staw Nowokuźnicki”

Rezerwat częściowy „Staw Nowokuźnicki” został utworzony w 1957 r. w celu zachowania stanowisk rzadkich roślin wodnych, a przede wszystkim stanowiska kotewki orzecha wodnego oraz ochrony ptactwa. Zajmuje powierzchnię 20ha. W jego granicach występuje prawie 340 gatunków roślin naczyniowych, w tym 4 pod ochroną ścisłą i 4 częściowo chronione.

Dotychczas stwierdzono tu również 20 zespołów roślinnych - od leśnych po ruderalne. Na podkreślenie zasługuje fakt, że mimo antropogenicznej genezy stawu na jego zachodnim brzegu wykształcił się strefowy układ roślinności zbliżony do układów towarzyszących naturalnym zbiornikom wodnym. Na terenie rezerwatu stwierdzono również 47 gatunków ptaków lęgowych oraz 15 z nim związanych, z których do bardzo nielicznych i rzadkich na Śląsku zalicza się zielonkę, kobuza i derkacza, a dalszych 11 zaliczanych jest do nielicznych.

11. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych.

12. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

12. 1. Kopaliny, tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych

Budowa geologiczna obszaru, na którym położona jest gmina Prószków warunkuje występowanie określonych zasobów kopaliny. Występują tu żwiry i piaski pochodzenia fluwioglacjalnego (Chrząszczyce - pospółka, zasoby ok. 400 tys. m³, Złotniki - piasek, zasoby 640 tys. m³, Stara Kuźnia - piasek, zasoby 450 tys. m³; Wybłyszczów - piasek, zasoby 400 tys. m³, Zimnice Wielkie - piasek, zasoby 480 tys. m³ i Boguszyce – 400 tys. m³) oraz żwirki filtracyjne (Złotniki - zasoby 1 344 tys. ton).

W gminie znajdują się dwa udokumentowane złoża, których zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 24. Wykaz udokumentowanych złóż surowców mineralnych gminy

Lp.	Nazwa złoża	Surowiec	Opis złoża	Status
1.	Przysiecz II	kruszywa naturalne	złoża piasków poza piaskami szklarskimi	udokumentowane
2.	Folwark I	wapienie i margle przem. cementowego	wapienie i margle przem. cementowego	w eksploatacji

Źródło: Baza danych Państwowego Instytutu Geologicznego

W obszarze gminy ustanowiono na podstawie obowiązujących koncesji obszary i tereny górnicze dla wymienionych wyżej udokumentowanych złóż surowców mineralnych, eksploatowanych lub wskazanych do eksploatacji, są to:

- 1) obszar i teren górniczy Opole - Folwark I ustanowiony koncesją nr 2/2002 [ŚR. II-KM-7412/4/29 z dnia 2002-06-10;
- 2) obszar i teren górniczy Przysiecz II ustanowiony koncesją nr 83/99, OŚR. II. JJ-7512/9/99 z dnia 1999-04-19.

Najważniejszym, jedynym obecnie czynnym obiektem eksploatacji surowców mineralnych w obszarze gminy pozostaje kopalnia margli, będąca dostawcą surowców wykorzystywanych w procesie technologicznym Cementowni Góraždze. Jest największym pod względem powierzchni zakładem przemysłowym gminy i stanowi istotny element zarówno struktury przestrzennej gminy, ma również istotne znaczenie w strukturze zatrudnienia i dochodach z tytułu podatków gminy. Transport surowca odbywa się za pośrednictwem systemu taśmociągów o łącznej długości ponad 13 km. Dzięki temu rozwiązaniu uciążliwości związane z funkcjonowaniem kopalni (wywozem urobku) są w znacznym stopniu ograniczone. Na drugim z obszarów nie prowadzi się obecnie prac wydobywczych.

12. 2. Zasoby wód podziemnych

W obszarze gminy stwierdzono występowanie 4 zasadniczych pięter wodonośnych: czwartorzędu, trzeciorzęd, górnokredowego i triasowego.

Głębokość zalegania wód gruntowych łączy się ściśle z geologią i morfologią. Dla rolnictwa ważną rolę odgrywa głębokość występowania pierwszego poziomu wód gruntowych, który na obszarze gminy spotyka się na

głębokości od 0 – 20 m. Za właściwe wody gruntowe uważa się zazwyczaj te, które zalegają poniżej 5 m, przy czym wahania zwierciadła tych wód mogą dochodzić do 3 m. W gminie Prószków wody podziemne, najgłębsze (od 10 – 20 m) występują na obszarze wsi Zimnice Małe i Żłinice. Natomiast między doliną Odry i Prószkówki I ciągnie się pas terenu, gdzie wody gruntowe zalegają na głębokości od 5 – 10 m. Lokalnie można tu jednak spotkać obszary, na których wody wgłębne podchodzą bliżej powierzchni.

Granice gminy obejmuje swoim zasięgiem obszar czwartorzędowej kopalnej struktury wodonośnej dolina kopalna „Jaśkowice – Przysiecz” o szerokości w granicach 2 km i sumarycznej miąższości piasków budujących ten zbiornik nie przekraczającej 30 m. Wydajność poziomu to ok. 120 m³/h i wodoprzewodności 370 - 1500 m²/dobę o dobrych parametrach jakościowych. Struktura ta stanowi perspektywiczne źródło zaopatrzenia w wodę pitną obszaru gminy. Zbiornik ten budują dwie warstwy wodonośne i związany z tym napór wód, a jego zasilanie pochodzi głównie z opadów atmosferycznych.

Wody podziemne obszaru gminy i jej otoczenia leżą w granicach czterech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- 1) GZWP 337 - Dolina kopalna Lasy Niemodlińskie - (w południowo-zachodniej części gminy, nie zalega na terenie wsi Zimnice Małe);
- 2) GZWP 335 - Zbiornik Krapkowice-Strzelce Opolskie - zbiornik triasu dolnego (północna część gminy od linii Jaśkowice-Przysiecz);
- 3) GZWP 333 – Zbiornik Opole-Zawadzkie - zbiornik triasu opolskiego, największy zbiornik wód podziemnych województwa i jedno z najcenniejszych złóż wód triasowych w kraju, składający się ze zbiornika triasu dolnego (występuje we wschodniej części gminy);
- 4) GZWP 336 - Niecka Opolska - (występuje we wschodniej części gminy, nie obejmuje wsi Zimnice Małe).

13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

13. 1. Komunikacja drogowa

Przez południową część obszaru gminy przebiega odcinek autostrady A4. Ponadto przez obszar gminy przebiegają inne ważne drogi o znaczeniu ponadlokalnym i wojewódzkim. Ruch lokalny rozprowadzają natomiast drogi powiatowe i gminne.

Tabela 25. Zestawienie autostrad

L. p.	Nr drogi	Relacja
1.	A4	Jędrzychowice / Ludwigsdorf- Korczowa / Krakowiec

Źródło: GDDKiA

Tabela 26. Zestawienie dróg krajowych

L. p.	Nr drogi	Relacja
1.	45	Złoczew- granica państwa

Źródło: GDDKiA

Tabela 27. Zestawienie dróg wojewódzkich

L. p.	Nr drogi	Relacja
1.	413	Ligota Prószkowska- Jaśkowice (DW429)
2.	414	DK94- Wrzoski- Opole –Łącznik- Biała- Lubrza
3.	415	DK45- Zimnice Wielkie- Rogów Opolski- Krapkowice
4.	428	Dąbrówka Górna - Prószków
5.	429	Wawelno- Komprachcice- Prószków- DK45

Źródło: www. zdw. opole. pl

Tabela 28. Zestawienie dróg powiatowych

L. p.	Nr drogi	Relacja
1.	1716 O	Kąty Opolskie- Zimnice Małe- DW415
2.	1754 O	Chmielowice- Prószków

Źródło: ZDP Opole

Powyższe zastawienia uzupełniają drogi gminne, przebiegające przez obszary zainwestowane wszystkich miejscowości gminy jak i tereny otwarte.

Bezpośredni dostęp do autostrady A4, stanowiącej odcinek europejskiego korytarza komunikacyjnego E40, oraz pozostałych elementów układu drogowego regionu decyduje o wysokim stopniu dostępności komunikacyjnej obszaru gminy. Długość dróg krajowych wynosi ok. 38 km, dróg gminnych 99 km, w tym 64 km o nawierzchni ulepszonej.

Stan techniczny dróg i warunki komunikacyjne są korzystne. Odcinek drogi krajowej Nr 45 przebiegający przez obszar gminy podlegał w ostatnim czasie modernizacji. Sieć drogowa zapewnia sprawne skomunikowanie ze sobą poszczególnych miejscowości gminy oraz miejscowości w gminach ościennych, słaba stroną sieci drogowej obszaru pozostaje brak obwodnic miejscowości położonych w ciągu głównych dróg.

Uciążliwości wynikające ze zwiększonego natężenia ruchu pojazdów są odczuwalne przede wszystkim w granicach obszarów zabudowanych miejscowości położonych w ciągu głównych dróg. Mimo wyposażenia miejscowości gminy w niezbędne elementy bezpieczeństwa ruchu (chodniki, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna) oraz w części także w bariery dźwiękowe, uzasadnionym jest rozpatrywanie budowy obejść drogowych części miejscowości gminy w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich.

Sieć drogowa obszaru gminy stanowi istotny element układu komunikacji regionu Opola. Za pośrednictwem obszaru gminy miasto to dysponuje dostępem do autostrady, a za jej pośrednictwem do południowej części województwa opolskiego oraz dużych ośrodków osadniczych Dolnego i Górnego Śląska. Położenie w opisanym paśmie powiązań komunikacyjnych na bezpośrednie przełożenie na poziom natężenia ruchu na głównych trasach tranzytowych obszaru gminy, przede wszystkim w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich.

13. 2. Komunikacja zbiorowa

Komunikacja publiczna na terenie gminy odbywa się głównie za pośrednictwem Państwowej Komunikacji Samochodowej, których bazy docelowe zlokalizowane są w Opolu i w Prudniku. Obsługa w zakresie częstotliwości kursów i rozmieszczenia przystanków jest relatywnie dobra (wszystkie wsie zostały wyposażone w kryte przystanki autobusowe).

Prószków posiada połączenia autobusowe PKS z większymi miastami takimi jak: Głuchołazy, Prudnik i Opole. Autobusy do Opola kursują od godziny 5:00 do 21:00, średnio co godzinę. Komunikacja z Głuchołazami i Prudnikiem jest nieco bardziej utrudniona.

Działalność operatorów zewnętrznych uzupełnia gminny system komunikacji zbiorowej, obsługiwany przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o. o. w Prószkowie. W ramach tego systemu utrzymuje się dwie linie autobusowe:

- 1) Prószków- Folwark (przez: Zimnice Małe, Zimnice Wielkie, Żlinice, Boguszyce, Chrzowice);
- 2) Prószków- Nowa Kuźnia (przez: Prószków Obora).

Podsumowując, komunikacja zbiorowa w obszarze gminy jest średnio rozwinięta. Wiąże się to przede wszystkim z niedużym potokiem ruchu podróżnych, a co za tym idzie niską opłacalnością utrzymywania sieci połączeń. Podstawowym środkiem transportu pozostaje samochód, zarówno w zakresie codziennych podróży związanych z zatrudnieniem jak i związanych z bardziej odległymi celami podróży.

13. 3. Komunikacja rowerowa

W skali lokalnej komunikacja rowerowa pozostaje jednym z podstawowych środków transportu, czynnikiem wpływającym korzystnie na ten stan rzeczy jest niskie natężenie ruchu na lokalnych drogach, oraz łagodne ukształtowanie terenu. Również walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru gminy predestynują ją do rozwoju turystyki rowerowej. W terenie wyznaczono dwa szlaki rowerowe „Śladami kapliczek i krzyży”: „Przez łąki i wzgórze” i „Zielono nam”. Nie są to jednak szlaki oznaczone.

13. 4. Żegluga śródlądowa

Odra wraz z Kanałem Gliwickim pozostaje jednym z głównych szlaków żeglownych w Polsce, łączącym Górnośląski Okręg Przemysłowy z Bałtykiem poprzez zespół portowy Szczecin – Świnoujście oraz ze szlakami śródlądowymi Europy zachodniej poprzez Kanał Sreby.

Przebiegający wzdłuż wschodniej granicy gminy odcinek rzeki jest częścią środkowego odcinka Odry ciągnącego się pomiędzy Kędzierzynom-Koźlem a Brzegiem Dolnym. Parametry techniczne tego odcinka umożliwiają ruch jednostek o ładowności do 1000 ton.

Do obiektów komunikacji wodnej związanych z obsługą Odrzańskiej Drogi Wodnej, położonych w granicach gminy należą:

- 1) Śluza Kąty w rejonie miejscowości Zimnice Małe (o następujących parametrach technicznych: długość 187,0m- szerokość 9,6m- wysokość podnoszenia 2,8m- położona na 137,3km drogi wodnej);
- 2) Śluza Groszowice w rejonie miejscowości Chrzowicach (o następujących parametrach technicznych: długość 186,9m- szerokość 9,6m- wysokość podnoszenia 2,6 m- położona na 144,5km drogi wodnej).

Transport śródlądowy na Odrze znajduje się w zaniku ze względu na następujące uwarunkowania:

- 1) niski stan techniczny drogi wodnej, w tym ograniczone do minimum prace związane z jej bieżącym utrzymaniem,
- 2) zły stan techniczny jednostek pływających,
- 3) zmniejszająca się liczba przewozów i ilość przewożonych ładunków, spowodowana konkurencją środków transportu kołowego i kolei.

Mimo obecnych, niekorzystnych uwarunkowań rozwoju transportu wodnego na Odrze, rzeka ta posiada potencjał do rozwijania tej formy działalności w przyszłości.

13. 5. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Prószków jest w całości zwodociągowana. Woda na teren gminy dostarczana jest z wodociągu grupowego "Prószków" w skład którego wchodzi:

- 1) studnie wiercone S1, S2 i S3 zlokalizowane pomiędzy wsią Zimnice Małe i Żlinice – ujęcie to posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w kategorii B, w ilości 530m³/h.
- 2) zbiornik żelbetowy dwukomorowy terenowy "Prószków" zespolony z pompownią,
- 3) zbiornik żelbetowy terenowy "Górki" zblokowany z pompownią strefową,
- 4) pompownie sieciowe,
- 5) sieci wodociągowe magistralne i rozdzielcze.

Wymienione ujęcia wody nie posiadają wyznaczonych stref ochrony pośredniej. Strefy ochrony bezpośredniej zawierają się w zasięgu nieruchomości na których je zlokalizowano.

Wymienione wyżej elementy sieci wodociągowej gminy stanowią część większego systemu, zaopatrującego w wodę użytkową obok gminy Prószków także miejscowości obszaru gmin: Dąbrowa, Komprachcice i Krapkowice. Opisany system funkcjonuje w ramach Związku Gmin Prokado, działając na podstawie statutu uchwalonego zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym.

Dodatkowe ujęcie wody, funkcjonujące poza opisanym systemem znajduje się na terenie Kopalni Folwark, z którego zakład wydobywczy korzysta z wody dla własnych potrzeb. Dla tego ujęcia zgodnie z decyzją Wojewody Opolskiego nr OS. II/7211/29/90 z dnia 30 sierpnia 1990r. , wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej w granicach istniejącego ogrodzenia o wymiarach 20x20m oraz strefę ochrony pośredniej w odległości 30m od linii rozgraniczającej terenu.

13. 6. Odprowadzanie i unieszkodliwienie ścieków

Obecnie gmina Prószków skanalizowana jest w ok. 90%. Do skanalizowania pozostały miejscowości: częściowo Przysiecz, Zimnice Małe, Żlinice i Boguszyce. Sieci kanalizacyjne w miejscowościach Ligota Prószkowska Jaśkowice są na etapie realizacji.

W pozostałych miejscowościach ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni ścieków w Prószkowie wozami asenizacyjnymi.

Kanalizacja sanitarna na obszarze gminy Prószków podzielona jest na trzy zlewnie. W zależności od kierunku transportu ścieków i miejsca ich oczyszczania obszar gminy podzielono na zlewnie:

- 1) "Prószków" - obejmująca 7 miejscowości: Prószków, Nowa Kuźnia, Złotniki, Chrzęszczyce, Przysiecz Ligota Prószkowska, Jaśkowice, ścieki z tej zlewni kierowane są do istniejącej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości $Q_{\text{śrd}} = 800 \text{ m}^3/\text{d}$ zlokalizowanej w Prószkowie,
- 2) "Opole" - obejmująca 7 miejscowości: Winów, Górki, Folwark, Chrzowice, Boguszyce, Żlinice i Zimnice Małe ścieki z tej zlewni kierowane są do układu kanalizacji sanitarnej miasta Ople,
- 3) "Krapkowice" - obejmująca 1 miejscowość: Zimnice Wielkie, ścieki z tej zlewni kierowane są do układu kanalizacji sanitarnej gminy Krapkowice.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 100km, w tym 78km na obszarze wiejskim. Kanalizacja sanitarna wykonana została w układzie kanałów grawitacyjnych $\varnothing 0,15- 0,3 \text{ m}$ zakończonych pompowniami sieciowymi i tranzytowymi. Dla niewielkiej liczby zabudowy z uwagi na niekorzystne położenie terenowe wykonano kanalizację sanitarną ciśnieniową składającą się z indywidualnych pompowni przydomowych przetłaczających ścieki rurociągami $\varnothing 40-63 \text{ PE}$ do pobliskich kolektorów grawitacyjnych lub ciśnieniowych.

13. 7. Kanalizacja deszczowa

Oprócz ścieków wytwarzanych przez bytowanie ludzi na terenie gminy powstają ścieki opadowe. Ten rodzaj ścieków związany jest z występowaniem zwartej zabudowy z małą ilością odsłoniętej gleby. Konieczne jest zatem zbieranie tych wód i odprowadzanie poza obręb miejscowości.

Na terenie gminy występuje częściowo kanalizacja deszczowa, jest ona jednak stara i wymaga modernizacji oraz przeprowadzenia rozbudowy. Łączna ilość istniejących studzienek i wpustów kanalizacyjnych wynosi 960. Długość istniejącej grawitacyjnej kanalizacji deszczowej wynosi 30,5 km. Kanalizacja deszczowa generalnie związana jest z odwodnieniem dróg powiatowych i krajowych. Wykonana z rur betonowych $\varnothing 0,1-0,6 \text{ m}$ zakończona jest w pobliskich rowach lub stawach.

13. 8. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Na terenie gminy Prószków występują następujące potrzeby cieplne:

- 1) centralne ogrzewanie,
- 2) ciepła woda użytkowa,
- 3) potrzeby technologiczne (w tym wentylacja i klimatyzacja).

Całość zapotrzebowania obszaru gminy na ciepło dla potrzeb ogrzewania pokrywana jest poprzez kotłownie indywidualne. Pojęcie to zawiera zarówno kotłownie indywidualne w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, ogrzewania etażowe, jak i kotłownie działające na potrzeby przemysłu i usług. Przygotowanie ciepłej wody użytkowej w znacznej części gminy odbywa się przy wykorzystaniu podgrzewaczy (przepływowych lub

objętościowych). Duży udział w przygotowaniu ciepłej wody użytkowej mają również paleniska piecowe i kotły olejowe, a także węglowe kotłownie indywidualne.

Sumaryczne zapotrzebowanie na ciepło gminy Prószków wynosi ok. 43,6 MW, w tym:

- 1) na potrzeby centralnego ogrzewania 35,0 MW,
- 2) na potrzeby ciepłej wody użytkowej 8,6 MW.

Na terenie gminy nie występują kotłownie lokalne w rozumieniu źródeł pokrywających zapotrzebowanie na ciepło dla więcej niż jednego odbiorcy. Przeważającą grupę odbiorców stanowią odbiorcy indywidualni (budownictwo jednorodzinne –82%). Większość budynków jednorodzinnych zaopatrywana jest w ciepło z indywidualnych kotłowni węglowych. W przypadku budynków użyteczności publicznej ponad połowa zapotrzebowania pokrywane jest za pomocą oleju opałowego, a pozostała część z paliw węglowych. Dla obiektów przemysłowych i zakładów olej jest również podstawowym źródłem energii chemicznej dla ponad połowy zapotrzebowania, natomiast pozostała część pokrywana jest z wykorzystaniem biomasy drzewnej (trociny).

W obszarze gminy znajdują się następujące urządzenia związane z przesyłem gazu:

- 1) odcinek gazociągu wysokiego ciśnienia DN350/250 PN 4,0MPa Zdieszowice- Brzeg Opolski,
- 2) obiekt systemu przesyłowego- SOK Zimnice,
- 3) obiekt systemu przesyłowego- SOK Górki.

W obszarze gminy prowadzi się również prace nad rozwojem alternatywnych źródeł zaopatrzenia w ciepło i paliwa. W Zimnicach Małych na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy planowana jest budowa biogazowni, nadwyżki produkcji gazu z instalacji planuje się przeznaczyć do ogrzewania części budynków w Prószkowie.

13. 9. Elektroenergetyka

Sieć przesyłową wysokiego napięcia obszaru gminy tworzą następujące linie elektroenergetyczne:

- 1) dwutorowe linie napowietrzne 110 kV relacji:
 - a) Zdieszowice – Proszowice, Krapkowice – Proszowice;
 - b) Groszowice – Gracze, Groszowice – Hermanowice;
 - c) Dobrzeń – Proszowice, Sudecka – Proszowice;
- 2) jednotorowa linia napowietrzna 220 kV relacji Groszowice – Ząbkowice.
- 3) dwutorowa napowietrzna linia 400 kV relacji: Dobrzeń – Wielopole, Dobrzeń – Albrechcie.

Podstawą funkcjonowania sieci energetycznej obszaru gminy są linie średniego napięcia SN 15kV, gmina zasilana jest dwiema liniami napowietrznymi tego typu, wyprowadzonymi z GPZ Sudecka, zlokalizowanego na terenie miasta Opola. Na terenie gminy TAURON Dystrybucja S. A. posiada 56 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Nie ma zlokalizowanych Głównych Punktów Zasilania, jak również rozdzielni sieciowych 15 kV.

Zapotrzebowanie gminy Prószków na moc w szczycie wynosi 4 MW. Głównymi odbiorcami energii elektrycznej na terenie gminy Prószków są: EHL BAZALTEX SPÓŁKA Z O. O. , GÓRAŹDŹE CEMENT S. A. , Związek Gmin PROKADO Prószków, FABRYKA MEBLI FADOME Złotniki.

Właścicielem sieci i urządzeń elektroenergetycznych na terenie Gminy Prószków jest TAURON Dystrybucja S. A. Odbiorcy energii elektrycznej Gminy Prószków obsługiwani są przez Rejon Dystrybucji Centrum.

Rezerwy mocy, ze względu na długości istniejących ciągów liniowych 15 kV, zasilających odbiorców z terenu gminy Prószków są ograniczone. W związku z powyższym ograniczone są również możliwości rezerwowania dostaw mocy w sytuacjach awaryjnych. W chwili obecnej stwierdza się problemy związane z przyłączeniem do istniejącej sieci nowych odbiorców (wynikające z braku możliwości technicznych) w miejscowościach:

- 1) Prószków (ul. Stawowa, ul. Stara Kuźnia, ul. Stara Kuźnia- obwód Ochodze słup nr 289 zasilany ze stacji Prószków 2),
- 2) Górki (ul. Szeroka),
- 3) Żlinice (ul. Prószkowska),

- 4) Przysiecz (ul. Cegielniana),
- 5) Jaśkowice (ul. Opolska, ul. Dębowa).
- 6) Ligota Prószkowska (ul. Wiśniowa- st. tr. Ligota Prószkowska Wieś, obw. Jaśkowice słup nr 184).

Rodzi to nowe wymagania dotyczące rozwoju sieci średniego napięcia w obszarze gminy, szczególnie kontekście przewidywanego rozwoju zabudowy poszczególnych miejscowości.

13. 10. Telekomunikacja

Obszar gminy, należący do opolskiej strefy numeracyjnej, pokrywa sieć telefoniczna TP S. A. , zapewniająca możliwość podłączenia wszystkich miejscowości. Oprócz telefonii stacjonarnej, gmina znajduje się w zasięgu sieci komórkowej. Znajdują się tu stacje bazowe operatorów: T- Mobile, Plus, Play oraz Orange.

Tabela 29. Zestawienie stacji bazowych telefonii komórkowej w obszarze gminy

Lp.	Lokalizacja	Sieć
1.	Winów	T- Mobile
3.	Prószków	Play
4.	Przysiecz	Orange
5.	Przysiecz	Plus
6.	Przysiecz	T- Mobile

Źródło: mapa. btsearch. pl

13. 11. Gospodarka odpadami

Gmina nie dysponuje własnym składowiskiem odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne zebrane z terenu gminy Prószków przetwarzane są przez Miejskie Składowisko Odpadów w Opolu (Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami w Opolu), którego zarządcą jest Zakład Komunalny Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Podmiejskiej 69, 45-574 Opole, natomiast odpady zebrane selektywnie przetwarzane są przez firmy recyklingowe. W ramach tego systemu w obszarze gminy odpady komunalne są zbierane i usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Do zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych dla obszaru gminy, ujętych w zapisach obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przyjętego uchwałą XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r. , należą:

- 1) w zakresie infrastruktury drogowej:
 - a) poprawa funkcjonowania autostrady A4 poprzez powiązanie autostrady z obszarem miasta Opole za pośrednictwem węzła autostradowego, położonego w rejonie miejscowości Ochodze w powiązaniu z koncepcją połączenia drogowego z Obwodnicą Południową Miasta Opola,
 - b) budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej dla miejscowości: Boguszyce, Chrzowice, Żlinice,
 - c) modernizacja dróg wojewódzkich: Nr 414, Nr 413, 415, 429,
 - d) budowę obwodnic miejscowości : Winów, Górki, Chrzaszczyce, Złotniki, Prószków, Przysiecz w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 414,
 - e) budowa drogi wojewódzkiej relacji Dzików- południowa obwodnica Opola, w powiązaniu z autostradą A4 węzłem drogowym w rejonie miejscowości Ochodze,
 - f) powiązanie obszaru gminy z wschodnią obwodnicą Opola poprzez odcinek łączący drogę krajową Nr 45 w rejonie miejscowości Chrzowice poprzez przeprawę na rzece Odrze z południowo – wschodnią częścią obszaru miasta Opole (Groszowice);
- 2) w zakresie infrastruktury technicznej:
 - a) przebudowa linii elektroenergetycznej 220kV relacji Groszowice- Ząbkowice Śląskie na linią 400kV lub alternatywnie na linię wielonapięciową i wielotorową,
 - b) budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 PN 8,4 MPa Zdieszowice- Wrocław, odcinek Zdieszowice- Brzeg Opolski wzdłuż istniejącego gazociągu DN 400/350 PN 4,0 MPa Zdieszowice- Brzeg Opolski.

Do zadań zapisanych w rządowym Programie dla Odry – 2006 w obszarze gminy należą:

- 1) budowa polderu Dąbrówka- Opole;
- 2) modernizacja śluz odrzańskich (Śluza Kąty, Śluza Groszowice).

Program dla Odry – 2006 po przyjęciu go przez radę Ministrów uzyskał status dokumentu rządowego. Jego priorytetem jest ochrona przeciwpowodziowa. Po przygotowaniu stosownej ustawy oraz przeprowadzeniu procesu legislacyjnego Sejm RP uchwalił 6 lipca 2001 roku ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu dla Odry – 2006”. Pełnomocnikiem Rządu do jego realizacji jest Wojewoda Dolnośląski.

15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W obszarze gminy zagrożenie powodziowe występuje we wschodniej części gminy, stanowiącej terasę akumulacyjną rzeki Odry. Dolina rzeki tworzy w tym rejonie płaskie i szerokie obniżenie o wysokościach 150-160 m n. p. m. w części obszarów miejscowości: Zimnice Wielkie, Zimnice Małe, Żlinice, Boguszyce, Chrzowice, Folwark, Winów.

Na całej długości odcinka rzeki Odry w granicach gminy przebiegają wały przeciwpowodziowe. Zapewniają one ochronę przed wodami powodziowymi $p=1\%$ oraz $p=10\%$. Z danych historycznych (z powodzi 1997 r.) wynika jednak, że obszar potencjalnego zagrożenia powodzią jest większy i znajduje się w jego zasięgu część terenów zabudowanych wymienionych miejscowości.

Ukształtowanie rzeźby terenu opisywanego obszaru stwarza warunki do wykorzystania go jako polderu zalewowego.

CZĘŚĆ II- KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. WPROWADZENIE

Podstawowym celem rozwoju przestrzennego gminy jest uzyskanie struktury przestrzennej terenów zabudowanych, która w zrównoważony sposób wykorzystuje walory przyrodnicze i kulturowe gminy oraz jej zasoby i potencjał dla potrzeb rozwoju. Cel ten będzie realizowany przez następujące grupy działań:

- 1) budowę systemu ochrony przyrody i krajobrazu oraz poprawę stanu środowiska przyrodniczego;
- 2) wykorzystanie przyjętych zasad ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego oraz jego rewitalizacji w procesy zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego i przestrzennego;
- 3) ochronę dziedzictwa kulturowego, służące utrwalaniu tożsamości miasta i gminy;
- 4) uzyskanie wzrostu gospodarczego i zwiększenie efektywności gospodarowania przy wykorzystaniu szczególnych walorów położenia gminy;
- 5) uzyskanie wysokich standardów i ładu przestrzennego miasta i miejscowości gminy.

Realizacja wymienionych wyżej celów powinna doprowadzić do mierzalnej poprawy standardów:

- 1) ekologicznych, związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi,
- 2) ładu społecznego, polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m. in. wysokiej dostępności do usług i miejsc pracy oraz odpoczynku,
- 3) ładu ekonomicznego, związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania miasta, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska przyrodniczego i infrastruktury,
- 4) ładu estetyczno- funkcjonalnego, związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów mieszkaniowych, zagrodowych oraz produkcyjno-usługowych.

Przyjęte wyżej cele polityki przestrzennej gminy będą respektowane w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących jego zagospodarowania i rozwoju przestrzennego. Obejmą one także:

- 1) prowadzenie stałego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym,
- 2) aktualizacje studium,
- 3) dążenie do wprowadzania postulatów przyjętych w studium rozwiązań do opracowań regionalnych (strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa),
- 4) zasadę wprowadzania zabudowy na tereny wykorzystywane rolniczo z utrzymaniem pierwszeństwa dla niższych klas bonitacyjnych gleb.

Wiodącym kierunkiem zmian w strukturze funkcjonalno przestrzennej gminy, zapisanych w studium jest rozwój zabudowy, z dominującym udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Tereny te wskazano w otoczeniu obszarów dotychczasowego zainwestowania poszczególnych miejscowości gminy, na terenach wykorzystywanych do tej pory jako tereny rolnicze. Delimitacja granic nowego obszaru zabudowy nastąpiła w nawiązaniu do uwarunkowań ekofizjograficznych obszaru opracowania, definiujących ograniczenia w sposobie użytkowania i zagospodarowania terenów. Do obszarów objętych tego typu ograniczeniami należą:

- 1) kompleksy leśne;
- 2) tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych wymagających ochrony i kształtowania (m. in. proponowane formy ochrony przyrody, siedliska chronione, stanowiska roślin chronionych),
- 3) prawne formy ochrony przyrody: rezerваты przyrody „Przysiecz”, „Jaśkowice” i „Nowa Kuźnia”;
- 4) tereny o znacznych spadkach (>7-8%);
- 5) tereny w otoczeniu gazociągów wysokiego ciśnienia;
- 6) tereny w otoczeniu linii elektroenergetycznych wysokich napięć;
- 7) strefy ochronne ujęć wody;
- 8) tereny złóż surowców naturalnych „Folwark” i „Przysiecz”;

- 9) tereny o znacznej przepuszczalności gruntów wymagające ochrony przed przenikaniem zanieczyszczeń w głąb profilu glebowego;
- 10) kompleksy gleb II i III klasy bonitacyjnej;
- 11) gleby organiczne i mineralno-organiczne;
- 12) tereny zalewowe, w szczególności w dolinie Odry.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

W toku realizacji zapisów studium dojdzie do zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. W największym stopniu zmiany te będą dotyczyć powiększania się terenów zabudowy kosztem terenów wykorzystywanych rolniczo. Podstawowe typy zabudowy, tworzące elementy docelowej struktury obszaru gminy tworzą tereny:

- 1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszeniem usług -MN;
- 2) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług- MNU;
- 3) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej- MW;
- 4) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z towarzyszeniem usług- MWU;
- 5) usług kultury sakralnej- UK;
- 6) usług nauki i szkolnictwa wyższego- UN
- 7) usług- U;
- 8) usług sportu i rekreacji- US;
- 9) obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych- RU;
- 10) zieleni urządzonej, sadów, ogrodów- RO
- 11) zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych- RM;
- 12) zabudowy techniczno- produkcyjnej- P.

Na docelowe przeznaczenie terenu składają się ponadto tereny:

- 1) wykorzystywane rolniczo- R;
- 2) eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych- PG;
- 3) administracji lasów państwowych i lasów- ZL;
- 4) cmentarzy- ZC;
- 5) ogrodów działkowych- ZD;
- 6) zieleni parkowej- ZP;
- 7) wód powierzchniowych- WS;
- 8) terenów zamkniętych- IS;
- 9) obsługi komunikacji- KS;
- 10) infrastruktury technicznej- E, K, T, W;
- 11) komunikacji górniczej- KG;
- 12) komunikacji wodnej- KW.

Tereny rozwoju zabudowy w generalnym ujęciu koncentrują się wokół historycznej zabudowy miejscowości z wykorzystaniem elementów istniejącego układu drogowego. Zapisy obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego spełniają swoją podstawową funkcję regulacyjną i zapobiegają chaotycznemu rozwojowi zabudowy. Planowana zabudowa na obszarach nie objętych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wybudowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nie jest zjawiskiem masowym.

Nowym zjawiskiem przestrzeni gminy jest zarezerwowanie w zapisach studium rezerwy terenu pod realizację nowych budowli drogowych, związanych z budową nowych odcinków oraz obwodnic w ciągu drogi krajowej i dróg wojewódzkich. Ich przebieg będzie miał wpływ na zdefiniowanie ostatecznego zasięgu granic zabudowy poszczególnych miejscowości w obszarze gminy.

Studium utrzymuje granice terenów zamkniętych w granicach nie odbiegających znacznie od ich pierwotnego zasięgu. Również zasięg przestrzenny Kopalni Margli Kredowych „Folwark” nie ulegnie zmianie.

Istotną zmianę w strukturze przestrzennej obszaru gminy wprowadzi realizacja inwestycji związanych z budową polderu Dąbrówka- Opole. W wyniku budowy wałów ochronnych w miejscowościach położonych w dolinie Odry zostanie zdefiniowany na nowo zasięg terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, jednocześnie znaczne obszary zostaną trwale wyłączone spod zabudowy dla zapewnienia warunków funkcjonowania polderu.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

3. 1. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszeniem usług- MN

Na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszeniem usług dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) jako wydzielonych terenów zdefiniowanych w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - a) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej nie przekraczających łącznej powierzchni 30% terenów MN w granicach obrębów geodezyjnych poszczególnych miejscowości,
 - b) usług publicznych;
 - c) usług realizowanych na osobnych działkach, nie przekraczających łącznej powierzchni 30% terenów MN w granicach obrębów geodezyjnych poszczególnych miejscowości,
 - d) zabudowy zagrodowej,
- 2) usług:
 - a) wbudowanych, realizowanych jako funkcja uzupełniająca zabudowę mieszkaniową jednorodziną zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - b) realizowanych w formie wolnostojącego budynku na działce przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, jako funkcja uzupełniająca zabudowę mieszkaniową jednorodziną zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 3) zabudowy zagrodowej, wskazanej do adaptacji dla potrzeb funkcji mieszkaniowej;
- 4) zieleni;
- 5) komunikacji samochodowej;
- 6) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) wolnostojącej:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 0. 60,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 10,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 40%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,
 - 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
 - g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 600,00m²;
- 2) bliźniaczej:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 0. 70,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,

- 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
- g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 400,00m²;
- 3) szeregowej:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 0. 70,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,
 - 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
 - g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 300,00m².

3. 2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług- MNU

Na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje wymiennie z zabudową usług.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) jako wydzielonych terenów zdefiniowanych w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - a) usług realizowanych na osobnych działkach, nie przekraczających łącznej powierzchni 50% terenów MN w granicach obrębów geodezyjnych poszczególnych miejscowości,
 - b) zabudowy zagrodowej,
- 2) usług:
 - a) wbudowanych, realizowanych jako funkcja uzupełniająca zabudowę mieszkaniową jednorodziną zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - b) realizowanych w formie wolnostojącego budynku na działce przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, jako funkcja uzupełniająca zabudowę mieszkaniową jednorodziną zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 3) zabudowy zagrodowej, wskazanej do adaptacji dla potrzeb funkcji mieszkaniowej;
- 4) zieleni;
- 5) komunikacji samochodowej;
- 6) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) wolnostojącej:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 10,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,
 - 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
 - g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 600,00m²;
- 2) bliźniaczej:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,

- f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,
 - 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
- g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 400,00m²;
- 3) szeregowej:
 - 1) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40,
 - 2) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40,
 - 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
 - 4) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
 - 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
 - 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości:
 - 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny,
 - 1 miejsce na 20 m² powierzchni przeznaczonej na usługi,
 - 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 300,00m².

3. 3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej- MW

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zlokalizowane są w ramach istniejących osiedli o tej funkcji oraz w ich otoczeniu.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających, których udział i rozmieszczenie zostanie zdefiniowane zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) usług;
- 2) sportu i rekreacji;
- 3) zieleni;
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 15. 00m,
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w przyległym pasie drogowym lub na wydzielonym placu parkingowym na terenie przyległym w minimalnej ilości: 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny;
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 1500,00m².

3. 4. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług- MWU

Na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług zabudowa mieszkaniowa wielorodzinną występuje wymiennie z zabudową usług, lub usługi występują w formie wbudowanej.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 2) usług realizowanych na wszystkich kondygnacjach budynku;
- 3) zabudowy gospodarczej;
- 4) zieleni;
- 5) komunikacji samochodowej;
- 6) infrastruktury badawczo- rozwojowej w granicach działki 1127 Obr. Prószków dla potrzeb funkcjonowania planowanego centrum szkoleniowo- badawczego;
- 7) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 4.00;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0.80;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 5%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 15.00m,
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości: 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny;
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 300,00m².

3. 5. Tereny usług kultury sakralnej- UK

Tereny usług kultury obejmują obiekty kultury sakralnej – świątynie i obiekty zgromadzeń religijnych, w tym kaplice, plebanie, domy parafialne i katechetyczne. W przeważającej większości obiekty te należą do zabudowy historycznej, chronionej wpisem do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Gminnej Ewidencji zabytków, położonych w historycznie ukształtowanych obszarach zabudowy miejscowości.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług handlu, gastronomii;
- 2) zieleni;
- 3) małej architektury;
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

Określenie dopuszczalnych parametrów zabudowy dla istniejących budynków kościołów jest niecelowe, dlatego że są one zdefiniowane historycznym wystrojem obiektu i jako takie podlegają indywidualnej ochronie. Celowe jest natomiast określanie tych parametrów dla nowych obiektów towarzyszących podstawowej funkcji terenu. Dopuszcza się realizację obiektów tej funkcji w formie wbudowanej w lub wolnostojącej. W tym drugim przypadku ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 4.00;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0.80;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 5%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 25.00m,
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. 6. Tereny usług nauki i szkolnictwa wyższego- UN

Na terenach usług nauki i szkolnictwa wyższego planowanego centrum szkoleniowo- badawczego w Prószkowie-Pomologii zakłada się możliwość rozwoju następujących funkcji związanych jego rozwojem:

- 1) usług nauki;
- 2) infrastruktury badawczo- rozwojowej;
- 3) usług szkoleniowych;
- 4) usług kultury (w tym obiektów wystawienniczych);
- 5) usług oświaty;
- 6) usług administracji;
- 7) budynków zamieszkiwania zbiorowego (wyłącznie w granicach działek 1109/3, 1109/4, 1110/3);
- 8) zieleni urządzonej (park, ogród botaniczny);
- 9) sadów i ogrodów wraz towarzyszącą im zabudową gospodarczą, szklarniami i budowlami rolniczymi.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług turystyki;
- 2) usług z zakresu obsługi ludności i przedsiębiorstw;
- 3) mieszkań towarzyszących (wyłącznie w granicach działek 1109/3, 1109/4, 1110/3);
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

Na części tych terenów, położonych w granicach obszaru wpisanego do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków obowiązuje ponadto zakaz :

- 1) wprowadzania nowej zabudowy;
- 2) zmian przebiegu odcinków historycznego układu drogowego;
- 3) wprowadzania nowych miejsc parkingowych.

W granicach terenów usług nauki i szkolnictwa wyższego planowanego centrum szkoleniowo- badawczego w Prószkowie- Pomologii dopuszcza się budowę obiektów i montaż instalacji służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych mocy przekraczającej 100kW i mniejszej:

- 1) w granicach obszaru wpisanego do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków: pomp ciepła;
- 2) poza granicami obszaru wpisanego do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków:
 - a) upraw roślin dla pozyskania biomasy dla celów energetycznych;
 - b) pomp ciepła i innych.

Ustala się, że granice ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, nie mogą przekroczyć granic terenu, na którym się znajdują.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 1.00;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0.05;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 40%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 15.00m;
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych: 1-4.

Dopuszcza się alternatywne przeznaczenie usług nauki i szkolnictwa wyższego planowanego centrum szkoleniowo- badawczego pod funkcje związane z utworzeniem na terenach Prószkowa- Pomologii ogrodu botanicznego lub równoległe funkcjonowanie obu tych podmiotów. Dla obu opisanych form uzupełniające przeznaczenie terenu oraz opisane wyżej podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy pozostają bez zmian.

3. 7. Tereny usług- U

Tereny usług obejmują objekty:

- 1) administracji: organów administracji państwowej i samorządowej, wraz z obiektami towarzyszącymi;
- 2) kultury: objekty widowiskowe, domy kultury, centra informacyjne, sale wystawowe, świetlice, biblioteki i objekty pokrewne;
- 3) oświaty: przedszkola i szkoły wraz z obiektami towarzyszącymi;
- 4) zdrowia: objekty opieki zdrowotnej, poradnie medyczne, pracownie medyczne;
- 5) obsługi ludności: handlu, gastronomii, rozrywki, powierzchnie biurowe, drobne usługi wraz z obiektami towarzyszącymi, objekty te mogą być lokalizowane zarówno w formie wbudowanej jak i wolnostojącej;
- 6) obsługi turystyki: hotele, motele, pensjonaty, schroniska wraz z obiektami towarzyszącymi, objekty te należy lokalizować w formie wolnostojącej, dopuszcza się jednak lokalizowanie ich jako obiektów wbudowanych w centralnej części miasta Prószków na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z towarzyszeniem usług jako funkcji uzupełniającej podstawowe przeznaczenie terenu;
- 7) obsługi komunikacji: warsztatów, stacji obsługi pojazdów, stacje paliw.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) zieleni;
- 2) małej architektury;
- 3) komunikacji samochodowej;
- 4) infrastruktury technicznej;
- 5) mieszkań.

Dopuszcza się możliwość zamiany przeznaczenia terenów usług na tereny:

- 1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszeniem usług- MN,
- 2) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług- MNU,
- 3) zabudowy wielorodzinnej- MW,
- 4) zabudowy wielorodzinnej- MW,
- 5) zabudowy wielorodzinnej i usług- MWU.

W przypadku zamiany przeznaczenia terenów usług na inne, opisane powyżej, obowiązują kierunki i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów, zdefiniowane dla przeznaczenia terenu, na które ma nastąpić zamiana.

W przypadku lokalizacji wymienionych obiektów w formie wolnostojącej ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 4.00;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0.80;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 20%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 15.00m,
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej lub na przyległym terenie przeznaczonym pod miejsca postojowe, w minimalnej ilości: 1 miejsce na 20 m² powierzchni wewnętrznej budynków,
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. 8. Tereny usług sportu i rekreacji- US

Tereny usług sportu i rekreacji obejmują obiekty:

- 1) terenowych urządzeń sportu i rekreacji: stadionów, boisk, placów sportowych, placów zabaw, realizowanych w ramach powierzchni czynnej terenu lub w na nawierzchniach utwardzonych;
- 2) krytych urządzeń sportu i rekreacji: hal sportowych jedno- lub wielofunkcyjnych.

Obecnie w obszarze gminy terenu sportu i rekreacji obejmują wyłącznie terenowe urządzenia sportowe (stadion w Prószkowie, wiejskie boiska sportowe, przyszkolne place i boiska sportowe, place zabaw). Na tych terenach dopuszcza się:

- 1) budowę obiektów towarzyszących terenowym urządzeniom sportu i rekreacji (szatni, toalet);
- 2) uzupełnienie oferty rekreacyjnej gminy o kryte obiekty sportu i rekreacji;
- 3) zmianę przeznaczenia przeznaczenie terenu pod usługi publiczne.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług publicznych;
- 2) usług (handlu, gastronomii);
- 3) zieleni;
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) związanej z obsługą terenowych urządzeń sportu i rekreacji:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 0,10,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0,01,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 20%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 15,00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1- 4,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej lub na przyległym terenie przeznaczonym pod miejsca postojowe, w minimalnej ilości: 5 miejsc;
- 2) krytych urządzeń sportu i rekreacji lub usług publicznych:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 3,60,
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 1,00,
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 10%,
 - d) maksymalna wysokość zabudowy: 15,00m,
 - e) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4,
 - f) nakaz zapewnienia miejsc postojowych do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach sportu i rekreacji położonych na działkach 1122/5, 1124/5, 1124/6, położonych w obrębie Prószków-Pomologia ustala się zachowanie istniejącego przeznaczenia terenu oraz paramentów kształtowania zabudowy istniejących obiektów i budynków.

3. 9. Tereny rolnicze- R

Tereny rolnicze obejmują obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej w otoczeniu terenów zabudowanych miejscowości. W ich granicach zakłada się:

- 1) wykorzystanie zgodnie z podstawową funkcją terenu- dla potrzeb prowadzenia gospodarki rolnej;
- 2) dopuszczenie zabudowy siedliskowej, gospodarczej zgodnie z przepisami szczególnymi;
- 3) dopuszczenie lokalizacji dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

3. 10. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych- RU

Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych obejmują obiekty: rolne, hodowlane, ogrodnicze wraz z obiektami towarzyszącymi, obiekty zabudowy zagrodowej. Ze względu na techniczny charakter zabudowy istnieje możliwość adaptacji tego typu zabudowy dla potrzeb usług czy zabudowy techniczno- produkcyjnej, w zależności od uwarunkowań technicznych i ekonomicznych.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) zabudowy zagrodowej;
- 2) usług;
- 3) zabudowy techniczno- produkcyjnej;
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

W granicach terenów zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych dopuszcza się budowę obiektów i montaż instalacji służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych mocy przekraczającej 100kW i mniejszej w tym:

- 1) biogazowni;
- 2) kotłowni, siłowni elektrycznych z wykorzystaniem biomasy;
- 3) upraw roślin dla pozyskania biomasy dla celów energetycznych;
- 4) ogniw fotowoltaicznych;
- 5) pomp ciepła i innych.

Ustala się, że granice ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, nie mogą przekroczyć granic terenu, na którym się znajdują.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 6) maksymalna intensywność zabudowy: 2.40;
- 7) minimalna intensywność zabudowy: 0.40;
- 8) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 20%;
- 9) maksymalna wysokość zabudowy: 15.00m;
- 10) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 11) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 2000,00m².

3. 11. Tereny zieleni urządzonej, sadów, ogrodów- RO

Na terenach zieleni urządzonej, sadów, ogrodów planowanego centrum szkoleniowo- badawczego w Prószkowie- Pomologii zakłada się możliwość prowadzenia działalności związanych bezpośrednio z rozwojem na terenach przyległych usług nauki i szkolnictwa wyższego. Ogranicza się n tych terenach możliwość wprowadzania zabudowy do obiektów wymienionych poniżej. Na części terenów obowiązuje zakaz zabudowy.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) obiektów architektury ogrodowej (szklarni, oranżerii, altan);
- 2) obiektów małej architektury;
- 3) infrastruktury badawczo- rozwojowej,
- 4) budynków gospodarczych;
- 5) produkcji rolnej wraz z zabudową i budowlami rolniczymi;
- 6) infrastruktury technicznej.

Na dz. 1108/2 Obr. Prószków obowiązuje:

- 1) zakaz zabudowy;
- 2) dopuszczenia prowadzenia działań pielęgnacyjnych oraz sukcesywnej wymiany drzewostanu w celu zachowania sadu owocowego w dobrostanie.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 0.05;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0.01;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 80%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 10.00m;
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych: 1.

Dopuszcza się alternatywne przeznaczenie terenów zieleni urządzonej, sadów, ogrodów planowanego centrum szkoleniowo- badawczego pod funkcje związane z utworzeniem na terenach Prószkowa- Pomologii ogrodu botanicznego lub równoległe funkcjonowanie obu tych podmiotów. Dla obu opisanych form uzupełniające przeznaczenie terenu oraz opisane wyżej podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy pozostają bez zmian.

3. 12. Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych- RM

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych-obejmują tereny w bezpośrednim związku z produkcją rolniczą prowadzoną w towarzyszących obiektach gospodarczych.

Rozwój tych terenów zabudowy powinien obejmować:

- 1) utrzymanie zabudowy zagrodowej, możliwość ich adaptacji dla potrzeb mieszkalnictwa;
- 2) utrzymanie zabudowy usług;

- 3) dopuszczenie budowy nowych obiektów zabudowy zagrodowej;
- 4) dopuszczenie budowy nowych obiektów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 5) dopuszczenie budowy nowych obiektów usług:
 - a) realizowanych jako funkcja uzupełniająca zabudowę zagrodową zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - b) realizowanych na osobnych działkach, nie przekraczających łącznej powierzchni 20% terenu.

Na terenach tych dopuszcza się utrzymanie dotychczasowych i wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) komunikacji samochodowej;
- 2) infrastruktury technicznej.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 0. 70,
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40,
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 30%,
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m,
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3,
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej, w minimalnej ilości: 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny;
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 1200,00m².

3. 13. Tereny zabudowy techniczno- produkcyjnej- P

Tereny zabudowy techniczno- produkcyjnej obejmują obiekty:

- 1) produkcyjne;
- 2) bazy, składy, centra logistyczne;
- 3) magazyny i obiekty handlu hurtowego;
- 4) usługi.

Na terenach tych dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług;
- 2) zabudowy mieszkaniowej dla właścicieli obiektów produkcyjno – usługowych,
- 3) zieleni izolacyjnej przy sąsiadujących terenach zabudowy i funkcji innej niż techniczno- produkcyjna;
- 4) komunikacji samochodowej;
- 5) stacji paliw na dz. nr nr 1103 Obr. Prószków, 215/8, 216/3 Obr. Zimnice Wielkie;
- 6) infrastruktury technicznej.

W granicach terenów zabudowy techniczno produkcyjnej dopuszcza się budowę obiektów i montaż instalacji służących produkcji energii ze źródeł odnawialnych mocy przekraczającej 100kW i mniejszej w tym:

- 1) biogazowni,
- 2) kotłowni, siłowni elektrycznych z wykorzystaniem biomasy,
- 3) upraw roślin dla pozyskania biomasy dla celów energetycznych
- 4) ogniw fotowoltaicznych,
- 5) pomp ciepła i innych.

Ustala się, że granice ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, nie mogą przekroczyć granic terenu, na którym się znajdują.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 1. 00;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 10%;

- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 15. 00m (niniejszy parametr dotyczy maksymalnej wysokości budynku, dopuszcza się jego przekroczenie przy budowie, montażu instalacji technologicznych),
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-4;
- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych w granicach działki budowlanej lub na przyległym terenie przeznaczonym pod miejsca postojowe, w minimalnej ilości: 1 miejsc na 4 pracowników zatrudnionych na jednej zmianie,
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 2000,00m².

3. 14. Tereny eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych- PG

Opisywane tereny obejmują obszar kopalni Margli Wapiennych w miejscowości Folwark. W granicach tych terenów dopuszcza się:

- 1) eksploatację powierzchniową surowców mineralnych zgodnie z przepisami szczególnymi;
- 2) eksploatację istniejących, rozbudowę, modernizację, dopuszczenie budowy nowych obiektów:
 - a) eksploatacji złoża;
 - b) do składowania, przetwarzania, transportu urobku;
 - c) komunikacji drogowej,
 - d) sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

3. 15. Tereny lasów- ZL

Opisywane tereny obejmują grunty leśne. Dla terenów lasów ustala się nakaz prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z przepisami szczególnymi.

3. 16. Tereny cmentarzy- ZC

Ustala się utrzymanie obecnej funkcji cmentarzy.

- 1) dopuszcza się lokalizację:
 - a) usług;
 - b) zieleni urządzonej,
 - c) obiektów małej architektury,
 - d) komunikacji samochodowej i pieszej,
 - e) infrastruktury technicznej;
- 2) wokół cmentarzy ustala się strefy sanitarne o szerokości 50m, w obrębie których obowiązują ograniczenia w zainwestowaniu terenów określone w przepisach odrębnych.

Dopuszcza się zabudowę usług związanych z obsługą cmentarzy, dla tych obiektów obowiązują następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) do stosowania w przypadku budowy obiektów na wydzielonych działkach:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 4. 00;
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40;
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 20%;
 - d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 200,00m².
- 2) do stosowania w przypadku obiektów na wydzielonych działkach oraz w ramach działki cmentarza:
 - a) maksymalna wysokość zabudowy: 9. 00m,
 - b) liczba kondygnacji nadziemnych: 2.

3. 17. Tereny ogrodów działkowych- ZD

Ustala się utrzymanie obecnej funkcji ogrodów działkowych.

Ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) liczba kondygnacji nadziemnych: 2;
- 2) minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 80%.

3. 18. Tereny zieleni parkowej- ZP

Na terenach zieleni parkowej dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług handlu, gastronomii;
- 2) małej architektury;
- 3) terenowych urządzeń sportu i rekreacji;
- 4) komunikacji pieszej, rowerowej;
- 5) infrastruktury technicznej.

Dopuszcza się zabudowę usług, dla tych obiektów obowiązują następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) do stosowania w przypadku budowy obiektów na wydzielonych działkach:
 - a) maksymalna intensywność zabudowy: 0. 80;
 - b) minimalna intensywność zabudowy: 0. 40;
 - c) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 20%;
 - d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 200,00m².
- 2) do stosowania w przypadku obiektów na wydzielonych działkach oraz w ramach działki związanej z podstawowym przeznaczeniem terenu:
 - a) maksymalna wysokość zabudowy: 9. 00m,
 - b) liczba kondygnacji nadziemnych: 2.

3. 19. Tereny wód powierzchniowych- WS

Dla terenów wód powierzchniowych ustala się zakaz zabudowy, z wyłączeniem budowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

3. 20. Tereny obsługi komunikacji - KS

Tereny obsługi komunikacji obejmują dwa wyszczególnione na rysunku studium typy przeznaczenia terenu:

- 1) obiekty parkingów i placów manewrowych;
- 2) obiekty obsługi komunikacji: warsztatów, stacji obsługi pojazdów, stacji paliw;

Na terenach parkingów i placów manewrowych zakłada się stosowanie wskaźnika 20m² terenu na 1 miejsce parkingowe, liczonych wraz z terenem niezbędnym dla jego obsługi komunikacyjnej oraz terenami zieleni, dopuszczalnej jako uzupełniające przeznaczenie terenu.

Na terenach obiektów obsługi komunikacji (warsztatów, stacji obsługi pojazdów, stacji paliw) dopuszcza się wprowadzanie następujących funkcji uzupełniających:

- 1) usług;
- 2) komunikacji;
- 3) infrastruktury technicznej.

Dla wymienionych wyżej terenów ustala się następujące, podstawowe parametry i wskaźniki kształtowania nowej zabudowy:

- 1) maksymalna intensywność zabudowy: 2. 40;
- 2) minimalna intensywność zabudowy: 0. 80;
- 3) minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 10%;
- 4) maksymalna wysokość zabudowy: 12. 00m;
- 5) liczba kondygnacji nadziemnych (z poddaszem użytkowym): 1-3;

- 6) nakaz zapewnienia miejsc postojowych do zdefiniowania w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 7) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych: 1000,00m².

3. 21. Tereny komunikacji wodnej- KW

Ustala się utrzymanie obecnej funkcji obiektów komunikacji wodnej (Śluzy Kąty i Śluzy Groszowice) dopuszcza się lokalizację:

- 1) obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną i ochroną przed powodzią zgodnie z przepisami szczególnymi;
- 2) komunikacji,
- 3) infrastruktury technicznej.

3. 22. Tereny komunikacji górniczej- KG

Na terenach komunikacji górniczej dopuszcza się montaż urządzeń służących do transportu urobku z obszaru Kopalni Margli Kredowych „Folwark” do Cementowni Górażdże.

3. 23. Tereny infrastruktury technicznej- E, K, T, W

Ustala się utrzymanie obecnej funkcji terenów infrastruktury technicznej. W granicach tych terenów dopuszcza się:

- 1) lokalizację innych urządzeń i sieci infrastruktury technicznej niż podstawowa funkcja terenu;
- 2) zieleni urządzonej;
- 3) komunikacji samochodowej i pieszej.

4. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Tereny wskazane do wyłączenia spod nowej zabudowy znajdują się przede wszystkim w zasięgu terenów otwartych. Tereny wyłączone spod zabudowy obejmują:

- 1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym obszar wskazany do budowy polderu Dąbrówka- Opole;
- 2) obszary chronione lub wskazane do objęcia różnymi formami ochrony przyrody;
- 3) tereny lasów wyłączeniem obiektów Administracji Lasów Państwowych;
- 4) strefy ograniczeń w użytkowaniu terenów w otoczeniu gazociągów wysokiego ciśnienia oraz linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia,
- 5) część terenów zieleni urządzonej, sadów, ogrodów planowanego centrum szkoleniowo- badawczego w Prószkowie- Pomologii.

5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

5. 1. Obszar Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"

Gmina leży w zasięgu granic Obszaru Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie" o łącznej powierzchni 48,189 ha. Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom. Powinna być jednak prowadzona w sposób nie naruszający równowagi ekologicznej.

W granicach obszaru zakłada się utrzymanie zakazów i nakazów określonych w przepisach szczególnych.

5. 2. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Istotnym powodem tworzenia użytków ekologicznych jest potrzeba objęcia ochroną niewielkich powierzchniowo obiektów, ale cennych pod względem przyrodniczym. Nie mogły one być objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i zazwyczaj mniejszą rangę ich walorów przyrodniczych.

Użytek ekologiczny ustanawia Rada Miejska w odpowiedniej uchwale określając: nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części.

W obszarze gminy nie ma obecnie powołanych użytków ekologicznych, mimo występowania obszarów, których objęcie tą formą ochrony jest uzasadnione. Zakłada się powołanie następujących użytków:

- 1) „Nad Prószkowianką” w okolicach Ligoty Prószkowskiej - proponowany użytek obejmuje kompleks śródleśnych łąk w górnym odcinku Prószkówki I o powierzchni ok. 33,28 ha. Teren ten odznacza się malowniczym przebiegiem rzeki przez Bory Niemodlińskie, łąkami na podłożu torfowym z fragmentami naturalnych i półnaturalnych zespołów roślinnych. Jest to także miejsce bytowania i żerowania dziko żyjących zwierząt, w tym gniazdujących w pobliżu bocianów czarnych.
- 2) „Starorzecze w Boguszycach” - Projektowany użytek ekologiczny obejmuje zespół cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym starorzeczy Odry koło Boguszyca. Są to jedne z najcenniejszych tego typu obiektów na Śląsku Opolskim. Na ich obszarze stwierdzono występowanie licznych chronionych i rzadkich gatunków roślin.

5. 3. Pomniki przyrody

Dla drzew, stanowiących pomniki przyrody obowiązują działania ochronne określone przepisami szczególnymi.

5. 4. Rezerваты przyrody

W obszarze gminy nie planuje się objęcia nowych obszarów ochroną w formie rezerwatu przyrody. Dla utworzonych trzech rezerwatów podstawowe działania ochronne wynikają z zapisów planu urządzania lasu Nadleśnictwa Prószków. Dla tych terenów postuluje się sporządzenie planów ochrony w zakresie określonym w przepisach odrębnych.

5. 5. Cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin i zwierząt

Przedmiotem szczególnej ochrony są cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin i zwierząt, których obecność udokumentowano na podstawie odpowiednich badań i przeprowadzonej waloryzacji przyrodniczej gminy, znajdujących się poza ustanowionymi prawem obszarami chronionymi. Celem ochrony tych ekosystemów jest zachowanie pełnej różnorodności świata roślin i zwierząt, a w szczególności gatunków zagrożonych wskutek działalności człowieka poprzez zachowanie i ochronę lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych z systemem ciągów zieleni oraz zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, poprzez realizację działań polegających na:

- 1) zachowaniu ciągłości przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia migracji fauny,
- 2) ochronie przed zmianą użytkowania i przekształceniami.

Do obszarów tych należą:

- 1) stanowiska zwierząt chronionych, m. in. :

- a) bocian czarny *Ciconia nigra*,
 - b) cietrzew *Tetrao tetrix*,
 - c) kania czarna *Milvus migrans* i rdzawa *Milvus milvus*,
 - d) trzmielojad *Pernis apivorus* i dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*,
 - e) sowa włochata *Aegolius funereus*,
 - f) puchacz *Bubo Bubo*;
- 2) cenne obszary faunistyczne: Park w Pomologii, Starorzecza Odry w Boguszycach,
- a) obszary te należy chronić przed zainwestowaniem w celu zachowania cennych gatunków zwierząt i roślin,
 - b) w sąsiedztwie cieków ustala się ściśle przestrzeganie inwestowania oraz zagospodarowanie nie naruszające równowagi ekologicznej (ochrona roślinności przybrzeżnej); przeciwdziałanie dewastacjom zbiorników wodnych i starorzeczy (zasypywanie, zaśmiecanie, zrzucanie gnojowicy itp.);
- 3) korytarze ekologiczne:
- a) Prószkówki I,
 - b) Doliny Odry.

5. 6. Wody powierzchniowe i podziemne

Dla poprawy jakości użytkowej wód i racjonalizacji użytkowania jej zasobów ustala się:

- 1) zwiększenie zasobów w zlewniach poprzez:
 - a) odbudowę urządzeń piętrzących wodę,
 - b) budowę obiektów małej retencji wodnej;
- 2) ochronę wód powierzchniowych poprzez:
 - a) modernizację i rozbudowę istniejących sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz:
 - a. budowę oczyszczalni przydomowych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych lub technicznych,
 - b. ewidencjonowanie i kontrola techniczna zbiorników bezodpływowych,
 - c. kontrolę punktów zrzutu ścieków przemysłowych,
 - b) ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych pochodzących z działalności rolniczej;
- 3) racjonalizację użytkowania zasobów wód poprzez:
 - a) modernizację istniejących stacji uzdatniania wody oraz elementów sieci wodociągowej,
 - b) eliminowanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych oraz przez wprowadzenie zamkniętego obiegu wody w przemyśle,
 - c) przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z zapisami pozwoleń wodno – prawnych.

Dla ochrony wód podziemnych ustala się:

- 1) objęcie szczególną ochroną zbiorników wód podziemnych: GZWP 337, GZWP 335, GZWP 333, GZWP 336, oraz czwartorzędowych struktur wodonośnych;
- 2) likwidację źródeł zanieczyszczeń zagrażających istniejącym ujęciom;
- 3) ustanowienie stref ochronnych dla eksploatowanych ujęć, a w pierwszej kolejności wyznaczenie strefy ochronnej dla ujęcia wody zlokalizowanego pomiędzy Żimnicami Małymi a Żilnicami;
- 4) selektywne użytkowanie wód podziemnych dla potrzeb komunalnych i przemysłowych, wymagających wód wysokiej jakości,

5. 7. Ochrona powietrza atmosferycznego

Gmina Prószków ze względu na dogodne położenie ekologiczne (duże połacie lasów oraz brak uciążliwego przemysłu), charakteryzuje się czystym powietrzem atmosferycznym i korzystnym agroklimatem. Produkcja pozarolnicza na terenie gminy nie odgrywa większego znaczenia i prowadzona jest przede wszystkim przez małe zakłady produkcyjne i usługowe. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Prószków jest niska emisja i emisja komunikacyjna, wynikająca między innymi z przebiegu przez obszar gminy odcinka autostrady A-4.

Hałas stanowi jedno ze źródeł emisji, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Hałas przemysłowy nie ma zasadniczego znaczenia, ze względu na brak dużych zakładów przemysłowych. Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie i kamieniarskie. Przez teren Gminy Prószków przebiegają będące źródłami hałasu drogowego autostrada A4, droga krajowa i drogi wojewódzkie, oraz szereg dróg powiatowych i gminnych, łączących Gminę Prószków z innymi ośrodkami.

Na lokalny klimat akustyczny niekorzystny wpływ wywiera emisja hałasu urządzeń Kopalni Margli Wapiennych w miejscowości Folwark. Źródłami emisji pozostają maszyny wydobywcze, służące przerobowi surowca oraz elementy infrastruktury transportowej, zapewniające transfer urobku do zakładów Górażdże (system taśmociągów).

Dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego studium ustala:

1) ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez:

- a) modernizację układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję pyłów w obiektach produkcyjnych,
- b) eliminowanie węgla i koks jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej czy gazu, wymianę kotłów o niskiej wydajności na kotły konwencjonalne, ale o znacznie większej sprawności albo kotłownie gazowe lub olejowe o wyraźnie mniejszej uciążliwości dla środowiska przyrodniczego,
- c) realizacja przedsięwzięć związanych z modernizacją izolacji termicznej budynków,
- d) promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych,
- e) szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego,
- f) upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii;

2) ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych poprzez:

- a) eliminację ruchu tranzytowego z obszarów zabudowanych,
- b) bieżącą modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych,
- c) likwidację barier technicznych dla rowerzystów na istniejących budowach drogowych oraz rozbudowę systemu ścieżek rowerowych,
- d) ograniczenie emisji hałasu w środowisku poprzez:
 - a. dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu,
 - b. wprowadzenie stref wolnych od ruchu samochodowego,
 - c. przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym,
 - d. ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska.

5. 8. Ochrona gleb

Dla ochrony powierzchni ziemi i gleb przed degradacją studium ustala:

- 1) ochronę przez zabudową gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów, leżących poza terenami zurbanizowanymi;
- 2) ochronę gleb przed erozją dzięki zalesianiu terenów zdegradowanych;
- 3) rekultywację gleb zdegradowanych;
- 4) racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie;
- 5) przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych;
- 6) prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi;
- 7) przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne;
- 8) stosowanie naturalnych metod regulacji odczynu gleb.

5. 9. Ochrona zasobów leśnych

Dla ochrony zasobów leśnych przed niekorzystnymi zmianami w środowisku studium ustala:

- 1) ochronę i powiększanie zasobów leśnych poprzez wprowadzanie zalesień na gruntach wyłączanych z produkcji rolniczej, nieużytków i terenów zdegradowanych;
- 2) wdrażanie Wojewódzkiego Programu Zwiększenia Lesistości gatunkami rodzimymi;
- 3) użytkowanie zasobów leśnych przez prowadzenie funkcji produkcyjnych na zasadzie racjonalnej gospodarki leśnej;
- 4) monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci);
- 5) udostępnianie i zagospodarowanie lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku, regeneracji zdrowia, edukacji ekologicznej w porozumieniu z zarządcami gruntów leśnych, poprzez budowę obiektów związanych z turystyką, rekreacją;
- 6) dopuszczenie budowy dróg oraz obiektów i sieci infrastruktury technicznej dla potrzeb gospodarki leśnej oraz w innych przypadkach określonych przepisami szczególnymi.

Kierunki rozwoju produkcji leśnej na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są przez okresowo sporządzone plany urzędniowe gospodarstwa leśnego, zarządzanego przez Nadleśnictwa Prószków. W myśl założeń studium gospodarka leśna powinna być prowadzona zgodnie z ich zapisami oraz z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i wartościowych komponentów miejscowego krajobrazu, w szczególności na obszarach objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody w granicach gminy.

5. 10. Ochrona Arboretum w Prószkowie- Pomologii

Dla parku i arboretum w Prószkowie- Pomologii, studium zakłada przekształcenie cennego zespołu zieleni parkowej wraz z otoczeniem w centrum szkoleniowo- badawcze lub alternatywnie w ogród botaniczny. Zakłada się wypracowanie formuły własnościowej i zarządzania dla tego przedsięwzięcia z udziałem samorządu i placówek naukowych.

5. 11. Ochrona krajobrazu kulturowego

Na rzecz ochrony krajobrazu kulturowego gminy postuluje się:

- 1) ograniczenie rozpraszania zabudowy poprzez rozwój budownictwa na zasadzie dogęszczania istniejących jednostek osadniczych;
- 2) uwzględnianie problematyki form zabudowy tradycyjnej oraz egzekwowanie nawiązywania w nowych budynkach do lokalnych form i materiałów;
- 3) łączenie ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego poprzez ochronę krajobrazu naturalnego związanego z historycznym zagospodarowaniem ośrodków osadniczych i ich otoczenia;

- 4) czynną ochronę krajobrazu kulturowego gminy, realizowaną poprzez:
 - b) badania i studia nad zabytkami gminy,
 - c) budowę bazy informacji o zasobach dziedzictwa kulturowego,
 - d) budowę systemu zarządzania i marketingu zabytkami,
 - e) eksponowanie walorów kulturowych – poszerzanie form ochrony dóbr kultury;
 - f) edukację i popularyzację wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym;
 - g) promocję, edukację i dokumentację walorów regionalnego dziedzictwa kulturowego;
- 5) włączenie gospodarowania obiektami i obszarami zabytkowymi w procesy gospodarcze, przy jednoczesnym zapewnieniu ich ochrony, realizowane poprzez:
 - b) zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości,
 - c) rewaloryzację i rewitalizację zespołu urbanistycznego miasta,
 - d) rewaloryzację i rewitalizację krajobrazu kulturowego wsi.

6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6. 1. Zasady ochrony obiektów i obszarów w systemie stref ochrony konserwatorskiej

Studium ustala następujące warunki ochrony konserwatorskiej w obrębie stref ochrony konserwatorskiej:

- 1) w obrębie stref „A” - ochrony historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości:
 - a) zachowanie zasadniczych elementów układu przestrzennego, w tym:
 - a. rozplanowania ulic i placów,
 - b. rozplanowania i form zabudowy,
 - c. historycznych linii zabudowy i szerokości działek,
 - b) utrzymanie skali i charakteru zabudowy uzupełniającej,
- 2) w obrębie stref „K” - ochrony krajobrazu związanego z historycznymi układami parków, cmentarzy:
 - a) zachowanie i pielęgnacja elementów założenia, w tym:
 - a. historycznych granic założeń parkowych i cmentarzy,
 - b. rozplanowania dróg, alejek i kwater cmentarnych,
 - c. kompozycji i składu gatunkowego zieleni, zachowanego starodrzewu,
 - d. historycznej zabudowy cmentarnej,
 - e. małej architektury (ogrodzenia, bramy, fontanny, pomniki, historyczne nagrobki itp.),
 - b) rewaloryzację zieleni i układu założeń przestrzennych w oparciu o wytyczne konserwatorskie,
- 3) w obrębie stref „E” - ochrony ekspozycji historycznych układów zabudowy i krajobrazu kulturowego, stref wglądu w obszar doliny Odry: wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt.

Zasięg wymienionych wyżej stref zdefiniowano dla obszarów poszczególnych miejscowości gminy zgodnie z poniższym zestawieniem.

Tabela 30. Zestawienie stref ochrony konserwatorskiej w poszczególnych miejscowościach gminy

Miejscowość	Położenie stref ochrony konserwatorskiej		
Boguszyce	„A”	„K”	„E”
Chrzaszczyce	„A”	„K”	„E”
Chrzowice	„A”	-	„E”
Folwark	„A”	-	„E”
Górki	„A”	„K”	-
Jaśkowice	„A”	-	-
Ligota Prószkowska	„A”	„K”	„E”
Nowa Kuźnia	„A”	-	-
Prószków	„A”	„K”	„E”
Przysiecz	„A”	„K”	-
Winów	„A”	-	„E”
Zimnice Małe	„A”	-	„E”
Zimnice Wielkie	„A”	„K”	„E”

Żlinice	„A”	-	„E”
Złotniki	„A”	-	-

6. 2. Zasady ochrony obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków

W obrębie obiektów wpisanych do rejestru zabytków dla ochrony ich form architektonicznych (wysokości, formy dachu, kompozycji elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiału budowlanego) oraz ich funkcji, ustala się nakaz:

- 1) trwałego zachowania formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu,
- 2) utrzymania otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- 3) uzyskania zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków dla dokonywania wszelkich zmian w obiekcie zabytkowym.

6. 3. Zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków

W zakresie obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków dla ochrony ich form architektonicznych (wysokości, formy dachu, kompozycji elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiału budowlanego) oraz ich funkcji, należy dążyć do utrzymania tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu.

Szczegółowe zapisy dotyczące zasad ochrony zabytkowej zabudowy ujętej w gminnej ewidencji zabytków należy formułować w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

6. 4. Zasady ochrony obiektów i obszarów w systemie stref ochrony stanowisk archeologicznych

Dla stanowisk o własnej formie terenowej (grodziska, kurhany) ustala się:

- 1) ścisłą ochronę zabytku archeologicznego oraz obszaru, bez możliwości przekształceń;
- 2) prace konserwatorskie ogranicza się do podtrzymania stanu istniejącego;
- 3) dopuszcza się lokalizację obiektów informacji wizualnej, służącej udostępnianiu informacji o zabytku, w uzgodnieniu ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dla pozostałych stanowisk archeologicznych i ich otoczenia dopuszcza się prowadzenie działań inwestycyjnych. Prace ziemne w obszarze stanowiska i jego bezpośrednim otoczeniu muszą być poprzedzone archeologicznymi badaniami ratowniczymi po uprzednim uzyskaniu pozwolenia konserwatorskiego zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wyznacza się ponadto strefy obserwacji archeologicznej w zasięgu historycznie ukształtowanych układów przestrzennych poszczególnych miejscowości obszaru gminy. W ich zasięgu przekształcenia ograniczone są uwarunkowaniami obserwacji archeologicznej zgodnie z przepisami odrębnymi.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić wskazane w tabelach i na mapach studium stanowiska archeologiczne wraz z zasięgiem stref ochrony stanowisk archeologicznych, dla zapisów wymienionych planów należy uzyskać w uzgodnieniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7. 1. Kierunki rozbudowy systemu komunikacji drogowej

W zakresie modernizacji i rozbudowy sieci drogowej, w powiązaniu z układem komunikacyjnym obszaru gminy z otoczeniem (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru przyległego miasta Opola), zakłada się następujące działania, służące uzyskaniu docelowego układu sieci drogowej obszaru gminy:

- 1) dla autostrady A4:
 - a) powiązanie autostrady z obszarem miasta Opole za pośrednictwem węzłów autostradowych:
 - a. w rejonie węzła Dąbrówka Górna w ciągu drogi krajowej Nr 45,

- b. w rejonie miejscowości Ochodze w powiązaniu z koncepcją połączenia drogowego z Obwodnicą Południową Miasta Opola;
- 2) dla drogi krajowej Nr 45:
 - a) przebudowę drogi dla uzyskania pełnych parametrów drogi klasy GP2/2 (głównej przyspieszonej o dwóch jezdniach) na całej długości na terenie gminy Prószków,
 - b) budowę obwodnicy w ciągu drogi krajowej dla miejscowości: Boguszyce, Chrzowice, Żłinice,
- 3) dla dróg wojewódzkich:
 - a) prowadzenie niezbędnych działań służących uzyskaniu przez drogi wojewódzkie następujących parametrów technicznych:
 - a. G1/2 (głównej o jednej jezdni)- dla drogi wojewódzkiej Nr 414,
 - b. Z1/2 (zbiorczej o jednej jezdni)- dla dróg wojewódzkich Nr 413, 415, 429,
 - b) w celu usprawnienia powiązań komunikacyjnych obszaru gminy i jej otoczenia zakłada się ponadto:
 - c. modernizację drogi wojewódzkiej Nr 414 w powiązaniu budową z obwodnic miejscowości : Winów, Górki, Chrzaszczyce, Żłotniki, Prószków, Przysiecz,
 - d. budowę odcinka projektowanej Obwodnicy Południowej Miasta Opola wraz z nowym obiektem mostowym na rzece Odrze,
 - e. powiązanie obszaru gminy z Obwodnicą Wschodnią Miasta Opola poprzez odcinek drogi klasy G2/2 (głównej o dwóch jezdniach) łączący drogę krajową Nr 45 w rejonie miejscowości Chrzowice poprzez przeprawę na rzece Odrze z południowo – wschodnią częścią obszaru miasta Opole (Groszowice).
 - f. budowę drogi wojewódzkiej klasy GP2/2 (głównej przyspieszonej o dwóch jezdniach) relacji Dzików-południowa obwodnica Opola, w powiązaniu z autostradą A4 węzłem drogowym w rejonie miejscowości Ochodze.

Studium zakłada stopniową modernizację nawierzchni wszystkich dróg w obszarze gminy, z dopuszczeniem niezbędnych korekt ich przebiegów w miejscach gdzie przebudowa wymagana jest ze względu na:

- 1) korektę geometrii skrzyżowań;
- 2) budowę dodatkowych obiektów drogowych takich jak:
 - a) zatoki autobusowe,
 - b) chodniki,
 - c) ścieżki rowerowe,
 - d) elementy oznakowania i sygnalizacji.

7. 2. Kierunki rozwoju komunikacji rowerowej i pieszej

Postuluje się urządzenie nowych i modernizację istniejących turystycznych tras pieszych oraz stworzenie ścieżek rowerowych poprzez miejscowości o dużych walorach krajobrazowych i o funkcji i rekreacyjnej, w szczególności:

- 1) oznakowanie i informacja o przebiegu w terenie istniejących szlaków turystycznych Śladami kapliczek i krzyży: "Przez łąki i wzgórze" i "Zielono nam";
- 2) uzupełnienie wymienionych elementów o gminny system tras rowerowych w oparciu o drogi gminne i powiatowe a także wojewódzkie o odpowiedniej, utwardzonej nawierzchni;
- 3) prowadzenie odcinków tras rowerowych na terenach zabudowanych poszczególnych miejscowości jako urządzonych i oznakowanych ścieżek rowerowych, wyposażonych w oddzielną jezdnię z odpowiednią nawierzchnią;
- 4) stworzenie systemu szlaków pieszych – m. in. stworzenie oznakowanego systemu leśnych ścieżek edukacyjnych przez Bory Niemodlińskie z oznaczeniem cennych gatunków roślin i drzew;
- 5) stworzenie biuletynu informacyjnego z naniesionym systemem ścieżek i szlaków, informującego mieszkańców i turystów o dostępności komunikacji pieszej i rowerowej w gminie.

Obok pieszych szlaków turystycznych, przebiegających przez obszar gminy, studium zakłada:

- 1) rozbudowę systemu ciągów pieszych na terenie miasta, polegać ona będzie na modernizacji nawierzchni na ich przebiegach i wyposażeniu ich w elementy małej architektury;
- 2) nakaz wytyczania pasów dla ruchu rowerowego w ciągu planowanych dróg krajowych i wojewódzkich oraz odcinków dróg w istniejącym przebiegu poddawanych przebudowie.

7. 3. Kierunki rozwoju żeglugi śródlądowej

Zakłada się utrzymanie Śluzy Kąty i Śluzy Groszowice, stanowiących obiekty obsługi Odrzańskiej Drogi Wodnej. Dopuszcza się możliwość modernizacji oraz rozbudowy wymienionych obiektów.

7. 4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę

Studium zakłada utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia miasta i gminy w wodę, z możliwością przeprowadzania jego przebudowy. Zapewnia on zaspokojenie potrzeb jego mieszkańców. Rozbudowie powinny podlegać elementy magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach wskazanych pod rozwój zabudowy.

Studium ustala przeprowadzenie działań mających na celu ustanowienie stref ochronnych wokół ujęć wód podziemnych w obszarze gminy.

7. 5. Kierunki ochrony przeciwpowodziowej

Dla ochrony przed skutkami wystąpienia powodzi w obszarze gminy i pośrednio obszarów przyległych z uwzględnieniem obszaru miasta Opole, zakłada się budowę we wschodniej części obszaru gminy polderu przeciwpowodziowego Dąbrówka- Opole, na którego funkcjonowanie składać będą się następujące elementy:

- 1) zmodernizowane wały przeciwpowodziowe wzdłuż koryta rzeki Odry,
- 2) 2 komory polderu,
- 3) istniejące budowle wylotowe komory 2 w rejonie miejscowości Winów,
- 4) planowane budowle wlotowe komory 1 w rejonie miejscowości Zimnice Wielkie,
- 5) planowane budowle przelewowe pomiędzy komorami polderu, położone w rejonie miejscowości Folwark,
- 6) planowane wały przeciwpowodziowe, służące ochronie miejscowości Zimnice Małe, Żlinice, Boguszyce, Folwark, Winów w przypadku zalania polderu.

Zakłada się ponadto modernizację pozostałych wałów przeciwpowodziowych położonych w obszarze gminy.

Ponadto w zakresie regulacji wód studium ustala:

- 1) utrzymanie dotychczasowych funkcji melioracji szczegółowych i podstawowych,
- 2) dopuszczenie modernizacji, odbudowy melioracji szczegółowych i podstawowych,
- 3) dopuszczenie budowy nowych obiektów melioracji szczegółowej i podstawowej.

7. 6. Kierunki rozwoju systemu odprowadzenia i unieszkodliwienia ścieków

Studium ustala następujące zasady rozbudowy gminnego systemu kanalizacji sanitarnej:

- 1) funkcjonowanie gminnego systemu oczyszczania ścieków sanitarnych w oparciu o istniejący system kanalizacyjny, z możliwością przeprowadzania jego przebudowy;
- 2) rozbudowę systemu o nowe obszary, wskazane do rozwoju zabudowy;
- 3) stopniowe ograniczanie użycia indywidualnych oczyszczalni ścieków (przydomowych) i włączenie obsługiwanych nimi obiektów w gminny system kanalizacji.

7. 7. Kierunki zarządzania gospodarką odpadami

W odniesieniu do gospodarki odpadami ustala się gospodarowanie odpadami komunalnymi w ramach Centralnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Opolu, zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Województwa Opolskiego i przepisami szczególnymi.

7. 8. Kierunki rozwoju elektro-energetyki

Dla istniejących oraz planowanych urządzeń elektroenergetycznych należy zapewnić możliwość dojazdu oraz dostępu dla ich zarządcy celem prowadzenia eksploatacji, modernizacji i przebudowy. Wzdłuż linii napowietrznych 110 kV ustala się strefę oddziaływania linii (pas technologiczny), obejmującą pasy terenu o szerokości 15 m od osi linii, gdzie dopuszcza się użytkowanie zgodne z przeznaczeniem terenu, przy uwzględnieniu następujących ograniczeń:

- 1) zakazu sadzenia roślinności wysokiej,
- 2) budowa i rozbudowa budynków i budowli wymaga zachowania warunków bezpieczeństwa w tym minimalnych dopuszczalnych odległości od elementów znajdujących się pod napięciem oraz zachowania wymagań dotyczących dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego emitowanego przez linię 110 kV,
- 3) lokalizacja budynków i budowli nie może ograniczać dostępu sprzętem budowlanym do stanowisk słupowych.

Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych ustala się strefę techniczną, tj. pasy wolne od drzew, konarów i krzewów o następującej szerokości, licząc od osi linii licząc od każdej strony:

- 1) dla linii 15 kV- pas o szerokości 6 m,
- 2) dla linii 0,4 kV- pas o szerokości 3 m.

Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejących stacji transformatorowych, a także lokalizację nowych stacji transformatorowych wraz z drogami dojazdowymi.

Wokół istniejących i planowanych stacji transformatorowych 15/0,4 kV ustala się strefę techniczną o szerokości 1,5 m. Planowane kubaturowe stacje transformatorowe powinny być wykonane jako obiekty naziemne, wolnostojące.

W przypadku zaistnienia kolizji planowanych obiektów z sieciami elektroenergetycznymi, sieci te mogą podlegać przebudowie w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem sieciowym na koszt inicjatora zmian.

W ramach rozbudowy sieci elektroenergetycznej wysokich napięć dopuszcza się:

- 1) przebudowę istniejących linii elektroenergetycznych 110kV;
- 2) przebudowę linii elektroenergetycznej 220kV relacji Groszowice- Ząbkowice Śląskie na linię 400kV lub alternatywnie na linię wielonapięciową i wielotorową;
- 3) budowę Głównego Punktu Zasilania "Prószków" w rejonie miejscowości Zimnice Małe.

Dla planowanego Głównego Punktu Zasilania "Prószków" należy zarezerwować teren o maksymalnych wymiarach 80m x 80 m pod planowany GPZ oraz pod linie zasilające 110 kV.

Zmiany zapotrzebowania na energię elektryczną w obszarze gminy będą powodowane podłączeniami na terenach z istniejącą zabudową w związku z przebudową lub zmianą przeznaczenia istniejących budynków jak i rozwojem budownictwa mieszkaniowego i obiektów przemysłowych na terenach prognozowanych w zapisach studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych miejscowości gminy.

Dla sieci średniego napięcia przewiduje się:

- 1) budowę węzła sieciowego 15/0,4 kV Prószków Stara Kuźnia,
- 2) budowę węzła sieciowego 15/0,4 kV Ligota Prószkowska Wiśniowa,
- 3) modernizację sieci 0,4 kV Zimnice Małe,
- 4) modernizację sieci 0,4 kV Zimnice Wielkie (Opolska, Wieś Strumyk),
- 5) modernizację linii napowietrznej w kierunku stacji Dzików,
- 6) modernizację linii kablowej Jaśkowice Kolonia- Ochodze Wojsko,
- 7) wymianę stacji transformatorowej 15/0,4 kV Prószków Stadion.

7. 9. Kierunki wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Studium zakłada możliwość rozwoju działalności związanych z pozyskaniem energii ze źródeł odnawialnych mocy przekraczającej 100kW w granicach terenów:

- 1) usług nauki i szkolnictwa wyższego;
- 2) zabudowy techniczno- produkcyjnej;
- 3) zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych;

Produkcja energii będzie się odbywać z użyciem następujących typów instalacji:

- 1) biogazowni,
- 2) kotłowni, siłowni elektrycznych z wykorzystaniem biomasy,
- 3) upraw roślin dla pozyskania biomasy dla celów energetycznych,
- 4) ogniw fotowoltaicznych,
- 5) pomp ciepła i innych.

Ustala się, że granicami ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, nie mogą przekroczyć granic terenu, na którym się znajdują.

Nie wydziela się wyodrębnionych obszarów związanych z pozyskaniem energii ze źródeł odnawialnych, w tym obszarów lokalizacji siłowni wiatrowych.

Zakłada się prowadzenie działalności w tej dziedzinie zarówno w formie poprzez budowę instalacji wymienionych typów jak i systemów hybrydowych, wykorzystujących więcej niż jedno źródło energii odnawialnej lub jako instalacji wspomagających systemy zasilane konwencjonalnie.

7. 10. Kierunki rozwoju sieci gazowej

Zakłada się budowę gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 PN 8,4 MPa Zdieszowice- Wrocław, odcinek Zdieszowice- Brzeg Opolski wzdłuż istniejącego gazociągu DN 400/350 PN 4,0 MPa Zdieszowice- Brzeg Opolski.

Dla otoczenie gazociągu ustala się strefę kontrolowaną o szerokości ustalonej na podstawie przepisów szczególnych, w granicach której obowiązuje:

- 1) zakaz wznoszenia budynków,
- 2) urządzenia stałych składów i magazynów,
- 3) sadzenia drzew,
- 4) podejmowania jakichkolwiek działalności mogących zagrozić trwałości gazociągów podczas ich eksploatacji.

Zakłada się rozwój sieci rozdzielczej obszaru gminy, zależne od zmiennych warunków technicznych i ekonomicznych realizacji tego typu inwestycji, w dwóch etapach:

- 1) w pierwszym etapie gazyfikacja obejmować będzie wsie położone w północnej części gminy, które zasilane będą z istniejącego gazociągu średniego ciśnienia położonego na terenie wsi Chmielowice w gminie Komprachcice;
- 2) w drugim etapie gazyfikacja obejmowała będzie miasto Prószków i okolice (miejscowości Zimnice Wielkie i Zimnice Małe), które zasilane będą gazem z gazociągu wysokiego ciśnienia za pośrednictwem koniecznej do wybudowania stacji redukcyjno – pomiarowej I⁰ oraz sieci przesyłowej średniego ciśnienia.

7. 11. Kierunki rozwoju zaopatrzenia w ciepło

Obecnie na terenie gminy ciepło nie jest dostarczane do odbiorców za pomocą sieci ciepłowniczych, dla zaopatrzenia w ciepło dopuszcza się stosowanie indywidualnych lub sieciowych źródeł ciepła, pracujących w oparciu o następujące, preferowane nośniki energii:

- 1) gaz,
- 2) paliwa płynne i inne o niskiej zawartości siarki,
- 3) energia elektryczna,
- 4) odnawialne źródła energii.

Istniejące lokalne kotłownie na paliwo stałe należy sukcesywnie zastępować nowymi, wykorzystującymi wymienione wyżej typy paliw.

7. 12. Kierunki rozwoju sieci telekomunikacyjnej

W odniesieniu do telekomunikacji studium ustala:

- 1) rozwijanie istniejącej sieci telefonicznej,
- 2) lokalizację nowych urządzeń telekomunikacji w miejscowościach gminy w zależności od potrzeb.

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

Zakłada się pełną dostępność do łącz telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój dostępu do szerokopasmowego Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Studium ustala realizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym na następujących obszarach:

- 1) modernizacji dróg gminnych,
- 2) rozbudowy sieci infrastruktury kanalizacyjnej dla:
 - a) zapewnienia dostępu do sieci istniejącym obiektom- w pierwszej kolejności,
 - b) zapewnienia dostępu do sieci terenom planowanej zabudowy- w drugiej kolejności
- 3) gminnych terenów sportu i rekreacji a także usług publicznych w miarę potrzeb.

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych w obszarze gminy wymieniono w rozdziale 14 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Obszary ich rozmieszczania, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa ujęto w treści rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 31. Zestawienie obszarów rozmieszczania inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Lp.	Rodzaj inwestycji	Oznaczenie na rysunku studium
1.	powiązanie autostrady z obszarem miasta Opole za pośrednictwem węzłów autostradowych w rejonie miejscowości Ochodze w powiązaniu z koncepcją połączenia drogowego z Obwodnicą Południową Miasta Opola	ICPP 2
2.	przebudowa drogi Nr 45 na całej długości na terenie gminy Prószków	ICPP 3
3.	budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej dla miejscowości: Boguszyce, Chrzowice, Żlinice	ICPP 4
4.	modernizacja dróg wojewódzkich: Nr 414, Nr 413, 415, 429	ICPP 5
5.	budowę obwodnic miejscowości : Winów, Górki, Chrzaszczycze, Złotniki, Prószków, Przysiecz w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 414	ICPP 6
6.	budowa drogi wojewódzkiej relacji Dzików- południowa obwodnica Opola, w powiązaniu z autostradą A4 węzłem drogowym w rejonie miejscowości Ochodze	ICPP 7
7.	budowa odcinka południowej obwodnicy opola z przeprawą na rzece Odrze	ICPP 8
8.	powiązanie obszaru gminy z wschodnią obwodnicą Opola poprzez odcinek łączący drogę krajową Nr 45 w rejonie miejscowości Chrzowice poprzez przeprawę na rzece Odrze z południowo – wschodnią częścią obszaru miasta Opole (Groszowice)	ICPP 9
9.	przebudowa istniejących linii elektroenergetycznych 110kV; przebudowa linii elektroenergetycznej 220kV relacji Groszowice- Ząbkowice Śląskie na linię 400kV lub alternatywnie na linię wielonapięciową i wielotorową	ICPP 10
10.	budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 PN 8,4 MPa Zdieszowice- Wrocław, odcinek Zdieszowice- Brzeg Opolski wzdłuż istniejącego gazociągu DN 400/350 PN 4,0 MPa Zdieszowice- Brzeg Opolski	ICPP 11
	ochrona przeciwpowodziowa: budowa polderu Dąbrówka- Opole	ICPP 12

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

10. 1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

W obszarze gminy znajdują się obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych, należą do nich obszary górnicze, wyznaczone na podstawie obowiązujących koncesji dla obszarów złóż:

- 1) obszar i teren górniczy Opole - Folwark I ustanowiony koncesją nr 2/2002 [ŚR. II-KM-7412/4/29 z dnia 2002-06-10;
- 2) obszar i teren górniczy Przysiecz II ustanowiony koncesją nr 83/99,OŚR. II. JJ-7512/9/99 z dnia 1999-04-19.

Obszar Kopalni Margli Kredowych „Folwark” dysponuje obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Opracowanie nowych planów dla terenów górniczych w trybie określonym Prawem Geologicznym i Górniczym powinno nastąpić dla udokumentowanych złóż na podstawie koncesji.

10. 2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

W studium nie wyznacza się obszarów wskazanych do przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

10. 3. Obszary przestrzeni publicznej

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem przestrzeni publicznej jest obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium.

Za obszary przestrzeni publicznej uznaje się:

- 1) obszar rynku w mieście Prószków w raz z otoczeniem w ciągu ul. Zamkowej oraz tereny zieleni urządzonej przy Zamku Prószkowskim;
- 2) obszar parku i arboretum w Prószkowie- Pomologii z otoczeniem, wskazany do w centrum szkoleniowo-badawcze lub alternatywnie w ogród botaniczny;
- 3) park przy Ośrodku Kultury i Sportu w Prószkowie.

W toku prac nad nowymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się wyznaczanie dodatkowych przestrzeni publicznych.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

11. 1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Gmina dysponuje zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich miejscowości gminy w zasięgu ich istniejącej i planowanej zabudowy, w tym także dla miasta Prószków.

Z analizy dokonanych zmian w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Prószków, wniosków o jego zmianę, oraz z racji wieku opracowania (którego zapisy nie wypełniają części obecnie obowiązujących wymagań ustawowych) zasadne wydaje się opracowanie jego nowej edycji. Dopuszcza się wykonanie tego zadania w podziale na części lub dla całego obszaru miasta w jego granicach administracyjnych.

Za celowe uznaje się opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru planowanego centrum szkoleniowo- badawczego w Prószkowie- Pomologii w rejonie zabytkowego parku wraz otoczeniem.

Odrębną grupą obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uznać za celowe, są obszary wymagające zapewnienia niezbędnych rezerw terenowych dla lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego poszczególnych miejscowości gminy powinny być realizowane w zasięgu planowanego rozwoju ich terenów zabudowy, wskazanego na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przy założeniu stopniowego zastępowania obowiązujących planów nowymi opracowaniami w miarę występujących potrzeb.

Dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach także opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla innych obszarów poza wymienionymi wcześniej.

11. 2. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

W obszarze gminy w granicach stref rozwoju zabudowy poszczególnych miejscowości występują obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Doprecyzowanie zakresu przestrzennego oraz powierzchni tych obszarów będzie następować w toku przygotowania wniosków o zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w procesie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku nie uzyskania wymaganej zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, dopuszcza się utrzymanie w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotychczasowego przeznaczenia terenu.

12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Kierunki rozwoju produkcji rolnej uzależnione są restrukturyzacji bazy produkcyjnej, jaką dysponuje gmina w dostosowaniu do nowych wymogów rynkowych. Studium ustala następujące zasady gospodarowania na obszarach wykorzystywanych rolniczo:

- 1) utrzymanie i rozwój najbardziej efektywnych kierunków produkcji roślinnej (przede wszystkim zboża, w mniejszym stopniu okopowe);
- 2) wykorzystanie warunków przyrodniczych i ekologicznych do uprawy roślin o dużych wymaganiach glebowych oraz warzyw i owoców;
- 3) rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego;
- 4) rozwój przechowalnictwa (magazyny, chłodnie);
- 5) stworzenie nowoczesnej bazy hodowlanej tylko w technologiach bezpiecznych dla środowiska przyrodniczego poprzez modernizację i budowę nowoczesnych stanowisk inwentarskich;
- 6) utrzymanie dotychczasowej funkcji obiektów przemysłu rolnego, z możliwością poszerzenia zakresu usług (wyznaczenie w studium terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i hodowlanych, z dopuszczeniem adaptacji dla potrzeb produkcji i usług);
- 7) przeznaczenie gruntów rolnych o niskich walorach produkcyjnych do produkcji biomasy roślinnej jako jednej z alternatywnych, odnawialnych źródeł energii;
- 8) poprawę struktury obszarowej gospodarstw w celu zwiększenia efektywności gospodarowania;
- 9) wprowadzenie rolnictwa ekologicznego w obszarach strefy ochrony ujęć wody pitnej, doliny rzecznej, terenach przyjeziornych.

Zakłada się ponadto:

- 1) rozwój produkcji zdrowej żywności;
- 2) promowanie gospodarstw specjalistycznych;
- 3) dostosowywanie rozwoju rolnictwa do wymogów Unii Europejskiej;
- 4) rozwój rolnictwa ekologicznego, jako wiodącego kierunku rozwoju rolnictwa w gminie i związane z tym powiększenie żyzności gleb;
- 5) korzystanie z odnawialnych źródeł energii i surowców;
- 6) wspieranie spółdzielczości socjalnej.

Kierunki rozwoju produkcji na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są przez okresowo sporządzone plany urządzeniowe gospodarstwa leśnego, zarządzanego przez Nadleśnictwo Prószków. W myśl założeń studium gospodarka leśna powinna być prowadzona z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i wartościowych komponentów miejscowego krajobrazu, w szczególności na obszarach objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody w granicach gminy.

Studium ustala możliwość wprowadzania zalesień na terenach produkcji rolniczej o niższych klasach bonitacyjnych. Z zalesień wyłącza się grunty, na których występują siedliska nieleśne wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia Obszarów Natura 2000.

13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Rzeka Odra na całej długości swojego biegu w granicach gminy została obudowana systemem wałów przeciwpowodziowych. Zapewniają one ochronę dla wód powodziowych $Q=1\%$ oraz $Q=10\%$. Obszary naturalnego polderu pomiędzy wałami a skarpią odry były jednak zalewane podczas powodzi 1997 r. Obszary zabudowane wymienionych wyżej miejscowości leżą w większości na skarpiu Odry, dlatego potencjalne zagrożenie powodziowe nie odnosi się do całości terenów zabudowanych, a jedynie do części miejscowości położonych poniżej skarpy oraz do rozległych połączy terenów wykorzystywanych rolniczo. Niemniej dla zapewnienia tej ochrony uzasadnione wydaje się podjęcie budowy systemu wałów ochronnych, dla zapewnienia ochrony przed powodzią zabudowy, przy jednoczesnym utworzeniu polderu przeciwpowodziowego.

Ze względu na lokalne warunki geologiczne oraz cechu ukształtowania rzeźby terenu w strefie krawędziowej doliny Odry mogą potencjalnie występować osuwiska ziemne, na przestrzeni ostatnich lat nie stwierdzono jednak występowania tego typu zjawisk.

14. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Filar ochronny jest częścią obszaru górniczego w którym są zabronione wszelkie roboty górnicze. Zadaniem filara ochronnego jest zabezpieczenie obiektów technicznych (na powierzchni i pod ziemią) przed negatywnym wpływem eksploatacji górniczej. Decyzję o ustanowieniu filaru ochronnego nadaje Okręgowy Urząd Górniczy.

W obszarze gminy filary ochronne ustanowiono dla terenów Kopalni Margli Kredowych „Folwark” wyznaczono je w zapisach koncesji a następnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru górniczego.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY

W obszarze gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, w związku z tym nie przyjmuje się ustaleń dla tego typu obszarów.

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Do obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji należy zaliczyć:

- 1) tereny Arboretum w Pomologii, w tym obszarze zakłada się:
 - a) przystosowanie zabytkowego parku dla potrzeb wypoczynku, rekreacji, z przeznaczeniem części jako ogrodu botanicznego,
 - b) rozwój funkcji naukowych części obiektów zabudowy we współpracy z Uniwersytetem Opolskim,
 - c) adaptacja części zabudowy dla potrzeb mieszkalnictwa, usług;
- 2) obszar w rejonie ulicy Opolskiej na zapleczu terenów Nadleśnictwa Prószków, część tych terenów przeznacza się na rozwój funkcji usługowych związanych z funkcjonowaniem w bezpośrednim otoczeniu obiektów Hotelu Arkas.

Do obszarów wymagających rekultywacji należą:

- 1) obszar byłego wysypiska w Chrząszczycach, z przeznaczeniem na tereny zieleni;
- 2) obszary eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych- dawne wyrobiska kruszyw w miejscowości Przysiecz, z przeznaczeniem na tereny sportu i rekreacji.

Zasady ich rekultywacji określają warunki koncesji na podstawie przepisów odrębnych.

17. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W obszarze gminy położone są wojskowe tereny zamknięte znajdujące się Obrębie Górki, w granicach nieruchomości o numerach: 78/1,79/1, 81/1. Tereny te przeznaczone są na cele związane z obronnością kraju. Dotychczas nie wyznaczono stref ochronnych dla tych terenów.

W obszarze gminy ustanowiono natomiast strefy ochronne dla terenu zamkniętego, położonego w sąsiedniej gminie Krapkowice, obręb Dobra (w południowo-wschodniej części obszaru gminy). Ze względu na położenie w granicach kompleksu leśnego wyłączono z zabudowy, ograniczenia wynikające z ustanowienia tych stref nie mają bezpośredniego przełożenia na rozwój zabudowy w obszarze gminy.

18. INNE OBSZARY PROBLEMOWE

W zapisach ustawy planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem problemowym jest obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego wyróżniono obszary problemowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym, obejmujące swoim zasięgiem gminę Prószków, należą do nich:

- 1) obszar depopulacji
- 2) Dolina Odry.

Obszar kryzysu ludnościowego obejmuje całe województwo opolskie, w tym miasto w jego granicach administracyjnych. Dolina Odry jest podstawową strukturą przestrzenną regionu, stanowiącą główną oś rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, skupiającą jego największy potencjał społeczno-gospodarczy a także oś ekologiczną, kluczową w krajowym i europejskim systemie terenów przyrodniczych. Jest to obszar o określonej specyfice zagospodarowania przestrzennego wynikającej z cech fizyczno-geograficznych, jednocześnie obszar konfliktów pomiędzy zagrożeniem powodziowym a zjawiskami urbanizacji, funkcjami przyrodniczymi doliny i eksploatacją surowców mineralnych. Obszar wymaga szczególnej polityki przestrzennej, w tym zapewnienia maksymalnej ochrony ludzi i mienia przed zagrożeniem powodziowym, ochrony i kształtowania systemu ekologicznego doliny oraz kształtowania struktury przestrzennej z uwzględnieniem potrzeb rozwoju aktywności społeczno-gospodarczych.

19. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

Przy opracowaniu niniejszego opracowania wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Prószków przyjęte uchwałą Nr IV/19/98 Rady Gminy Prószków z dnia 29 grudnia 1998r.;
- 2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prószków, załącznik nr 2 do uchwały Nr XXVII/193/2004 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 30 listopada 2004 r.;
- 3) Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Prószków oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Bio- Plan 2008;
- 4) Plan zagospodarowania Województwa Opolskiego – uchwalony przez sejmik Województwa Opolskiego Uchwałą XLVIII/505/2010 z dnia 28 września 2010 r.;
- 5) Prognoza Oddziaływania na środowisko Aneksu do planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Prószków na okres gospodarczy od 1 stycznia 2005r. do 31 grudnia 2014r.;
- 6) Program Ochrony Środowiska dla gminy Prószków na lata 2004-2015, - 2005r.;
- 7) Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska” dla gminy Prószków na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016, 2010r.;
- 8) Plan gospodarki odpadami dla gminy Prószków na lata 2005-2015, - 2005r.;
- 9) Uchwała nr XLII/370/2010 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Prószków na lata 2010-2014;
- 10) Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Prószków na lata 2009-2013;
- 11) Inwentaryzację i analizę techniczną sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej gminy Prószków, Neustein-Biuro Projektów Wodociągów i Kanalizacji, -2010r.;
- 12) Gminna Ewidencja Zabytków- 2009 r.;
- 13) Informacje publikowane na serwisach internetowych następujących instytucji:
 - a) Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego,
 - b) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego,
 - c) Powiatu Opolskiego,
 - d) Gminy Prószków,
 - e) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
 - f) Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
 - g) Regionalnej Dyrekcji Gospodarki Wodnej,
 - h) Głównego Urzędu Statystycznego,
 - i) Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych,
 - j) Serwisów ekologicznych ekologia.pl i eko.org.pl,
 - k) Serwisu OWI- Opolskie w Internecie,
 - l) Serwisu geoportal.gov.pl.
 - m) Serwisu e-mapa.net ,
 - n) Serwisu katowice.lasy.gov.pl;
- 14) Studium zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zespołu parkowo- zabytkowego w Pomologii w gminie Prószków wraz z przyległymi gruntami" z 2007.